

Lokalny Program Rewitalizacji

Miasta Łędziny

na lata 2017-2020

Opracowanie

Biuro Doradcze ALTIMA s.c.

Data opracowania

Grudzień 2015 r.

Aktualizacja po uwagach Urzędu
Marszałkowskiego - lipiec i październik 2016

Spis treści

1.	Wybrane materiały i dokumenty związane z programem	3
2.	Istota i znaczenie Lokalnego Programu Rewitalizacyjnego dla rozwoju miasta	6
3	Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie	8
3.1	Położenie, uwarunkowania środowiskowe, struktura gruntów	8
3.2	Rys historyczny	13
3.3	Środowisko naturalne.....	13
3.4	Demografia.....	17
3.5	Atrakcyjność gospodarcza, rynek pracy	21
3.6	Edukacja	29
3.7	Ochrona zdrowia, oferta dla seniorów	31
3.8	Zagospodarowanie przestrzenne.....	35
3.9	Infrastruktura techniczna.....	43
3.9.1	Infrastruktura transportowa	43
3.9.2	Infrastruktura komunalna sieciowa	45
3.10	Oferta kulturalna, rekreacyjna i turystyczna	45
3.11	Bezpieczeństwo publiczne.....	48
3.12	Problemy społeczne	51
3.13	Warunki i jakość życia mieszkańców - wyniki badania ankietowego	64
4	Wyznaczenie obszarów problemowych	70
5	Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz pogłębiona diagnoza problemowa.....	76
5.1	Obszary zdegradowane.....	76
5.2	Obszary rewitalizacji	76
5.3	Pogłębiona diagnoza problemowa	80
5.3.1	Problemy społeczne	80
5.3.2	Bezrobocie i uzależnienie dochodów od branży górniczej.....	80
5.3.3	Bezpieczeństwo publiczne	89
6	Wizja i cele rewitalizacji	92
6.1	Wizja rewitalizacji dla wyznaczonych OR	92
6.2	Ogólne, nadrzędne cele strategiczne rewitalizacji Łędzin	92
7	Partycypacja społeczna.....	95
7.1	Ankietyzacja mieszkańców gminy	95
7.2	Konsultacje instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne.....	97
7.3	Konsultacje społeczne.....	98
7.4	Ankietyzacja przedsiębiorców	100
7.5	Ankietyzacja mieszkańców OR	101
7.6	Partycypacja społeczna na etapie wdrażania założeń LPR-u	102
7.7	Partycypacja społeczna na etapie oceny LPR-u.	102
8	Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia	103
8.1	Projekty podstawowe	103
8.2	Komplementarność pomiędzy projektami	116
9	Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy..	118
10	System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	124
11	System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu	127
11.1	Wskaźniki dla programu.....	128
11.2	Wskaźniki oddziaływania.....	128
12	Spis rysunków i tabel.....	131
13	Załączniki.....	133
13.1	Mapy - obszar zdegradowany = obszar rewitalizacji	133

1. Wybrane materiały i dokumenty związane z programem

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020 został opracowany z uwzględnieniem zasad i wymagań określonych w następujących dokumentach:

- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego,
- Rozporządzenie delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska,
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. - Prawo budowlane,
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Łęczyny do 2020 roku,
- Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łęczyny na lata 2016-2020 z perspektywą do 2030 r.,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łęczyny,
- Statut Miasta Łęczyny,
- Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Łęczyny,

- Dane Urzędu Miasta Łędziny - Biuletyn Informacji Publicznej,
- Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach,
- Dane statystyczne Urzędu Statystycznego w Katowicach,
- Dane statystyczne dotyczące Gminy Łędziny i Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego GUS, Bank danych lokalnych,
- Dane statystyczne i raporty Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łędzinach, Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu, Straży Miejskiej w Łędzinach,
- Dane Starostwa Powiatowego w Bieruniu,
- Protokoły z przeprowadzonych konsultacji społecznych,
- Pismo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego z dnia 11.04.2016 ws. oceny merytorycznej LPR,
- Pismo Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego z dnia 13.10.2016 ws. oceny merytorycznej LPR.

Przyjęto następujące definicje¹:

<u>Rewitalizacja</u>	proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.
<u>Program rewitalizacji</u>	inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
<u>Projekt rewitalizacyjny</u>	projekt w rozumieniu art. 2 pkt 18 ustawy, wynikający z programu rewitalizacji, tj. zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego. Wynikanie projektu rewitalizacyjnego z programu rewitalizacji oznacza zatem albo wskazanie (wymienienie) go wprost w programie rewitalizacji albo określenie go w ogólnym (zbiórczym) opisie innych, uzupełniających rodzajów działań rewitalizacyjnych.
<u>Obszar zdegradowany</u>	obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.
<u>Obszar rewitalizacji</u>	obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk.
<u>Stan kryzysowy</u>	stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej,

¹ Źródło: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

2. Istota i znaczenie Lokalnego Programu Rewitalizacyjnego dla rozwoju miasta

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020 stanowi dokument określający politykę gospodarczą, przestrzenną i społeczną Miasta do roku 2020. Rozwija cele określone w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+* i jest zgodny z ustaleniami *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego* oraz *Strategią Rozwoju Miasta Łęczyny do roku 2020 i Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego*. LPR zgodny jest ponadto z założeniami *Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020 zawiera opis aktualnej sytuacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej miasta, diagnozę obszarów wymagających rewitalizacji, opis planowanych zadań gospodarczych, społecznych i przestrzennych, plan finansowy, oczekiwane wskaźniki osiągnięć oraz opis monitoringu, zarządzania i sposobów promocji.

Realizacja zamierzeń zdefiniowanych w programie będzie współfinansowana w miarę możliwości z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej, przyczyniając się do zwiększenia potencjału gospodarczego, rozwoju i dostosowania strukturalnego do regionów Wspólnoty Europejskiej. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020 ukierunkowany jest na wsparcie rozwoju gospodarczego, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i kulturalnej miasta oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom restrukturyzacji przemysłu górniczego, takim jak marginalizacja społeczna osób i rodzin, degradacja przestrzeni miejskiej, zanieczyszczenie środowiska.

Rewitalizacja jest szansą na zastosowanie kompleksowych i zrównoważonych rozwiązań w zakresie wsparcia wyznaczonych obszarów gminy, które w wyniku przemian gospodarczych, procesów historycznych, a także wielu innych czynników zostały zdegradowane i zaniedbane.

Niniejszy program rewitalizacji wypracowany został przez samorząd Miasta Łęczyny w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Dane wyjściowe do analizy pozyskane zostały:

- z rejestrów Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych),
- z danych rejestrowych i statystycznych Urzędu Miasta Łęczyny oraz jednostek organizacyjnych gminy (jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach),
- Danych Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu,
- Danych Straży Miejskiej w Łęczynach,

- Danych Starostwa Powiatowego w Bieruniu,
- Danych Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach,
- Danych Polskiej Grupy Górniczej Sp. z o.o.,
- z wywiadów autorów opracowania z pracownikami UM Łęczyny, MOPS w Łęczynach oraz lokalnymi przedsiębiorstwami i organizacjami pozarządowymi,
- na podstawie ankietyzacji mieszkańców miasta Łęczyny,
- na podstawie spotkań warsztatowych/konsultacyjnych z mieszkańcami Łęczyn.

W pracach nad przygotowaniem dokumentu partycypowały wszystkie grupy społeczne i interesariusze programu.

3 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie

3.1 Położenie, uwarunkowania środowiskowe, struktura gruntów

Łęczyny położone są w środkowej części województwa śląskiego (Subregion Centralny), w powiecie bieruńsko-łędzimskim.

Gmina sąsiaduje:

- od północy z Katowicami i Mysłowicami,
- od wschodu z Imielinem i Chełmem Śląskim,
- od południa z Bieruniem,
- od zachodu z Tychami.

Rysunek 1 Położenie Łęczyny na tle powiatu i województwa

Źródło: UM Łęczyny

Miasto oddalone jest w linii prostej:

- 14 km od Katowic,
- 9 km od Tychów,
- 56 km od Krakowa,
- 276 km od Warszawy.

Uwaga!

Podstawowym problemem związanym z wyznaczeniem terytorialnym obszarów zdegradowanych jest brak formalnego usankcjonowania podziału Gminy Łęczyny na dzielnice. Pod względem formalnym administracja gminy nie rozróżnia podziału terenu na dzielnice.

Podmioty publiczne (np. MOPS, Urząd Miasta - Wydział Geodezji) wykorzystują w swojej pracy granice dzielnic/obszarów wyznaczone samodzielnie/roboczo na własne potrzeby. Zasadniczo w większości obszary te powielają się, jednak nigdy nie występuje to w 100%,

np. obszary wyznaczone przez MOPS obejmują miejsca z występującą zabudową mieszkaniową (miejsce pracy socjalnej z mieszkańcami); obszary przyjęte przez Wydział Geodezji obejmują tereny leśne, nieużytki etc, które nigdy nie zostały formalnie przypisane do konkretnych dzielnic miejskich. MOPS pracując z mieszkańcami rozgranicza obszary wg gęstości zamieszkania danych obszarów oraz natężenia występujących na danym obszarze problemów jak również rodzajów problemów (specjalizacja pracowników socjalnych).

Aby analiza obszarów problemowych była przejrzysta przyjęto na podstawie dostępnych podziałów obszaru gminy uśrednione granice dzielnic - uznając je za punkt wyjściowy i traktując jako powszechnie stosowany podział dzielnicowy gminy. Na potrzeby LPR-u przyjęto iż zwrot "dzielnica" oznacza umownie przyjęte granice dzielnic wskazane na potrzeby LPR.

W miarę możliwości korzystano z danych z podziałem na ulice a każdą z ulic przypisywano do konkretnej dzielnicy. Korzystano również z wyznaczonych punktów charakterystycznych w mieście (taką metodologię przyjmowali często ankietowani) a następnie przypisywano wskazany obszar do konkretnej dzielnicy.

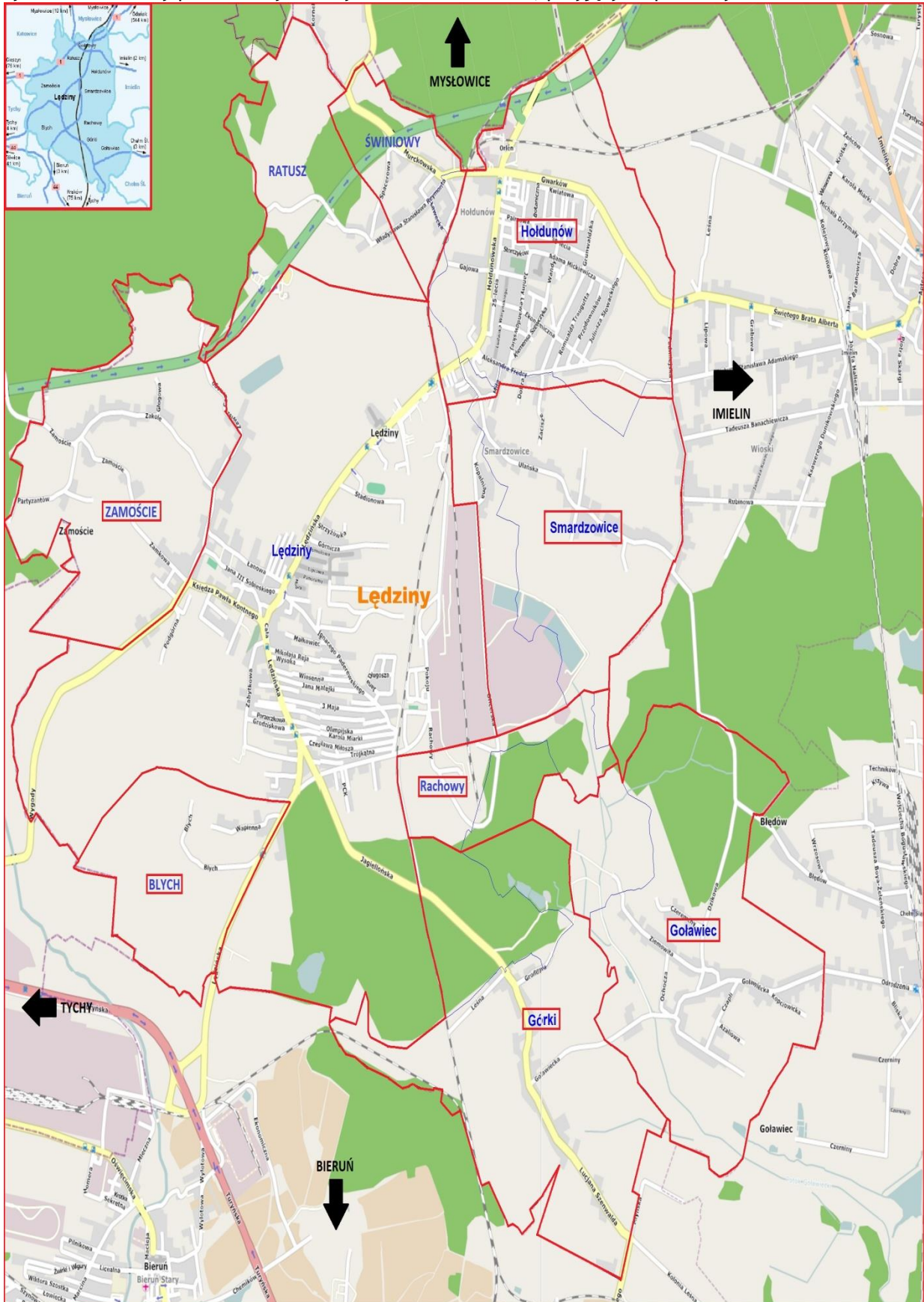
We wszystkich miejscach gdzie pracowano z danymi podawanymi w innym od przyjętego jako wyjściowy ujęciu terytorialnym wskazano w jaki sposób oba obszary się nakładają i w jaki sposób przebiega podział, tj. na mapę z wyznaczonymi dzielnicami nanoszono granice obszarów wykorzystywanych w innych ewidencjach (np. w ewidencji MOPS). Teren Łęczyn wchodzi w skład dwóch jednostek fizyczno-geograficznych. Części północno-zachodnia i północna miasta, obejmuje dzielnice leżące na pograniczu Wyżyny Śląskiej:

- Hołdunów,
- Zamoście,
- Ratusz,
- Świniowy,
- Łęczyny,
- Blych,
- Smardzowice.

Południowo-wschodnia część stanowi fragment Kotliny Oświęcimskiej. Obejmuje ona następujące dzielnice:

- Rachowy,
- Goławiec,
- Górki.

Rysunek 2 Umowy podział terytorialny miasta na dzielnice, przyjęty na potrzeby LPR-u

Źródło: UM Łęczyna

Gmina zajmuje powierzchnię 3165 ha (32 km²), nie posiada zwartej przestrzennie zabudowy - między poszczególnymi dzielnicami rozciągają się pola, lasy i tereny przemysłowe. Z tego powodu jako punkt wyjścia wyznaczania obszarów zdegradowanych przyjęte zostało wskazanie dzielnicy, a w drugiej kolejności zmniejszenie obszaru do terenów zabudowy mieszkalnej/społecznej.

Podział gruntów gminnych przedstawia się następująco:

- użytki rolne zajmują 60% powierzchni, w tym:
  - 37% stanowią grunty orne,
  - 17% stanowią łąki,
  - 4% stanowią pastwiska,
  - niecały 1% stanowią sady,
- lasy zajmują 16% powierzchni,
- pozostałe grunty i nieużytki zajmują 24% powierzchni.

Struktura gruntów na terenie Gminy zaprezentowana została w poniższej tabeli.

Tabela 1 Struktura gruntów na terenie Gminy Łędziny

Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]
ogółem	3165
użytki rolne razem	1919
użytki rolne - grunty orne	1181
użytki rolne - sady	15
użytki rolne - łąki trwałe	523
użytki rolne - pastwiska trwałe	140
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	44
użytki rolne - grunty pod stawami	3
użytki rolne - grunty pod rowami	13
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	500
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	451
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	49
grunty pod wodami razem	8
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	8
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	637
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	236
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	129
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	43
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	38
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	160
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	28
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	1
nieużytki	50
tereny różne	51

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12.2014 r.

Na terenie Łędzin występują dwa sztuczne cieki wodne - Potok Goławiecki i Potok Ławecki, zasilane przez wody kopalniane (KWK „Ziemowit” i KWK „Wesoła”), należące do zlewiska Wisły.

Miasto leży w otoczeniu lasów murckowskich i pszczyńskich, cechujących się bogactwem fauny i flory. Relacja terenów ożywionych do nieożywionych w gminie jest korzystna i wynosi 7:1. Klimat lokalny stwarza dobre warunki dla osadnictwa. Ze względu na korzystną konstrukcję przyrodniczo - gospodarczą Łędziny mogą połączyć komfort i funkcjonalność terenów mieszkalnych z ochroną środowiska naturalnego. W środowisku naturalnym gminy występują skrajne wartości: suche kulminacje i mokre obniżenia terenu.

Spośród składników środowiska przyrodniczego, wywierających wpływ na warunki bytowe mieszkańców, dominują elementy korzystne:

- słabo zmodyfikowany antropogenicznie klimat lokalny,
- nasycenie obszaru miasta terenami otwartymi zieleni wysokiej i niskiej z enklawami zieleni urządzonej,
- urozmaicony, atrakcyjny krajobraz; ograniczone przestrzennie oddziaływanie przemysłu i komunikacji na środowisko.

Z wyjątkiem niewielkich fragmentów obrzeżnych dzielnic miasta, gdzie występują tereny nadmiernie wilgotne, pozostały obszar charakteryzuje się korzystnymi warunkami mikroklimatycznymi. Szczególnie pozytywne dla mieszkalnictwa warunki istnieją w dzielnicy Łędziny oraz w rejonie Hołdunowa i powinny być przeznaczone na tę formę zagospodarowania. Bariere ochronną, umożliwiającą utrzymanie struktury przestrzennej i odpowiedniego mikroklimatu, tworzą kompleksy leśne na północno - zachodnich i południowo - wschodnich obrzeżach miasta. Podobną rolę odgrywają pola uprawne na glebach rędziniowych i podmokłe łąki w dolinie Potoku Ławeckiego i Goławca. Na terenie miasta funkcjonują niezależne przestrzenie o różnych wartościach środowiska:

- wypiętrzenia dolomitowe w części zachodniej, ciągnące się na południe od Góry Kępa,
- uwilgotnione doliny rzeczne Przyrwy, Mlecznej, i Potoku Goławieckiego,
- płaskowyże w rejonie Hołdunowa, Świniów, Ratusza i centrum miasta,
- tereny leśne na pograniczu Łędzin, Górek i Goławca.

Na bogactwo form przyrodniczych w mieście wpływ ma jego krawędziowe położenie na styku Wyżyny Śląskiej i Kotliny Oświęcimskiej, zróżnicowane warunki glebowe oraz bogata morfologia.

Największy wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego mają działania związane z wydobyciem węgla kamiennego oraz infrastrukturą techniczną, zagospodarowaniem odpadów pokopalnianych oraz odprowadzeniem wód podziemnych. Występują również

zjawiska samoistne, takie jak osiadanie powierzchni ziemi związane z wypełnianiem się pustek w wyrobiskach. Naziemne obiekty kopalniane zajmują około 1,1% powierzchni miasta. Najbardziej widocznym elementem w krajobrazie, oprócz szybu głównego jest hałda odpadów kopalnianych. Działania polegające na zagospodarowaniu produktów nieużytecznych i zabiegach rekultywacyjnych mogą zostać wykorzystane dla celowego kształtowania środowiska i krajobrazu.

3.2 Rys historyczny

Łęczyny są prastarą osadą, powszechnie uważaną za jedną z najstarszych osad dawnej ziemi pszczyńskiej, a nawet Górnego Śląska. Najstarsza historycznie udokumentowana wiadomość dotycząca Łęczyn jako starej osady jeszcze na tzw. prawie polskim, odnosi się do XII wieku, kiedy to ziemia pszczyńska wraz z Łęczynami stanowiła integralną część ziemi krakowskiej. Podobnie jak na całym Górnym Śląsku, w I połowie XIX wieku rozpoczęło się w Łęczynach wydobywanie węgla kamiennego. W 1895 roku, kopalnia zatrudniała 61 pracowników, z których połowa pracowała na dole. Uruchomienie kopalni całkowicie zmieniło charakter osady. Od tej chwili zaczęli przeważać w Łęczynach górnicy. Rolnictwo stało się dla większej części mieszkańców zajęciem ubocznym. W roku 1942 Niemcy na terenie Rachowego Bagna rozpoczęli budowę nowej kopalni pod nazwą Günthergrube, którą uruchomiono ostatecznie już po drugiej wojnie światowej, 3 grudnia 1952 roku i nadano jej nazwę Ziemowit. 27 listopada 1945 roku w powiecie pszczyńskim została utworzona Gmina zbiorowa Łęczyny, z siedzibą urzędu w Łęczynach, w 1966 roku Łęczyny otrzymały prawa miejskie, a w 1973 roku Goławiec i Górki zostały włączone do Łęczyn. W wyniku reformy administracyjnej kraju w 1975 roku Łęczyny, Hołdunów oraz Goławiec, Górki i Smardzowice zostały przyłączone do Tychów i znalazły się w obszarze województwa katowickiego. Dnia 23 kwietnia 1991 roku Łęczyny ponownie uzyskały samodzielność i odzyskały prawa miejskie stając się Gminą miejską, w obręb Gminy włączono także Hołdunów, Goławiec, Górki, Smardzowice i Świniowy. Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia, ustalenia granic i zmiany nazw powiatów oraz zmiany siedziby władz powiatu, zmieniającego nazwę powiatu tyskiego, od 1 stycznia 1999 roku Gmina Łęczyny należy do powiatu bieruńsko-łędzińskiego.

3.3 Środowisko naturalne

Do oceny jakości powietrza na terenie gminy Łęczyny wzięto pod uwagę wyniki pomiarowe ze stacji zlokalizowanej na terenie miasta Tychy ul. Tołstoja, pomimo iż obszar gminy nie należy do strefy Aglomeracja Górnośląska. Natomiast jest to aktualnie najbliższej gminy Łęczyny zlokalizowana stacja monitoringowa. W latach 2013 - 2015 w rejonie gminy Łęczyny

wystąpiły ponadnormatywne stężenia średnioroczne pyłu PM10 w powietrzu. Najwyższe stężenia średnioroczne odnotowano w 2014 r. 45 $\mu\text{g m}^3$ przy normie 40 $\mu\text{g m}^3$. W rejonie gminy Łęczyny wystąpiły ponadnormatywne stężenia średnioroczne tlenków azotu w powietrzu. Najwyższe stężenia średnioroczne odnotowano w 2013 r. 43 $\mu\text{g m}^3$ przy normie 30 $\mu\text{g m}^3$.

Zgodnie z Raportem „Stan Środowiska w woj. śląskim w 2014 r.” stan powietrza w Strefie Śląskiej (w skład której wchodzi Gmina Łęczyny) w roku 2014 kształtował się następująco:

- Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu zostały przekroczone - wynik od 5 do 10 ng/m^3 (docelowo 1 ng/m^3).
- Wartości średnie stężeń pyłu PM10 zostały przekroczone - wynik od 28 do 56 mikrogram/m^3 (dopuszczalne 40 mikrogram/m^3).
- Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24-godzinnych pyłu zawieszonego PM10 była wyższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła od 0,6 do 2,9 razy więcej niż dopuszczalna.
- Wartość dopuszczalna stężenia pyłu zawieszonego PM2,5, powiększona o margines tolerancji, wynosząca 26 mikrogram/m^3 , wyniosła w Strefie Śląskiej strefie śląskiej od 21 do 40 mikrogram /m^3 .

System zaopatrzenia w ciepło na terenie gminy Łęczyny oparty jest zasadniczo o spalanie paliw stałych (głównie węgla kamiennego). Jednocześnie ciepło dostarczane poprzez system ciepłowniczy wytwarzane jest również przy użyciu paliw stałych. W części budynków w gminie ogrzewanie odbywa się poprzez spalanie paliw stałych, głównie węgla kamiennego w postaci pierwotnej, w tym również złej jakości, np. mialu, flotu, mułów węglowych. Negatywne oddziaływanie na środowisko ma również spalanie paliw w silnikach spalinowych napędzających pojazdy mechaniczne.

Na terenie gminy Łęczyny zdiagnozowano problem niskiej emisji - występują problemy związane z przekroczeniem stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10, PM2.5 oraz B(a)P. Stwierdzono również przekroczenia dopuszczalnej wielkości stężeń 24-godz. PM10 (powyżej 35 w ciągu roku) oraz stężeń 8-godz ozonu.

Miejski Plan Gospodarki Niskoemisyjnej przedstawia inwentaryzację zużycia energii i emisji CO2 wskazaną w poniższej tabeli.

Tabela 2 Inwentaryzacja zużycia energii końcowej i emisji CO₂ w poszczególnych grupach odbiorców w roku 2014

Sektor	Zużycie energii w 2014 r. [MWh]	Emisja CO ₂ w 2014 r. [MgCO ₂ /rok]
Mieszkalnictwo	107 318	38 041
Przemysł	204 126	154 249
Użyteczność publiczna	5 536	2 345
Handel, usługi przedsiębiorstwa	17 837	8 710
Oświetlenie uliczne	1 546	1 285
Transport	212 517	52 779
RAZEM	548 879	257 409

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łęczyny

W ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej przewidziano liczne działania wpływające na poprawę stanu powietrza w gminie i ograniczenie niskiej emisji, polegające przede wszystkim na: termomodernizacji budynków publicznych i prywatnych, montażu OZE, wymianie źródeł ciepła, modernizacja/rozbudowa sieci energetycznych, modernizacja źródeł energii, wymiana oświetlenia ulicznego na bardziej efektywne energetycznie.

Wśród założonych planów inwestycyjnych wymiana oświetlenia ulicznego jest powiązana jest z procesem rewitalizacji, gdyż wpływa pozytywnie również na wzrost bezpieczeństwa publicznego. Skuteczne oświetlenie przestrzeni publicznych zmniejsza występowanie przestępczości na danym terenie. W ramach PGN zaplanowano głównie wymianę oświetlenia na ulicach wchodzących w skład obszarów przewidzianych do rewitalizacji. Stan oświetlenia na obszarach rewitalizowanych jest zły, co wpływa na niska efektywność oświetlenia i zmniejsza bezpieczeństwo publiczne.

Stan aktualny oświetlenia jest zły lub bardzo zły i nie pozwala spełnić wymogów obecnej Normy oświetleniowej PN-EN 13201. Pod względem fotometrycznym rozwiązanie zaproponowane dla części oświetlenia nie jest optymalne. Stan opraw jest bardzo zły. Oprawy są rozszczelnione, często bez kloszów lub z kloszami bardzo zabrudzonymi. Stan oświetlenia pośrednio zagraża również zdrowiu i życiu mieszkańców będących uczestnikami ruchu drogowego.

Na terenie gminy Łęczyny badania hałasu przeprowadzono na drodze ekspresowej S1 na odcinku Mysłowice - Kosztowy - Tychy. Wyniki wykazały, iż tylko pierwsza linia zabudowy znajduje się w strefie poziomym dźwięku określonego wskaźnikiem LDWN o wartości przekraczającej dopuszczalną normę do 5 dB. W zasięgu oddziaływania znajduje się przede wszystkim zabudowa jednorodzinna jest to 5 budynków. W zestawieniu działań, które w ramach polityki długookresowej mają się przyczyni do zmniejszenia hałaśliwości na tym terenie wskazano zastosowanie nawierzchni o zmniejszonej hałaśliwości. Na terenie gminy Łęczyny Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie prowadził w ostatnich latach żadnych badań hałasu komunikacyjnego. Najbliższej gminy Łęczyny badania

hałasu przeprowadzono w dwóch punktach na terenie gminy Imielin, gdzie przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku komunikacyjnego na drodze wojewódzkiej DW 934 wyniosły od 2-12,4 dB.

Wyniki badań promieniowania elektromagnetycznego w województwie śląskim w żadnym punkcie (w tym w gminie Łęczyny) nie wskazywały na przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego, który wynosi 7 m, niemniej zauważyć można iż, na terenach miast na prawach powiatów wyniki badań są wyższe niż na terenach mniej zurbanizowanych.

Wyniki badań wód powierzchniowych wskazują iż wody jcw Przemsza od Białej Przemszy do ujścia oraz wody jcw Potok Goławiecki oceniono jako stan zły.

Wody podziemne w rejonie gminy Łęczyny kwalifikują się do klasy II (wody dobrej jakości) i I, które można określić jako wody niezadawalającej jakości - wartości wskaźników jakości wody są podwyższone w wyniku naturalnych procesów oraz wyraźnego geogenicznego pochodzenia żelaza.

Stosunek ilości mieszkańców podłączonych do wodociągu do ogólnej liczby mieszkańców (stopień zwodociągowania gminy) wynosi prawie 100 według stanu na koniec 2015 roku. Porównując ten sam wskaźnik z roku 2013 (99,5), można zauważyć niewielki wzrost o około 0,5. Długość sieci wodociągowej łącznie wynosi 119,617 km, w tym 114 km w administracji RPWiK w Tychach oraz 5,617 km w administracji PGK „Partner” Sp. z o.o. W okresie lat 2010 - 2016 powstało około 9 km sieci wodociągowej.

Systematycznie co roku przybywa również przyłączy do sieci wodociągowej. W 2010 roku była to liczba 2629 szt. przyłączy, natomiast w 2015 roku liczba ta wynosiła 3134 szt. przyłączy. W chwili obecnej praktycznie wszyscy mieszkańcy korzystają z wody pochodzącej z sieci wodociągowej.

Siecią kanalizacyjną objętych jest ok. 97,5% mieszkańców gminy Łęczyny. Dla porównania w 2012 roku siecią kanalizacyjną było objętych 85% mieszkańców. Obecnie długość sieci kanalizacyjnej wynosi około 140 km i podłączonych do niej jest około 16 370 mieszkańców. Wyraźny wzrost zaopatrzenia gminy Łęczyny w sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej nastąpił po realizacji projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno ściekowej w Gminie Łęczyny”. Aktualnie na terenie gminy funkcjonują 2 komunalne oczyszczalnie ścieków.

Około 39,18 powierzchni terenu gminy Łęczyny zakwalifikowano do terenów zanieczyszczonych metalami ciężkimi i najwłaściwszym sposobem ich użytkowania są tereny przemysłowe. Zauważyć należy iż w aktualnym użytkowaniu (GUS, 2014) terenu gminy tereny przemysłowe zajmują 129 ha to jest około 4,1% powierzchni gminy.

W 2013 roku wprowadzono nowy system gospodarowania odpadami. W gminie Łęczyny istnieją dwa systemy odbioru odpadów komunalnych zbieranych selektywnie: workowy (w zabudowie jednorodzinnej) i pojemnikowy (w zabudowie wielorodzinnej). W ramach systemu właściciele nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych mają możliwość sortowania odpadów komunalnych „u źródła” z podziałem na frakcje. Pozostałe rodzaje odpadów mieszkańcy nieodpłatnie mogą oddać w PSZOK-u zlokalizowanym w Łęczynach przy ulicy Fredry 98. Na podstawie danych z lat 2013-2015 widać trend polegający na zwiększeniu ilości zebranych i odebranych odpadów selektywnie gromadzonych z terenu gminy a zmniejszeniu ilości odpadów zmieszanych w porównaniu do lat poprzednich.

Według danych zamieszczonych w Bazie Azbestowej do dnia 12 lipca 2016 roku usunięto z terenu gminy Łęczyny 52,074 Mg wyrobów zawierających azbest. Aktualnie na terenie gminy pozostało do usunięcia 221,958 Mg w tym: 204,358 Mg wyrobów należących do osób fizycznych, 17,6 Mg wyrobów należących do osób prawnych.

3.4 Demografia

Liczba mieszkańców Gminy Łęczyny, zgodnie ze stanem z dnia 31.12.2014 r. wynosi 16 233 osoby. Struktura ludności wg płci wskazuje niewielką przewagę liczby kobiet - 50,7% w ogólnej liczbie mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi niemal 513 osób/km².

Dane charakteryzujące liczbę ludności na terenie gminy w latach 2010-2014 przedstawiono w poniższej tabeli.

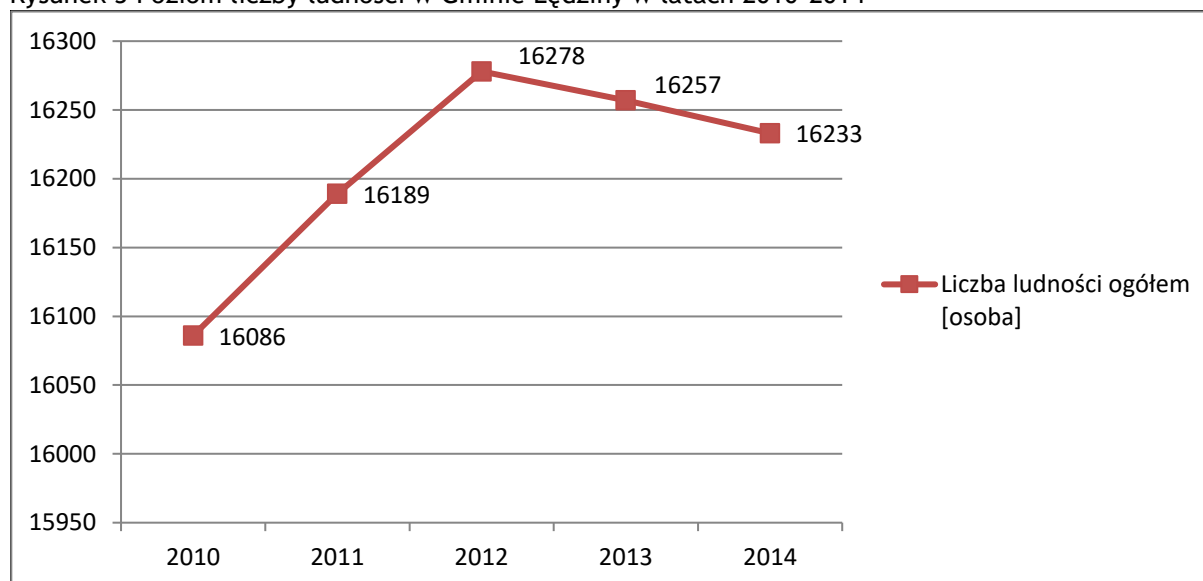
Tabela 3 Liczba ludności w Gminie Łęczyny, wg zameldowania na pobyt stały, stan na 31.12

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba ludności ogółem [osoba]	16 086	16 189	16 278	16 257	16 233
Liczba kobiet [osoba]	-	8 197	8 251	8 249	8 230
Liczba mężczyzn [osoba]	-	7 992	8 027	8 008	8 003
Struktura ludności wg płci [% danej płci dominujący w ogólnej liczbie mieszkańców]	-	50,63% kobiet	50,69% kobiet	50,69% kobiet	50,7% kobiet
Gęstość zaludnienia [osoba/km ² , zaokrąglenie do pełnej wartości]	503	506	509	508	507

Źródło: Ewidencja ludności UM Łęczyny

Liczba mieszkańców Gminy Łęczyny w latach 2010-2014 notuje wahania, są jednak nieznaczne i nie świadczą o trwałej zmianie trendu. Średnia z lat 2010-2014 wynosi 16 208, uznaje się zatem, że liczba mieszkańców gminy jest stała.

Rysunek 3 Poziom liczby ludności w Gminie Łędziny w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych demograficznych UM Łędziny

Najliczniej zamieszkałą dzielnicą w gminie są Łędziny oraz Hołdunów. Zróżnicowana gęstość zaludnienia na terenie poszczególnych dzielnic jest uzależniona od rodzaju zabudowań. W Łędzinach i Hołdunowie występuje zabudowa wielorodzinna, natomiast w pozostałych dzielnicach przeważa zabudowa jednorodzinna. Dane dotyczące liczby mieszkańców gminy w poszczególnych dzielnicach w latach 2010-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4 Struktura liczby mieszkańców poszczególnych dzielnic gminy w latach 2010-2014

Dzielnica ²	lata				
	2010	2011	2012	2013	2014
Łędziny, Rachowy, Blych	7154	7 258	7258	7768	7657
Hołdunów	5757	5669	5664	5450	5399
Zamoście	410	439	441	465	478
Goławiec	1029	1042	1062	1071	1078
Górki	481	493	498	498	491
Ratusz i Świniowy	477	501	543	551	555
Smardzowice	778	787	812	812	828
ogółem	16 086	16 189	16 278	16 615	16 486

Źródło: Ewidencja ludności UM Łędziny

Odchylenia w analizowanych latach odzwierciedlają duże dysproporcje w skupiskach ludności między Łędzinami i Hołdunowem a pozostałymi dzielnicami. W dzielnicach o stosunkowo niskim poziomie zaludnienia takich jak: Zamoście, Goławiec, Górki, Ratusz i Świniowy oraz Smardzowice odnotowano nieznaczny wzrost trendu, podobnie jak w Łędzinach charakteryzujących się dużym zaludnieniem, w Hołdunowie obserwuje się natomiast wyraźny spadek linii trendu.

² Ewidencja mieszkańców przyjmuje wskazany w tabeli podział na dzielnice - łącząc wybrane obszary wskazane w podziale wyjściowym.

Zgodnie z prognozami GUS liczba mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzkiego, w skład którego wchodzi Gmina Łęczyny, będzie wzrastać do roku 2035, co jest trendem odwrotnym w stosunku do całego województwa. Od roku 2040 prognozuje się spadek liczby mieszkańców, biorąc jednak pod uwagę średnią wyników do roku 2050 prognoza liczby mieszkańców powiatu jest wzrostowa.

Tabela 5 Prognoza liczby mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzkiego w latach 2015-2050

	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
Prognozowana liczna ludności ogółem na dzień 31.12	59 004	59 798	60 274	60 380	60 210	59 915	59 566	59 137

Źródło: GUS, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

W Gminie Łęczyny występuje dodatni przyrost naturalny, którego wartość w roku 2014 wynosiła +63 osoby. Zestawienie danych dotyczących przyrostu naturalnego w latach 2010-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Przyrost naturalny w Gminie Łęczyny w latach 2010-2014, stan na 31.12

Rodzaj danych	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe [osoba]	226	195	175	201	212
Zgony [osoba]	139	102	134	140	149
Przyrost liczby mieszkańców (różnica między liczbą urodzeń a liczbą zgonów) [osoba]	+87	+93	+41	+61	+63

Źródło: Ewidencja ludności UM Łęczyny

W poniższej tabeli zaprezentowano dane charakteryzujące liczbę ludności w przedziałach wiekowych.

Tabela 7 Liczba ludności w przedziałach wiekowych w latach 2010-2014

przedział wiekowy	rok				
	2010r.	2011r.	2012r.	2013r.	2014r.
0-6r.ż.	1 144	1 282	1 161	1 368	1 385
7r.ż.-15r.ż.	1 584	1 434	1 429	1 411	1 419
16r.ż - 17r.ż.	461	461	343	342	318
18r.ż.-60r.ż.	10 374	10 585	10 613	10 496	10 414
61r.ż. i więcej	2 523	2 456	2 732	2 640	2 697
ogółem	16 086	16 218	16 278	16 257	16 233

Źródło: Ewidencja ludności UM Łęczyny

Największą grupę mieszkańców w gminie stanowią osoby w przedziale wiekowym między 18 r.ż. a 60 r.ż. Jest to grupa ludności, która stanowi aż 65% ogółu na przestrzeni lat 2010-2014. Drugą co do wielkości grupę ludności stanowią osoby powyżej 61 r.ż. (16%). Grupa osób od narodzin do 6 r.ż. oraz dzieci i młodzieży od 7 r.ż. do 15 r.ż. stanowi odpowiednio 8% i 9% ogółu. Najmniejszą grupę społeczności gminnej, albowiem 2%, stanowią osoby w przedziale wiekowym od 16r.ż. do 17 r.ż.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Łęczyny nie wskazuje na wyraźne starzenie się populacji (co obserwuje się z kolei w większości śląskich gmin). Struktura wiekowa mieszkańców w analizowanych latach jest zasadniczo stała, nieznaczne odchylenia nie mogą świadczyć o zmianie trendu.

Tabela 8 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w Gminie Łęczyny, lata 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym					
Ogółem	3223	3213	3186	3179	3191
Mężczyźni	1635	1634	1615	1617	1629
Kobiety	1588	1579	1571	1562	1562
w wieku produkcyjnym					
Ogółem	11022	11069	11075	11087	11030
Mężczyźni	5837	5873	5886	5910	5860
Kobiety	5185	5196	5189	5177	5170
w wieku poprodukcyjnym					
Ogółem	2238	2323	2404	2471	2528
Mężczyźni	741	768	796	816	85
Kobiety	1497	1555	1608	1655	1677

Źródło: GUS, BDL

Saldo migracji w gminie jest ujemne w analizowanych ostatnich dwóch latach, co jest trendem zgodnym w skali całego województwa. Położenie gminy w Aglomeracji Górnośląskiej oraz w pobliżu innych znaczących ośrodków miejskich, determinuje spory odsetek migracji wewnętrznych - w szczególności z miast. Coraz większa liczba wymeldowani świadczy o pogorszeniu warunków życia na terenie gminy w ostatnich dwóch analizowanych latach.

Tabela 9 Migracje gminne na pobyt stały wg płci, typu i kierunku w latach 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowania ogółem [osoba]	217	219	239	178	190
zameldowania z miast [osoba]	179	185	183	142	155
zameldowania ze wsi [osoba]	36	33	56	33	34
zameldowania z zagranicy ogółem [osoba]	2	1	0	3	1
wymeldowania ogółem [osoba]	176	175	174	228	224
wymeldowania do miast [osoba]	138	121	129	146	145
wymeldowania na wieś [osoba]	38	47	44	68	74
wymeldowania za granicę [osoba]	0	7	1	14	5
saldo migracji [osoba]	41	44	65	-50	-34

Źródło: GUS, BDL, stan na dzień 31.12

Prognozy GUS dotyczące przyrostu naturalnego w powiecie bieruńsko-łęcznińskim, w skład którego wchodzi Gmina Łęczyny, wykazują spadek od 2020 r., co jest zgodne z prognozami regionalnymi.

Wskaźnik prognozy salda migracji jest dodatni, co jest trendem odwrotnym w stosunku do całego województwa. Podkreślić jednak należy, że wartości dodatnie salda migracji nie są znaczne, szczególnie biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców całego powiatu. Oznacza to jednak, że przy podjęciu działań zaradczych możliwe jest podtrzymanie trendu wzrostowego. Konieczne będzie w tym celu konsekwentne podnoszenie atrakcyjności Gminy jako potencjalnego miejsca zamieszkania i rozwoju osobistego.

Tabela 10 Prognoza salda migracji oraz przyrostu naturalnego w powiecie bieruńsko-łędzkim w latach 2015-2050

Przyrost naturalny liczby mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzkiego								
	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
urodzenia [osoba]	636	611	561	516	508	523	529	511
zgony [osoba]	529	553	570	584	624	657	678	678
przyrost liczby mieszkańców [osoba]	107	58	-9	-68	-116	-134	-149	-167

Migracje krajowe i zagraniczne w powiecie bieruńsko-łędzkim								
	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
napływ [osoba]	749	700	651	613	597	600	604	605
odpływ [osoba]	662	621	578	548	530	530	530	530
saldo migracji [osoba]	87	79	73	65	67	70	74	75

Źródło: GUS, Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014-2050

Liczba mieszkańców Gminy Łędziny notuje zasadniczo stały poziom, saldo migracji jest dodatnie, a przyrost naturalny ujemny dopiero w ostatnich latach. W horyzoncie czasowym do 2020 r. prognozuje się:

- Zwiększenie liczby osób starszych (które nie odbywa się kosztem osób młodszych, tzn. społeczeństwo nie starzeje się).
- Przyrost liczby mieszkańców w wyniku naturalnego przyrostu i migracji do gminy.

Analizując dane z tabeli nr 3 zauważyć należy, iż w porównaniu lat 2010-2014 odpływ liczby mieszkańców nastąpił jedynie na terenie Hołdunowa. Proporcje przyrostu liczby mieszkańców są zachowane pomiędzy poszczególnymi dzielnicami.

3.5 Atrakcyjność gospodarcza, rynek pracy

Na początku lat 90. całe województwo śląskie poddane zostało trudnemu procesowi restrukturyzacji gospodarczej i społecznej. Efektem przekształceń regionalnej gospodarki jest rozwój sektora prywatnego oraz zmiany na rynku pracy, które wymuszają wzrost lokalnej przedsiębiorczości przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów zarobkowych. Coraz

większą rolę odgrywają małe i średnie przedsiębiorstwa, mające bezpośredni wpływ na rozwój poszczególnych gmin.

Na terenie Gminy Łęczyny funkcjonuje 77 zakładów przemysłowych, z których największą rolę odgrywa Ruch Ziemowit należący do KWK Piast-Ziemowit. Wskutek restrukturyzacji górnictwa liczba zatrudnionych w kopalni systematycznie maleje, co stanowi w perspektywie najbliższych lat olbrzymie wyzwanie dla gminy, która stara się podjąć wszelkie możliwe działania zapobiegające reperkusjom tego zjawiska.

Do najważniejszych pracodawców Gminy Łęczyny należą:

- KWK Piast-Ziemowit, Ruch Ziemowit
- Firma Handlowo - Gastronomiczna „Dajanpol”
- Zakład Handlu „BIG FISCH S.P.C.
- Nadwiślański Ośrodek Szkolenia i Doskonalenia Kar Sp. z o.o.
- P.U.H Honorata Sp. z o.o.
- Agencja Ochrony Mienia Sp. z o.o.
- P.H.U Hermes Sp. z o.o.,
- P.P.H.U .DREW - SMOL
- Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej
- Firma Pinocy
- P.P.H. Admirat
- Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „Ziemowit”
- Bank Spółdzielczy filia/Łęczyny
- ING Bank Śląski filia/ Łęczyny
- PKO Tychy filia/Łęczyny
- PGK Partner Sp. z o.o.
- Dykerhoff Transportbeton
- Ahold Polska Sp. z o.o.
- Centrum Badań i Dozoru Górnictwa Podziemnego Sp. z o.o.

Na terenie Gminy działa 5 wysokoprodukcyjnych (powyżej 50 ha) gospodarstw rolnych. Największe gospodarstwa, których właściciele utrzymują się wyłącznie z produkcji rolnej, znajdują się przede wszystkim na obszarze dzielnicy Łęczyny i Górki.

Największą liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wg sektora i klasyfikacji PKD na terenie gminy stanowią: przedsiębiorstwa związane z handlem hurtowym i detalicznym oraz z naprawą samochodów i motocykli (24%), działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (prawie 15%), przedsiębiorstwa o charakterze usługowym oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, a także gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (10%). Wszystkie pozostałe sektory działalności

obejmują w swej strukturze podmioty gospodarcze, których liczba kształtuje się poniżej 10% ogółu.

Zgodnie z danymi GUS, na terenie gminy zarejestrowane są 1 204 podmioty gospodarcze. Rodzaje podmiotów wg grup rodzaju działalności zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 11 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD, stan na 31.12.2014 r.

kod PKD	nazwa sekcji PKD	liczba podmiotów
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14
C	Przetwórstwo przemysłowe	87
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie energią elektryczną, gaz, ropę naftową, gorącą wodę, i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1
E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	9
F	Budownictwo	109
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	287
H	Transport i gospodarka magazynowa	85
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	26
J	Informacja i komunikacja	20
K	Działalność Finansowa i Ubezpieczeniowa	27
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	177
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	94
N	Działalność w zakresie usług administrowania i usług wspierających	26
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
P	Edukacja	32
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczne	56
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	28
S i T	Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	121
SUMA		1 204

Źródło: GUS, BDL

Analizując dane przedstawione w poniższej tabeli zauważyć można, że liczba podmiotów gospodarki rejestrowanych w gminie corocznie wzrasta (poza marginalnym spadkiem w 2011 r.). W strukturze własnościowej zdecydowanie przeważają firmy prywatne (ponad 95% ogółu podmiotów). W sektorze prywatnym dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (ponad 69% ogółu podmiotów prywatnych), co odzwierciedla tendencje regionalne i krajowe.

Tabela 12 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w gminie, wg sektorów własnościowych w latach 2010-2014

rodzaj podmiotu	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1131	1055	1102	1158	1204
sektor publiczny - ogółem	49	49	50	50	51
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	22	22	22	22	23
sektor publiczny - spółki handlowe	4	4	4	4	4
sektor prywatny - ogółem	1082	1006	1052	1108	1153
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	768	694	733	774	797
sektor prywatny - spółki handlowe	38	42	47	60	67
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	6	7	8	7
sektor prywatny - spółdzielnie	3	3	3	3	3
sektor prywatny - fundacje	3	3	3	3	3
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	26	25	25	23	25

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12

Dane charakteryzujące statystyki rynku pracy przedstawia poniższa tabela. Na przestrzeni ostatnich lat liczba osób pracujących na terenie gminy zmniejsza się. W roku 2014 w porównaniu z rokiem 2013 liczba pracujących zmniejszyła się o 353 osób i wyniosła 6 287 osób. Największą grupę pracujących, od analizowanego 2010 r., stanowią mężczyźni. W roku 2014 liczba pracujących mężczyzn wyniosła 4 764 osób, kobiety pracujące stanowiły niewiele ponad 24% w skali ogółu.

Tabela 13 Liczba osób pracujących na terenie gminy w latach 2010-2014

pracujący na terenie Gminy Łęczyny	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
mężczyźni	5096	5343	5361	5118	4764
kobiety	1587	1534	1520	1522	1523
ogółem	6683	6877	6881	6640	6287

Źródło: GUS, BDL, stan na 31.12.

Według stanu na koniec września 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach zarejestrowanych było 306 mieszkańców Gminy Łęczyny, z czego 189 stanowiły kobiety (ponad 61%). 22% ogółu bezrobotnych mieszkańców gminy posiada prawo do zasiłku.

Szczególnie niepokojące są dane dotyczące liczby osób do 30 roku życia pozostających bez pracy - stanowiących ponad 29% ogółu bezrobotnych oraz dane dotyczące bezrobotnych powyżej 50 roku życia - stanowiących ponad 36% ogółu bezrobotnych. W przypadku młodszej grupy stałe miejsca pracy będą determinantą decydującą o założeniu rodziny na terenie gminy, co bezpośrednio wpłynie na trendy demograficzne (w tej chwili niekorzystne jest saldo migracji). Konieczne są więc przede wszystkim działania zwiększające podaż miejsc pracy. W przypadku starszej grupy konieczne są działania pozwalające przekwalifikować

bezrobotnych i pomóc im się odnaleźć w obowiązujących realiach rynku pracy, znaczące będą tu projekty pozainwestycyjne, tzw. „miękkie”, jak kursy, szkolenia, etc.

Największą grupę (ponad 45%) wśród osób bezrobotnych stanowią osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Zjawisko świadczy o niskiej motywacji osób bezrobotnych, często pozostających beneficjentami pomocy społecznej do podejmowania aktywności zawodowej. Problemem tym częściej dotknięte są kobiety, które nie potrafią wrócić na rynek pracy po przerwie związanej z urlopem macierzyńskim/wychowawczym lub długoletnim zajmowaniem się domem (kobiety w wieku 45+).

Łęczyny są silnie związane z monokulturą górniczą, w dobie restrukturyzacji tego sektora niezbędne są działania zmierzające do zróżnicowania struktury zatrudnienia mieszkańców i zmiany ich wykształcenia. Należy dążyć do uatrakcyjnienia warunków życia mieszkańców, tworzenia nowych miejsc pracy i przyciągania nowych inwestorów. W związku z tym samorząd wyznaczył trzy podstawowe kierunki zmian dążące ku aktywizacji społecznej i zwiększenia atrakcyjności miasta:

- stworzenie alternatywnych do górnictwa miejsc pracy i zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców, podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców do co najmniej średniego i pomoc w zmianie branży górnikom,
- stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców i potencjalnych inwestorów,
- realizacja planowanych działań gospodarczych w gminie: działania wspierające przedsiębiorczość i tworzenie nowych miejsc pracy oraz przywrócenie funkcji gospodarczych obszarom zdegradowanym, działania promujące nowatorskie inicjatywy gospodarcze oraz projekty innowacyjne.

W związku z powyższym działania strategiczne skierowane zostaną na:

- tworzenie obszarów przeznaczonych pod działalność gospodarczą,
- wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorców,
- wspieranie samozatrudnienia wśród mieszkańców i rozbudzenie przedsiębiorczości,
- tworzenie systemu zachęt dla przedsiębiorców zainteresowanych inwestowaniem w mieście Łęczyny.

Statystyka dotycząca problemu bezrobocia obrazuje, że nie jest ono obecnie dominującym problemem, jest jednak główną przyczyną początkującą występowanie innych problemów społecznych, od obniżenia poziomu życia do wykluczenia społecznego. Oznacza to, że ze wzrostem bezrobocia zwiększy się również nasilenie występowania problemów społecznych w gminie. Horyzont czasowy LPR-u obliguje do prognozowania trendów we wszystkich dziedzinach społeczno-gospodarczych determinujących jakość życia w gminie, w przypadku Łęczyn bezrobocie jest czynnikiem najbardziej narażonym na zmiany, ponieważ:

- KWK „Ziemowit-Piast” jest największym pracodawcą w gminie,
- gminna gospodarka jest silnie uzależniona od branży górniczej,
- sektor górniczy będący w większości własnością Skarbu Państwa jest silnie zależny od decyzji politycznych, które z punktu widzenia samorządu są niemożliwe do przewidzenia.

W dobie restrukturyzacji górnictwa priorytetowe są działania zmierzające do zróżnicowania struktury zatrudnienia mieszkańców i zmiany ich wykształcenia. Corocznie liczba zatrudnionych w kopalni systematycznie maleje, co stanowi w perspektywie najbliższych lat olbrzymie wyzwanie dla gminy, która stara się podjąć wszelkie możliwe działania zapobiegające reperkusjom tego zjawiska. W przypadku łędzińskiego bezrobocia mowa więc zarówno o bezrobociu obecnie rejestrowanym, jak również o potencjalnym bezrobociu, na które narażeni są szczególnie wszyscy pracownicy kopalni i zakładów z nią współpracujących.

Łęczyny leżą w Tysko-Bieruńsko-Łędzińskim obszarze funkcjonalnym. Obszar funkcjonalny wyznaczony został wstępnie w porozumieniu zawartym przez 6 jednostek samorządowych: powiat bieruński-łędziński, miasto na prawach powiatu Tychy, gminy miejskie: Bieruń, Łęczyny, Imielin oraz gmina wiejska: Bojszowy. Partnerskie JST już w latach 90. XX w. rozpoczęły wspólne konsultacje dotyczące potencjalnych możliwości rozwoju rynku pracy na terenie obszaru i konieczności zapewnienia alternatywy dla zatrudnienia monokulturowego. Intensywność współpracy nasiliła się w 2008 r. w związku z nadejściem światowego kryzysu gospodarczego. „Czarne scenariusze” sprawdziły się w grudniu 2012 r., kiedy zarząd spółki Fiat zmniejszył produkcję i dokonał zwolnienia zbiorowego 1450 pracowników. Fabryka na stałe kooperowała z 81 zakładami, które do stycznia 2013 r. zwolniły, co najmniej 950 kolejnych pracowników. Problemem rynku pracy mogą okazać się ewentualne zwolnienia w obu kopalniach (wysoka podaż węgla i niskie ceny na rynkach światowych po wdrożeniu technologii pozyskiwania gazu łupkowego w USA), zatrudniających łącznie ok. 3,5 tys mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzińskiego. Realia lokalnego rynku pracy wpłynęły na decyzję o niezwłocznym podjęciu działań rozwojowych. Partnerzy zdecydowali o udostępnieniu w ramach obszaru funkcjonalnego jednego spójnego terenu inwestycyjnego (złożonego z kilkunastu lokalizacji), dostępnego komunikacyjnie z dróg krajowych i wojewódzkich. Rozwój strefy społeczno-gospodarczej jest zasadniczym celem spójnej polityki gospodarczej obszaru, w tym zarówno w zakresie wspierania dużych przedsiębiorstw, jak i tworzenia infrastruktury dla MŚP. Na obszarach miast partnerów zlokalizowane są tereny inwestycyjne, które obecnie bez sprawnego układu drogowego uniemożliwiają ściąganie nowych inwestorów. Ze względu na ograniczenia finansowe partnerów plany utworzenia strefy gospodarczej nie zostały zrealizowane i pozostają w fazie

konceptyjnej. Współpraca partnerska JST w omawianej materii świadczy jednak o skali problemu uzależnienia mieszkańców w/w obszarów od zaledwie kilku dużych pracodawców, których ewentualne kłopoty finansowe będą miały dramatyczne konsekwencje dla mieszkańców obszaru funkcjonalnego.

Stopa bezrobocia w powiecie bieruńsko-łędzimskim (PUP Tychy, dane za październik 2016 r.) wynosi 3,8% i jest niższa od średniej wojewódzkiej (6,7%) i krajowej (8,3) w analogicznym okresie. W roku 2012 (początek kryzysu gospodarczego) dane dotyczące stopy bezrobocia w powiecie i całym obszarze funkcjonalnym również były korzystne. Od początku 2010 r. zaobserwowano jednak stały wzrost bezrobocia w powiecie bieruńsko-łędzimskim z 5,1% na koniec 2010 r. do 5,9% na koniec listopada 2012 r. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w PUP Tychy wzrosła w przeciągu jednego roku kalendarzowego o 21% (z 4864 osób na koniec grudnia 2011 r. do 5887 osób na koniec grudnia 2012 r.). Analiza statystyk rynku pracy wskazała wówczas wzrost rejestracji osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Początek 2013 r. przyniósł ogromny wzrost liczby rejestrujących się osób, również tych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Zaledwie w ciągu 7 dni roboczych (od 2 do 10 stycznia 2013) w PUP Tychy zarejestrowano 74 osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Przyczyną zaistniałej sytuacji były zwolnienia jedynie w 1 firmie - zakładzie Fiata. Wskazuje to dobitnie jak ogromne konsekwencje dla lokalnej ludności może mieć uzależnienie od 1 branży lub pracodawcy. Szczególnie wrażliwa w tej materii jest branża węglowa.

Dane dotyczące stopy bezrobocia w kolejnych latach były korzystniejsze, czego powodów upatrywać należy przede wszystkim w skutecznych działaniach PUP i organizacji pozarządowych oraz dużego zaangażowania samorządów w działania prowadzące do zmiany lub rozwoju nowych kompetencji zawodowych osób bezrobotnych. Obecnie mając na uwadze uzależnienie dochodów dużej liczby łędzimskich rodzin od branży węglowej - konieczne jest podjęcie działań prewencyjnych, których skuteczne przeprowadzenie pozwoli na zminimalizowanie niekorzystnych skutków ewentualnych zwolnień grupowych. Oferta kształcenia w pierwszej kolejności oparta zostanie na zestawieniu zawodów deficytowych w powiecie.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie bieruńsko-łędzimskim przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie bieruńsko-łędzkim

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
deficyt	zawód maksymalnie deficytowy	Technicy technologii chemicznej i pokrewni
		Pośrednicy pracy i zatrudnienia
	zawód deficytowy	Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napętniania butelek
		Doradcy finansowi i inwestycyjni
		Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni
		Technicy nauk fizycznych i technicznych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Tapicerzy i pokrewni
		Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych
		Dyżurni ruchu, manewrowi i pokrewni
równowaga	zawód zrównoważony	Kierownicy w handlu detalicznym i hurtowym
		Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
		Recepcjoniści hotelowi
nadwyżka	Zawód nadwyżkowy	Specjaliści do spraw reklamy i marketingu
		Krawcy, kuśnierze, kapelusznicy i pokrewni
		Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani
		Hydraulicy i monterzy rurociągów
		Ślusarze i pokrewni
		Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni
		Sekretarki (ogólne)
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
	Zawód maksymalnie nadwyżkowy	Szwaczki, hafciarki i pokrewni
		Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani
		Archeolodzy, socjolodzy i specjaliści dziedzin pokrewnych
		Filozofowie, historycy i politolodzy
		Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach
		Technicy technologii żywności
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów chemicznych
		Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani
		Plastycy, dekoratorzy wnętrz i pokrewni

Zródło: Zawody deficytowe i nadwyżkowe, powiat bieruńsko-łędzki, informacja sygnałowa I półrocze 2015 r.; PUP Tychy

Zachodzące zmiany na rynku pracy determinują podjęcie niezbędnych działań w zakresie całej polityki edukacyjnej, łącznie z systemem kształcenia oraz przede wszystkim przekwalifikowania. Niezbędne są w tym zakresie wszelkie działania umożliwiające dostosowanie kształcenia do rynku pracy i zaoferowanie takich standardów uczącym się, aby w sposób płynny mogli funkcjonować na rynku pracy.

Zestawienie zawodów deficytowych daje możliwość zorganizowania oferty kursów i szkoleń, których absolwenci będą mogli częściowo zaspokoić niszę. Dotyczy to zawodów nie wymagających długotrwałej edukacji jak: Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących

i urządzeń do napełniania butelek; Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni; Tapicerzy i pokrewni; Kierowcy operatorzy wózków jezdniowych.

Na terenie Gminy występują powierzchnie wolnych terenów pod inwestycje, zlokalizowane w okolicach Tychów, które z kolei cierpią na ich niedobór. Różnorodna oferta inwestycyjna Gminy Łęczyny kształtuje się następująco:

Tabela 15 Oferta inwestycyjna Gminy Łęczyny

lp.	numer działki	pow. w ha	położenie	przeznaczenie
1.	2587/31 2588/31 2589/31	5,8282	obręb Hołdunów, km 1 rejon ul. Hołdunowskiej i drogi krajowej S-1	produkcyjno-usługowo-składowe
2.	2549/157 2625/157 2626/157	0,7757	obręb Łęczyny, km 4 ul. Hołdunowska (prawo użytkowania wieczystego)	usługowe
3.	210/22 212/22 214/22	2,9050	obręb Łęczyny, km 12 ul. Łęzińska	usługowo-przemysłowo-składowe
4.	2721/77 2719/77	5,4044	obręb Łęczyny, km 5 ul. Długosza	mieszkaniowe
5.	2693/184	2,1941	obręb Łęczyny, km 4 ul. Łęzińska-Pokoju	mieszkaniowo-usługowe
6.	412/15 413/15 414/15 415/16	5,0050	obręb Łęczyny, km 6 rejon ul. Zawiszy Czarnego i drogi krajowej S-1	przemysłowo-usługowo-składowe

Źródło: Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Ładu Przestrzennego UM Łęczyny

3.6 Edukacja

W gminnym systemie edukacji funkcjonują:

- przedszkola:
  - dwa przedszkola miejskie z oddziałami integracyjnymi przy ulicy Stadionowej 1 oraz Hołdunowskiej 20,
  - niepubliczny punkt przedszkolny „Kotek Gucio”, ul. Janiny Lewandowskiej 42,
- szkoły podstawowe:
  - Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Karola Miarki, ul. Paderewskiego 5,
  - Szkoła Podstawowa nr 3 im.J.Ch. Ruberga, ul. Hołdunowska 13,
  - Szkoła Podstawowa nr 4 z oddziałem przedszkolnym wchodząca w skład Zespołu Szkół, ul. Goławiecka 36,
- gimnazja:
  - Gimnazjum nr 1 im. Janusza Korczaka, ul. Pokoju 29,

- Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Gustawa Morcinka, ul. Hołdunowska 72,
- Gimnazjum nr 3 wchodzące w skład Zespołu Szkół, ul. Goławiecka 36,
- szkoły ponadgimnazjalne:
  - Powiatowy Zespół Szkół w Łęczynach, ul. Pokoju 4, w którego skład wchodzi:
    - Liceum Ogólnokształcące
    - Technikum
    - Szkoła Policealna
    - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
    - Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych
    - Technikum Uzupelniające dla Dorosłych

Na podstawie danych opublikowanych przez GUS (BDL), wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba uczniów w szkołach podstawowych corocznie spada. Sytuacja ta znajduje swoje uzasadnienie w demografii, bowiem ludność w przedziale wiekowym między 7-15 lat stanowi jedynie 9% ogółu. Mimo tego, w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym, obserwujemy od 2010r. trend wzrostowy liczby dzieci w przedszkolach.

Nieznaczne wahania liczby uczniów w latach 2010-2014 występują we wszystkich typach szkół. Najgorsza sytuacja, którą obserwujemy występuje w szkołach skierowanych dla dorosłych, albowiem w roku 2014 liczba uczniów zrównała się z zerem, odnosząc się również tym samym do liczby oddziałów szkół. Powyższe informacje precyzuje poniższa tabela.

Tabela 16 Liczba uczniów wg typów szkół w latach 2010-2014

Placówki edukacyjne	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
przedszkola bez specjalnych	345	491	529	585	569
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	972	972	977	943	brak danych
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	521	474	433	435	brak danych
licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych	51	116	165	128	107
szkoły policealne dla dorosłych	44	196	187	30	0
technika dla młodzieży bez specjalnych	319	280	315	313	324
ponadgimnazjalne technika uzupełniające dla dorosłych	80	60	18	11	0
zasadnicze szkoły zawodowe dla dorosłych	17	0	0	0	0
zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży bez specjalnych	71	73	51	40	50

Źródło: GUS, BDL

W ramach technikum oferowane są młodzieży następujące zawody: technik ekonomista, technik elektryk, technik informatyk, technik logistyki, technik mechanik, technik górnictwa podziemnego, technik handlowiec, przy czym szkoła zawodowa proponuje swoim uczniom klasę wielozawodową.

Oferta edukacyjna w ramach szkoły skierowanej dla dorosłych obejmuje: technika górnictwa podziemnego, technika mechanika, technika handlowca oraz górnika eksploatacji podziemnej.

Powyższy wykaz kierunków kształcenia jest zgodny z obecną sytuacją struktury przedsiębiorstw funkcjonujących na rynku w Gminie Łęczyny.

Brak zainteresowania szkołami skierowanymi dla osób dorosłych, może jednak wynikać z mało różnorodnej oferty jak również z ograniczonego wyposażenia szkół materiałami dydaktycznymi.

3.7 Ochrona zdrowia, oferta dla seniorów

System opieki zdrowotnej funkcjonujący w mieście Łęczyny przedstawia się korzystnie. Usługi zdrowotne świadczą Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej oraz trzy niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej. Oferty usług świadczonych przez publiczną i niepubliczne placówki służby zdrowia wzajemnie się uzupełniają. Opieka specjalistyczna umożliwia dostęp do lekarzy wielu specjalności.

Zwiększa się ilość placówek służby zdrowia i poradni specjalistycznych oraz przede wszystkim usług rehabilitacyjnych. Rozwój rynku usług rehabilitacyjnych jest odpowiedzią na trendy starzejącego się społeczeństwa oraz złego stanu zdrowia części mieszkańców gminy (choroby przewlekłe zawodowe, związane z wieloletnią pracą w przemyśle wydobywczym). Konieczne jest prowadzenie kampanii edukacyjnych prozdrowotnych oraz realizacja badań profilaktycznych zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami. Programy zdrowotne realizowane są w większości ze środków powiatowych, należą do nich np. Program profilaktyki chorób układu krążenia; Program profilaktyki gruźlicy; Program profilaktyki chorób odtytoniowych - w tym program przewlekłej obturacyjnej choroby płuc - etap podstawowy; Program profilaktyki chorób odtytoniowych - palenie jest uleczalne - etap specjalistyczny; Program badań prenatalnych; Populacyjny program wczesnego wykrywania raka piersi; Populacyjny program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy; Program wczesnej diagnostyki i leczenia jaskry. Zdiagnozowane zapotrzebowanie na programy zdrowotne jest zgodne z określonymi krajowymi priorytetami zdrowotnymi i nie jest skoncentrowane terytorialnie. Z tego powodu nie uznaje się problemów zdrowotnych mieszkańców powiatu za silnie i jednoznacznie związanych z degradacją w jakimkolwiek obszarze, nie mają one bezpośredniego odniesienia do rewitalizacji.

MOPS w Łęczynach w ramach ustawy o pomocy społecznej udziela wsparcia w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (oprócz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi), osobom, które z powodu wieku,

choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Zakres usług opiekuńczych obejmuje między innymi: pomoc w utrzymaniu higieny osobistej podopiecznego, zmiana pieluch jednorazowych, bielizny pościelowej, przestanie łóżka, utrzymywanie w czystości pomieszczeń użytkowanych przez podopiecznego, utrzymywanie w czystości sprzętu i urządzeń sanitarnych, opieka zalecana przez lekarza - podawanie leków, okłady, nacieranie, mierzenie ciśnienia tętniczego, zamawianie wizyt lekarskich, realizacja recept, robienie zakupów, przygotowanie posiłku lub pomoc w jego przygotowaniu, dostarczenie posiłku ze stołówki, karmienie chorego, utrzymywanie w czystości sprzętu i urządzeń sanitarnych, utrzymanie w czystości bielizny osobistej i pościelowej podopiecznego, współpraca z innymi instytucjami i organizacjami powołanymi do opieki nad chorym w domu.

Zakres specjalistycznych usług opiekuńczych obejmuje między innymi: rehabilitację ruchową, pomoc w usprawnieniu ruchowym, gimnastykę, masaż kręgosłupa, ćwiczenia ogólnousprawniające. Zapotrzebowanie na usługi utrzymuje się w ostatnich latach na stałym poziomie, co przedstawiają dane w poniższej tabeli.

Tabela 17 Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w latach 2012-2015

Rok	Liczba osób objętych opieką ogółem	Usługi opiekuńcze	Specjalistyczne usługi opiekuńcze
2012	37	5	32
2013	48	14	34
2014	40	9	31
2015	40	9	31

Źródło: MOPS w Łęczynach

Występowanie potrzeb opiekuńczych wiąże się z niesamodzielnnością. Obserwacje MZOZ i MOPS wskazują, że częstą przyczyną niesamodzielnności są problemy ze wzrokiem i słuchem. W jeszcze większym stopniu samodzielności zagrażają ograniczenia sprawności narządów ruchu. Wielu seniorów - klientów MZOZ i MOPS nie było w stanie przenieść cięższej torby (nawet na niewielką odległość), schylić się i uklęknąć oraz wejść lub zejść po schodach na wysokość jednego piętra. Kolejnym czynnikiem występowania potrzeb opiekuńczych jest ograniczona zdolność seniorów do samoobsługi. Chodzi o samodzielne wykonywanie czynności życia codziennego związanych z zaspokojeniem potrzeb fizjologicznych. Część seniorów ma trudności z kąpielą całego ciała, z siadaniem na krześle, kładzeniem się do łóżka i wstawaniem oraz z ubieraniem się i rozbieraniem. Osoby te zgłaszają przede wszystkim potrzebę uzyskania pomocy ze strony innej osoby. Rzadziej sygnalizowano niezaspokojone potrzeby związane z brakiem specjalnych urządzeń pomocniczych oraz koniecznością dostosowania mieszkań. Trudności w samoobsłudze częściej mają kobiety niż

mężczyźni. Wraz z wiekiem badanych kurczy się potencjał pomocowy małżonków i rodzeństwa, gdyż w wyniku naturalnych procesów osób tych ubywa z kręgu rodzinnego. Kobiety o wiele częściej niż mężczyźni pozbawione są wsparcia ze strony małżonka, gdyż są to najczęściej wdowy, mogą natomiast częściej niż mężczyźni liczyć na wsparcie ze strony dzieci i wnuków. Ryzyko niezaspokojenia potrzeb opiekuńczych w największym stopniu dotyczy samotnie mieszkających najstarszych osób. Posiadanie bliskich, w tym rodziny, niewątpliwie ułatwia zaspokajanie potrzeb opiekuńczych. Nie daje jednak pełnej gwarancji ich zaspokojenia. Wystarczy porównać pochodzące z ogólnopolskich badań GUS liczby dotyczące populacji w wieku 70 lat i więcej: 100 tys. osób deklarujących brak osób bliskich mogących być źródłem wsparcia społecznego; 300 tys. osób mających trudności w samoobsłudze i nieotrzymujących pomocy lub otrzymujących ją w niewystarczającym stopniu; ponad 300 tys. osób potrzebujących wsparcia w prowadzeniu gospodarstwa domowego, które nie otrzymują go lub otrzymują w niewystarczającym stopniu. W pełnieniu funkcji opiekuńczej wobec swoich seniorów rodziny łędzinśkie potrzebują zewnętrznego wsparcia na znacznie większą skalę niż ma to miejsce obecnie. Do podstawowych zadań dotyczących poprawy sytuacji łędzinśkich seniorów należą: rozbudowa systemu świadczeń opiekuńczych udzielanych w miejscu zamieszkania (poprawa dostępności, podniesienie jakości tych świadczeń, poprawa poziomu kontroli udzielania świadczeń opiekuńczych), identyfikacja osób i rodzin wymagających wsparcia w sprawowaniu opieki nad niesamodzielnymi osobami w gospodarstwie domowym, zapewnienie wsparcia dla rodziny sprawującej opiekę nad osobami starszymi, rozbudowa dostępnego ekonomicznie systemu opieki pół instytucjonalnej poprzez zwiększenie dostępności placówek dziennego pobytu.

W środowisku zamieszkania osób starszych prowadzona jest przez pracowników socjalnych praca socjalna. Celem pracy na rzecz seniorów jest dążenie do poprawy jakości ich życia, do godnego starzenia się. Najczęstsze problemy diagnozowane przez pracowników socjalnych w trakcie prowadzonej pracy socjalnej:

Zdiagnozowano duże niedobory w zakresie dostępu do usług opiekuńczych dla osób starszych. Charakterystyczny dla gminy jest niedostateczny system opieki nad osobami starszymi oraz niski poziom życia osób starszych.

W diametralnym tempie wzrasta liczba osób starszych potrzebujących wzmożonej opieki. Brak na terenie gminy zakładu opiekuńczo-leczniczego powoduje, iż osoby opuszczające szpital, obłożnie chore, wymagające całodobowej opieki - nie mają zapewnionego wsparcia. Od momentu zakończenia hospitalizacji czy nagłego pogorszenia stanu zdrowia, upływa bardzo długi czas oczekiwania na otrzymanie miejsca w zakładzie opiekuńczo-leczniczym. Podobna sytuacja ma miejsce przy oczekiwaniu na dom pomocy społecznej. Dużym

problemem są osoby, które wymagają wzmożonej opieki ale ze względu na niską skalę Bartela, nie mogą uzyskać kwalifikacji do pobytu w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

Dom Dziennego Pobytu Seniora znajduje się w Hołdunowie, osobom starszym z Łędzin, Górek, Goławca ciężko jest dotrzeć na zajęcia. W ostatnim czasie pojawia się duże zainteresowanie „Kartą Seniora”, która w Łędzinach nie istnieje.

Z roku na rok wzrasta brak zainteresowania najbliższej rodziny osobami starszymi, ciężar opieki i pomocy, rodzina przerzuca na MOPS. Nie ma odpowiednich sankcji do egzekwowania pomocy ze strony rodziny.

W strukturze MOPS od 1997 roku działa także Dzienny Dom Pobytu Seniora. Jest to dział MOPS-u zajmujący się zaspokajaniem podstawowych potrzeb i potrzeb wyższego rzędu ludzi starszych, chorych, często z ustalonym stopniem niepełnosprawności i osób samotnych, często nie mających oparcia w rodzinie. Dom Dziennego Pobytu Seniora dysponuje 30 miejscami, średnio 21 osób korzysta w ciągu roku z tej formy wsparcia. DDPS daje możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu w towarzystwie innych osób. Stwarza możliwość samorealizacji w trakcie odbywania różnego rodzaju zajęć, jak np.: majsterkowania, zajęć plastycznych, wycieczek, zajęć sprawnościowych, gimnastyki, czytania, oglądania TV, wspólnych dyskusji, pogawędek z atrakcyjnymi osobami, prelekcji na tematy interesujące pensjonariuszy, występów zespołów artystycznych, itp. Pobyt w placówce daje także możliwość korzystania z urządzeń sanitarno-higienicznych. Dom Dziennego Pobytu Seniora współpracuje z Klubem Seniora, który stale się rozrasta. Osoby należące do klubu często odwiedzają pomieszczenia placówki i trzy razy w tygodniu odbywają wspólne z pensjonariuszami ćwiczenia gimnastyczne. Często organizowane są także wspólne wycieczki, imprezy okolicznościowe i biesiady ze wspólnym śpiewem i tańcami.

DDPS zrzesza niewielką ilość seniorów, przede wszystkim osoby samotne. W gminie ponadto zauważalna jest aktywność seniorów korzystających z infrastruktury Sali widowiskowo-kinowej „Piast” w ramach działań organizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury w Łędzinach. Działają tam seniorskie koła zainteresowań - aktorskie, regionalne, warsztaty prawnicze, zajęcia relaksacyjne, koło muzyczne, a także wykłady w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. „Piast” to sala aktywizacji intelektualnej i społecznej osób, które zakończyły swoją działalność zawodową. Dom Dziennego Pobytu Seniora zmagają się przede wszystkim z problemami lokalowymi. Obecnie organizacja zajmuje jedno niewielkie pomieszczenie w budynku MOK-u, na przyjęcie większej ilości podopiecznej brakuje warunków (mimo zainteresowania ze strony osób starszych).

Postępujące zmiany w strukturze społecznej oraz niewielkie zaangażowanie osób starszych w różne formy aktywności społecznej, np. wolontariat, wskazują na zwiększającą się

potrzebę organizacji i zapewnienia seniorom wysokiej jakości usług opiekuńczych. Za niewystarczające należy uznać działania ukierunkowane na bezpośrednie potrzeby seniorów (tzw. bierna aktywność, w której seniorzy są bezpośrednimi odbiorcami usług skierowanych na zaspokojenie ich potrzeb). Analiza sytuacji łędzińskich seniorów wskazuje na potrzebę realizacji projektów ukierunkowanych na pobudzenie czynnej aktywności seniorów, skierowanej na zewnątrz i służącej realizacji szerszych celów społecznych, np. społeczności lokalnej.

Wskazane jest: stworzenie kompleksowej oferty odpowiadającej problemom osób starszych znajdujących się w trudnej sytuacji, w tym w szczególności w procesie wykluczenia społecznego; motywowanie osób starszych do uczenia się dla zachowania aktywności; tworzenie specjalnej oferty dydaktycznej oraz nowych form inicjatyw edukacyjnych, odpowiadających na potrzeby osób starszych, w tym szczególności w procesie wykluczenia społecznego; rozwój lokalnej oferty edukacyjno-kulturalnej; rozwój systemów wsparcia umożliwiających zaspokojenie specyficznych dla wieku podeszłego potrzeb, w szczególności osobom starszym o ograniczonej samodzielności.

3.8 Zagospodarowanie przestrzenne

W Gminie Łędziny można wyróżnić następujące główne typy budynków:

- mieszkalne zabudowy jednorodzinnej oraz wielorodzinnej,
- użyteczności publicznej,
- sakralne,
- usług, przemysłu i handlu,
- o charakterze rolniczym.

Największą grupą stanowią budynki zabudowy jednorodzinnej oraz wielorodzinnej, których największe skupisko znajduje się w dzielnicach Łędziny i Hołdunów. W dzielnicy Kołdunów zlokalizowane jest także, wybudowane w latach 50. ubiegłego wieku osiedle liczące około 600 domków fińskich, które stanowią charakterystyczny element lokalnej architektury. Zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ulic: Fredry, Hołdunowskiej i Gwarków w Łędzinach, wyznaczono sferę ochrony konserwatorskiej „A” obejmującą kolonię domków fińskich w Łędzinach - Hołdunowie.

Najbardziej znanym zabytkiem Łędzin jest kościół św. Klemensa (wybudowany w latach 1769-1772), znajdujący się na górze Klimont. Barokowy kościół przedstawiony jest na herbie Łędzin.

Powierzchnia gruntów komunalnych w Gminie wg prawnych form użytkowania wg stanu na 31 grudnia 2014 r. kształtuje się następująco:

Tabela 18 Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form własności wg stanu na dzień 31.12.2014r.

Wyszczególnienie gruntów komunalnych	Powierzchnia w ha
Własność Gminy Łędziny (w bezpośrednim zarządzie)	429,2
Grunty komunalne oddane w wieczyste użytkowanie	24,4
Grunty komunalne oddane w trwały zarząd	5,9

Źródło: Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Ładu Przestrzennego UM Łędziny

Na terenie Gminy Łędziny wszystkie pozwolenia na budowę wydawane są przez Starostę Bieruńsko-Łędzińskiego. Burmistrz Miasta wydaje decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. W samym roku 2014 wydanych zostało 101 decyzji o warunkach zabudowy oraz 14 decyzji o lokalizacji inwestycji w celu publicznym.

Mieszkaniowy zasób Gminy Łędziny tworzą lokale usytuowane w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz lokale położone w budynkach będących współwłasnością gminy i osób fizycznych, a także w budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Wg stanu z 2014 r. na terenie gminy występuje 5 140 mieszkań o różnej strukturze własności, oraz średniej powierzchni użytkowej wynoszącej 83,2 m². W roku 2014 zostało oddanych do użytkowania 94 mieszkań.

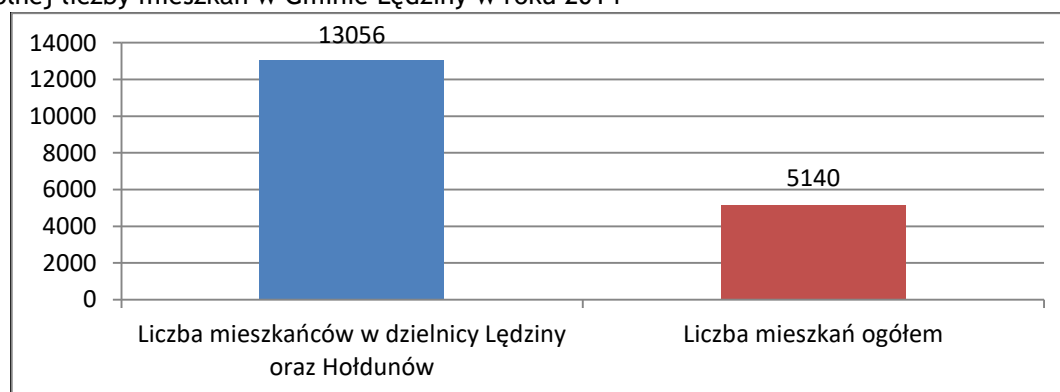
Tabela 19 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Łędzin

	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	4748	4922	5002	5052	5140
przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² :					
jednego mieszkania	83,1	82,9	82,8	83,2	83,2
na 1 osobę	23,9	24,6	24,9	25,1	25,5
mieszkania oddane do użytkowania	40	174	89	58	94

Źródło: GUS, BDL

Zabudowa wielorodzinna występuje głównie w dzielnicach Łędziny i Hołdunów, które prezentują największy odsetek zaludnienia (79%) w odniesieniu do całej gminy, wskaźnik liczby mieszkań w tej sytuacji przypadający na 1 mieszkańca wynosi w przybliżeniu 0,4 za rok 2014.

Rysunek 4 Poziom liczby mieszkańców w obszarze największej zabudowy wielorodzinnej w stosunku do ogólnej liczby mieszkań w Gminie Łędziny w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Zgodnie z danymi Wydziału Infrastruktury i Gospodarki Miejskiej UM Łęczyny z 20 maja 2015 r., na terenie gminy występuje:

- 50 budynków komunalnych, w tym:
  - 35 domków jednorodzinnych, tzw. „fińskich”,
  - 5 budynków z mieszkaniami komunalnymi i socjalnymi,
  - 10 pozostałych m.in. o charakterze użytkowym, a także budynek straży pożarnej,
- pustostany:
  - 3 pustostany przy ulicy Kontnego 30,
  - 10 pustostanów przy ulicy Łędzińskiej 47,
  - 3 pustostany przy ulicy Szenwalda.

Gmina w swoich zasobach mieszkaniowych posiada 84 mieszkania komunalne oraz lokale socjalne przewidziane dla najuboższych i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Podaż mieszkań socjalnych w gminie nie zaspokaja zgłaszanych potrzeb. Ogół mieszkańców, którzy kwalifikują się do otrzymania lokalu socjalnego w stosunku do liczby mieszkańców ogółem wynosi 1,26%³. W grupie 69 rodzin kwalifikujących się do otrzymania mieszkania socjalnego 37 to środowiska, dla których zasądzono wyrok eksmisyjny (łącznie 101 osób). Gmina dysponuje 21 mieszkaniami socjalnymi, wszystkie są zajęte. Gmina corocznie ponosi opłaty z tyt. odszkodowań dla podmiotów zarządzających nieruchomościami (zarządcy, spółdzielnie, wspólnoty) za mieszkańców, którym mimo obowiązku nie jest w stanie zapewnić lokalu socjalnego (ponad 126 tys. zł. w 2014 r). Wg danych UM Łęczyny na dzień 30.11.2015 r. umową najmu objętych było łącznie 21 lokali socjalnych w skali całej gminy. Gmina nie dysponuje żadnymi dodatkowymi mieszkaniami socjalnymi, wszystkie dostępne lokale socjalne są zajęte. Lokale socjalne pochodzą z tzw. „ruchu ludności”, co oznacza, że stan aktualny dostępności lokali jest bardzo zmienny i Urząd Miasta nie jest w stanie na niego wpływać oraz planować dostępności lokali. Podkreślić należy, iż mieszkania socjalne obecnie dostępne wymagają kompleksowych plac remontowych.

Na terenie całego powiatu bieruńsko-łędzińskiego występuje jedynie 1 mieszkanie chronione (prowadzone przez MOPS w Bieruniu) żadne mieszkania wspomagane i chronione. Ze względu na brak zasobów nie jest prowadzona rekrutacja na zajęcie tego typu lokali. W grudniu 2015 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bieruniu wśród ośrodków pomocy społecznej znajdujących się w powiecie przeprowadziło wstępną analizę potrzeb. Zgłoszone zapotrzebowanie na mieszkania wspomagane i chronione:

---

³ Dane bazowe: zgodnie z danymi GUS, BDL liczba mieszkańców Gminy Łęczyny wynosi 16 749 osób (faktyczne miejsce zamieszkania, stan na 31.12.2014 r.); wg stanu z dnia 30.11.2015 r. (dane UM Łęczyny) na liście rocznej osób uprawnionych do otrzymania lokalu docelowego lub socjalnego figurowało 69 rodzin, a w ramach nich 211 osób; $211/16749*100\%=1,26\%$.

- MOPS w Imielinie - 2 miejsca dla wychowanków pieczy zastępczej i 5 miejsc dla osób niepełnosprawnych i starszych,
- GOPS w Chelmie Śląskim - 10–15 miejsc,
- MOPS w Łędzinach - 10 miejsc,
- MOPS w Bieruniu - brak wiążących danych,
- GOPS w Bojszowach - 4 miejsca.

Stan tkanki mieszkaniowej pozostającej w posiadaniu gminy jest zły. Remonty przeprowadzane są w ramach ograniczonych środków finansowych w postaci doraźnych napraw przeciwdziałających dalszej degradacji obiektów. W strukturze mieszkań można wyodrębnić również te, które są zadłużone. Łączna kwota zadłużenia mieszkań w 2013 r. wyniosła 97.800 tys. zł. i wzrosła w porównaniu z rokiem 2011 o prawie 74%, przy czym zadłużone mieszkania w Gminie Łęczyny stanowią prawie 44% zadłużonych mieszkań we wszystkich gminach miejskich należących do powiatu bieruńsko-łędzkiego i 37% w całym powiecie.

Tabela 20 Zaległości w opłatach mieszkaniowych na terenie Gminy Łęczyny

Zaległości w opłatach mieszkaniowych	2011r.	2013r.
mieszkania		
ogółem	17	48
zaległości ponad 3 m-ce	17	48
wysokość zaległości w tys. zł		
ogółem	25,5	97,8
zaległości ponad 3 m-ce	25,5	97,8

Źródło: GUS, BDL

W strukturze przestrzennej gminy widocznie zauważalna jest separacja dzielnicy Rachowy. Rachowy (w szczególności rejon ul. Oficerskiej) charakteryzuje peryferyjne położenie w znacznym oddaleniu od pozostałej części miasta. Dyskomfort dla lokalnej społeczności pogłębia bezpośrednie sąsiedztwo kopalni i punktu załadunku węgla generujący hałas, wzmożony ruch transportu wielkogabarytowego, zanieczyszczenie powietrza i degradację krajobrazu. Mieszkańcy dzielnicy wykazują minimalną aktywność społeczną i znikome poczucie przynależności do gminnej społeczności. Warunki zamieszkania na tym obszarze nie są atrakcyjne, co odzwierciedla cena nieruchomości niższa od pozostałych części gminy.

Na terenie gminy wyznaczono następujące strefy aktywności gospodarczej:

- Centrum administracyjno-usługowe

Tereny byłego szybu „Piast” oraz tereny usługowe w otoczeniu Urzędu Miasta do torów kolejowych. Polityka przestrzenna dla tego obszaru obejmuje kształtowanie funkcjonalnych i reprezentatywnych przestrzeni publicznych, rozwój i koncentrację usług publicznych i komercyjnych (także o znaczeniu ponadmiejskim), poprawę ładu funkcjonalno-

przestrzennego w istniejącej zabudowie centrum i jego dostosowanie do funkcji centrotwórczych oraz rewaloryzację zabytkowej i wartościowej technicznie zabudowy byłego szybu „Piast”.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego obszar gminy Łęczyny to obszar:

- poprawy jakości terenów zdegradowanych,
- wsparcia infrastruktury technicznej i transportowej.

W celu podniesienia atrakcyjności gminy konieczna jest rewitalizacja terenów pogórnich i powojkowych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. Ważne jest również m.in. odnowienie i modernizacja infrastruktury urbanistycznej oraz konsekwentne tworzenie centrum miasta. Podstawowym problemem diagnozowanym w zagospodarowaniu przestrzennym gminy jest brak na jej terenie wyznaczonego punktu centralnego. W Łęczynach przez lata nie funkcjonował rynek, plac główny czy centralny skwerek, w związku z czym brakowało otwartej przestrzeni wspólnej sprzyjającej nawiązywaniu i pielęgnowaniu kontaktów społeczności lokalnej oraz lokalnej integracji. Ponadto miejsce centralne w każdej miejscowości stanowi przeważnie punkt odniesienia dla turystów przebywających na jej terenie (możliwość zasięgnięcia informacji turystycznych, miejsce odpoczynku i relaksu, itp.) co w przypadku Łęczyn stanowi równie duży problem.

Odpowiedzią na zdiagnozowany problem była próba wytworzenia na terenie gminy punktu centralnego. Zrealizowano projekt pn. „Rewitalizacja historycznego centrum Łęczyn - Plac Farski” (dofinansowanego z EFRR w ramach RPO WSL na lata 2007-2013). Zgodnie z materiałami historycznymi wnioskować można iż zagospodarowanie Łęczyn wyodrębniło na ich terenie miejsce centralne, znajdujące się dokładnie w miejscu lokalizacji obecnego Placu Farskiego, realizacja projektu zmierzała więc do przywrócenia lokalizacji inwestycji funkcji centralnej w skali gminy.

Rysunek 5 Historyczny układ przestrzenny Łęczyn

Źródło: Fragment mapy Anreasa Hindenberga z 1636 roku⁴, UM Łęczyny

W ramach rewitalizacji Placu Farskiego przewidziano remont i rozbudowę budynków byłej stajni, na cele budynku użyteczności publicznej (ok. 70% powierzchni) oraz budynku handlowo-usługowego (ok. 30% powierzchni), rewitalizację powierzchni otwartej pięciokątnego placu przyległego do budynku dawnej stajni. Realizacja projektu jest pierwszym etapem utworzenia centrum gminy Łęczyny, skoncentrowanego w okolicach ulicy Łęzińskiej.

- Centralny kompleks wypoczynkowy

Istniejące i proponowane tereny rekreacyjno - sportowe, położone pomiędzy ul. Łęzińską, ul. Paderewskiego i ul. Pokoju. Jego obszar wyznaczono przy wykorzystaniu istniejących wartości przyrodniczych, parkowych i sportowo - rekreacyjnych. Polityka przestrzenna dla tego obszaru obejmuje kształtowanie funkcjonalnych i reprezentacyjnych przestrzeni o charakterze parkowym i usługowym, rozwój i koncentrację usług sportowych i rekreacyjnych o oddziaływaniu ogólnomiejskim i ponadmiejskim, dostosowanie już istniejących elementów zagospodarowania kompleksu do jego funkcji, ograniczenie lokalizacji ulic, urządzeń komunikacji, sieci i urządzeń infrastruktury do niezbędnych dla obsługi obiektów i urządzeń. Prowadzenie sieci infrastruktury obsługujących miasto

⁴ Mapa Andreasa Hindenberga z 1636 roku jest najstarszą wielkoskalową mapą gospodarczą na obszarze Polski. Dodać także należy, iż jest ona pierwszą mapą, która, tak dokładnie przedstawiła obszar pszczyńskiego wolnego państwa stanowego

przewiduje się wyłącznie w przypadku ekonomicznego i technicznego uzasadnienia tej konieczności.

- Centrum produkcyjno - usługowe

Tereny pomiędzy ul. Ułańską, ul. Oficerską i osadnikami KWK „Ziemowit”. Obszary te wymagają rekultywacji terenu z uwagi na zbiorniki wód (dołowych) i likwidację zdegradowanych obiektów na części terenów KWK „Ziemowit”. Zagospodarowania na cele rekreacyjno-sportowe wymaga również hałda odpadów górniczych w okolicach ul. Oficerskiej.

- Zespół produkcyjno - usługowy

Położony po obu stronach południowego odcinka ul. Łędzińskiej przy granicy z Bieruniem. Stworzenie warunków pod działalność gospodarczą zakłada wyznaczenie terenów dla małych i średnich przedsiębiorstw położonych pomiędzy DK 15 a torami kolejowymi, budowę Miejsca Obsługi Podróżnych po obu stronach DK 15 oraz przy projektowanej drodze ekspresowej S-1, w rejonie proponowanego węzła Goławiec.

- Zespół mieszkaniowo - usługowy

Tereny pomiędzy ul. Fredry a ul. Ułańską (tj. pomiędzy Hołdunowem a Smardzowicami). Na obszarach stref aktywności gospodarczej działalność Urzędu Miasta koncentruje się na: porządkowaniu stanów władania nieruchomościami, pomnażaniu zasobów mienia komunalnego w celu przyciągnięcia inwestorów, tworzeniu miejskich zasobów terenowych (poprzez partnerstwo publiczno-prywatne), uzbrojeniu terenów do standardów spełniających oczekiwania potencjalnych inwestorów oraz na współdziałaniu w inwestycjach w sferze usług publicznych i komercyjnych.

Obecnie adaptuje się tereny KWK „Ziemowit” oraz innych przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych z przeznaczeniem na strefy aktywności gospodarczej. Pod uwagę brane są takie zmiany funkcjonalne i przestrzenne, które nie byłyby uciążliwe dla środowiska i mieszkańców. Poza strefami aktywności gospodarczej wyznacza się tereny dla małych i średnich przedsiębiorstw, położone między DK 1 a torami kolejowymi. Przy projektowanej drodze ekspresowej S1 (w rejonie proponowanego węzła „Goławiec”) oraz po obu stronach DK 1 przewiduje się budowę miejsc obsługi podróżnych.

Na terenie gminy występuje dużo zdegradowanych obiektów infrastrukturalnych, należących w poprzednich latach do KWK „Ziemowit”. W latach świetności zakład budował na terenie gminy wiele budynków stanowiących zaplecze socjalne dla pracowników, np. hotel robotniczy, obiekty rekreacyjne, etc. Pogarszająca się sytuacja górnictwa w całym regionie była bezpośrednią przyczyną stopniowego zbywania majątku na rzecz prywatnych podmiotów lub (w przeważającej większości) na rzecz gminy. Są to obiekty pełniące obecnie funkcje publiczne lub nieużytkowane ze względu na stan techniczny. Całość infrastruktury

tego rodzaju charakteryzuje się znacznym niedofinansowaniem, należy wymienić tu przede wszystkim:

- Budynek przy ul. Łędzińskiej 47(dzielnica Łędziny) - były dom górnika; obiekt ma nieuporządkowaną formę użytkowania, stanowi m.in. siedzibę MOPS w Łędzinach, firm prywatnych, mieszkań komunalnych oraz, co stanowi największy problem - mieszkań bezumownych. Zgodnie ze stanem z października 2015 w budynku dostępnych było 18 lokali mieszkalnych, w 9 lokalach bezumownych zakwaterowanych było łącznie 29 osób. Stan techniczny budynku wymaga niezwłocznego podjęcia prac remontowych, szczególnie w zakresie ochrony p. poż.
- Budynek przy ul. Pokoju 37 (dzielnica Łędziny) - wykorzystywany obecnie jako noclegownia dla bezdomnych, obiekt w złym stanie technicznym,
- Budynek przy ul. Pokoju 106 (dzielnica Łędziny) - były hotel robotniczy; obiekt 5 kondygnacyjny, częściowo wykorzystywany jako mieszkania socjalne, w szczególnie złym stanie technicznym pozostają kondygnacje 4 i 5 - stanowią potencjał do przystosowania na funkcje mieszkaniowe jednak pod warunkiem bezwzględnego remontu.
- Budynek przy ul. Kolonia Piast 5 (dzielnica Łędziny) - dawny budynek mieszkalny, obecnie użytkowany w niewielkim zakresie jedynie przez mniejszość niemiecką, ze względu na bardzo zły stan techniczny.
- Były budynek maszyn wyciągowych (dzielnica Łędziny) - własność Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego; budynek obecnie nieużytkowany ze względu na stan techniczny.
- Sala Widowiskowo Kinowa „Piast” (dzielnica Łędziny) - obiekt stanowiący centralny punkt kształtujący życie kulturalne miasta, jego potencjał nie jest wykorzystywany ze względu na zły stan techniczny.
- Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy „Zalew” (dzielnica Łędziny) - szczegóły w podrozdziale 3.9.

Poza obiektami pokopalnianymi w gminie występują również zabudowania po byłej owczarni, obecnie eksploatowane częściowo jako mieszkania socjalne o bardzo złym stanie technicznym.

W celu rozwoju rynku mieszkaniowego adaptuje się istniejące tereny mieszkaniowo - usługowe, dopuszczając ich modernizację i przekształcenia przestrzenne. Tereny te są sukcesywnie poddawane zabiegom modernizacyjnym w zakresie bezpieczeństwa dróg i ulic oraz sprawności systemów inżynierskich. Możliwe jest uzupełnienie zabudowy mieszkaniowej w istniejących lukach budowlanych z zachowaniem skali i charakteru zabudowy otaczającej. Na terenach posiadających zgodę na zmianę charakteru rolniczego dopuszcza się:

- lokalizację zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności indywidualnej i zorganizowanej,
- budownictwo komunalne,
- lokalizację usług służących zaspokajaniu potrzeb ludności, nie wytwarzających bezpośrednio dóbr materialnych,
- budowę ulic i urządzeń obsługi komunikacji,
- lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,
- lokalizację zieleni urządzonej i izolacyjnej.

Na tych terenach nie jest możliwa lokalizacja obiektów uciążliwych dla środowiska i ludności, urządzeń odprowadzających ścieki bezpośrednio do cieków powierzchniowych lub gruntu, obiektów wielokondygnacyjnych i wielkokubaturowych, wysypisk śmieci ani składowisk odpadów. Strefa mieszkaniowej aktywności gospodarczej obejmuje tereny mieszkalnictwa zorganizowanego o charakterze komercyjnym. Zasady realizacji w granicach strefy odpowiadają w/w wytycznym.

Dążenia Urzędu Miasta do integracji przestrzennej i społecznej Łęczyn obejmują rehabilitację i przekształcenia przestrzeni międzyblokowych, tworzenie lokalnych przestrzeni publicznych, uzupełnienie oferty zabudowy usługowej handlu, gastronomii i sektora usług, rozwój terenów zabaw i sportu oraz zieleni towarzyszącej, a także wyznaczenie sieci lokalnych ścieżek rowerowych.

3.9 Infrastruktura techniczna

3.9.1 Infrastruktura transportowa

Przez północną część miasta przebiega dwujezdniowa droga krajowa nr S1, umożliwiająca połączenie w kierunkach:

- Bielsko-Biała - Cieszyn,
- Kraków - Warszawa - Gdańsk.

Na terenie gminy występują także połączenia drogowe z pozostałymi miastami Aglomeracji Górnośląskiej, głównie z Katowicami, Tychami oraz Mysłowicami. W niedalekiej odległości na północ ok. 9 km znajduje się skrzyżowanie drogi S1 z autostradą A4 (E40) leżącą w transeuropejskim korytarzu transportowym sieci TEN-T.

Zestawienie dróg powiatowych na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21 Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Łęczyny

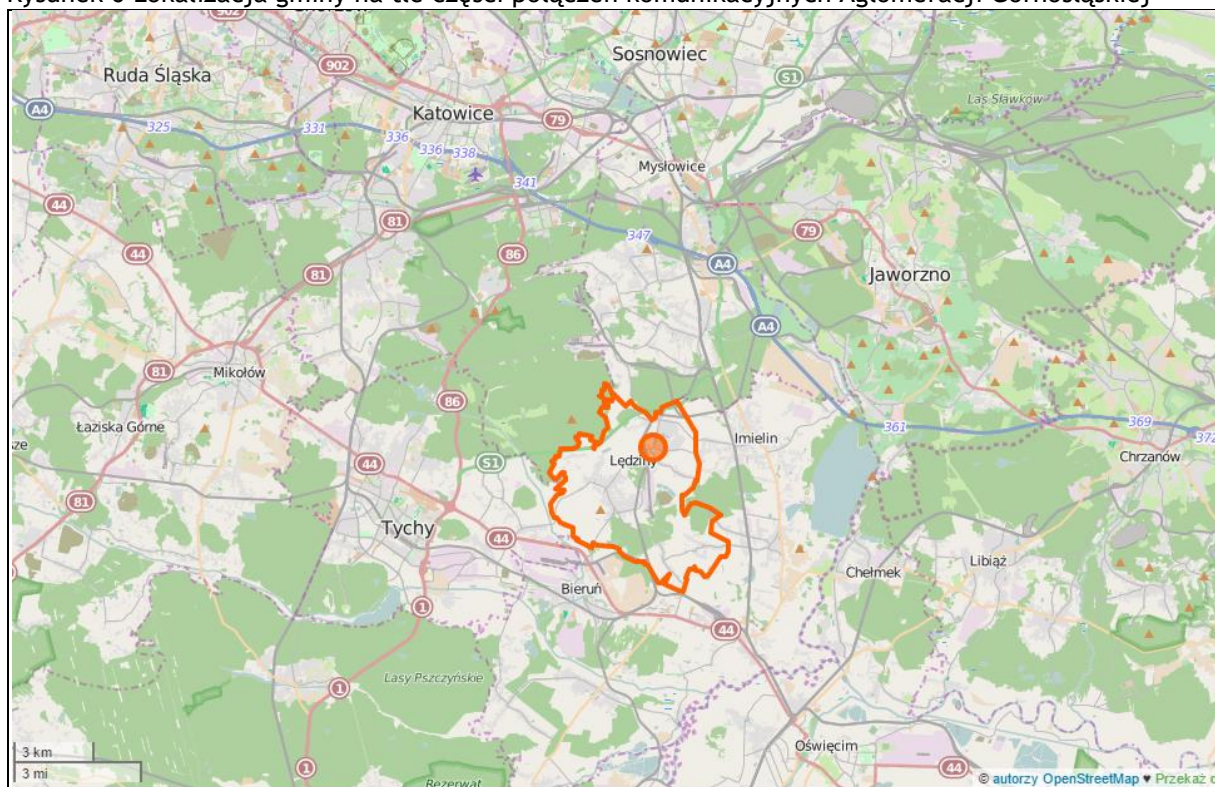
l.p.	nr drogi	nazwa ulicy	przebieg drogi powiatowej
1.	5904 S	Szenwalda	Jagiellońska - Bogustawskiego
2.	5904 S	Jagiellońska	Łędzińska - Szenwalda
3.	5909 S	Hołodunowska	S1 - Łędzińska
4.	5909 S	Łędzińska	Hołodunowska - granica m. Bieruń

5.	5910 S	Pokoju	Hołodunowska - Łędzińska
6.	5911 S	Oficerska	Ułańska - Pokoju
7.	5912 S	Wygody	granica m. Tychy - Kontnego
8.	5912 S	Kontnego	Wygody - Łędzińska
9.	5913 S	Zamoście	Zakole - Zamkowa
10.	5913 S	Zamkowa	Zamoście - Wygody
11.	5914 S	Gwarków	Hołodunowska - św. Brata Alberta
12.	5914 S	Murckowska	granica m. Mysłowice - Hołodunowska
13.	5915 S	Ułańska	Hołodunowska - Podmiejska
14.	5921 S	Goławiecka	Szenwalda - Odrodzenia
15.	5922 S	Ziemowita	Oficerska - Dzikowa
16.	5923 S	Dzikowa	granica m. Imielin - Goławiecka
17.	5928 S	Zawiszy Czarnego	granica m. Łędziny - Kontnego

Źródło: powiatbl.pl/wykaz-drog-powiatowych

Korzystne usytuowanie gminy na tle połączeń drogowych Aglomeracji przedstawia poniższa mapa .

Rysunek 6 Lokalizacja gminy na tle części połączeń komunikacyjnych Aglomeracji Górnośląskiej

Źródło: OpenStreetMap

Układ komunikacyjny gminy oparty jest o główną oś komunikacyjną, którą stanowią ulice: Łędzińska i Hołodunowska. Są to zarówno ulice tranzytowe, po których poruszają się m.in. ciężarówki zmierzające do KWK „Ziemowit”, ale także podstawowe ciągi komunikacji lokalnej. Powoduje to duże obciążenie tej osi komunikacyjnej i uciążliwe dla mieszkańców kongestie w godzinach szczytu.

3.9.2 Infrastruktura komunalna sieciowa

Stan infrastruktury sieciowej w gminie Łęczyny przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22 Infrastruktura sieciowa na terenie gminy Łęczyny, stan na 31.12.2014

	j.m.	2014 r.
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	98,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3097
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	558,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	16732
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	136,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1057
ścieki odprowadzone	dam ³	758,0
Sieć gazowa		
długość czynnej sieci ogółem w m	m	89193
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	6809
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	82384
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	1808
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	1785
odbiorcy gazu	gosp.	2927
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1129
odbiorcy gazu w miastach	gosp.	2927
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	10624
Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w miastach		
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	5768
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	13091
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	%	99,9
kanalizacja	%	88,1
gaz	%	63,4

Źródło: GUS, BDL

Niemal 100% mieszkańców gminy korzysta z sieci wodociągowej, 88% z kanalizacji a niespełna 65% z sieci gazowej. Biorąc pod uwagę występowanie na analizowanym obszarze rozproszonej zabudowy uznaje się, że wskaźniki te są bardzo dobre.

3.10 Oferta kulturalna, rekreacyjna i turystyczna

Biorąc pod uwagę położenie w Aglomeracji Górnośląskiej gmina Łęczyny jest obszarem atrakcyjnym turystycznie, głównie ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu, znaczny stopień lesistości i istniejące obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe. Niewątpliwie dobrym uzupełnieniem wspierającym i rozwijającym aspekt turystyczno-rekreacyjny gminy byłoby konsekwentne rozwijanie infrastruktury skierowanej wprost dla rowerzystów. Dotyczy to zarówno ścieżek rowerowych jak i pozostałych punktów uzupełniających infrastrukturę.

Przez Łęczyny przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- szlak krawędziowy GOP z zachodu na wschód,

- szlak im. Jana Kudery od strony Bierunia przez Górki i Goławiec do Chełmu Śląskiego,
- szlak hołdunowski wiodący od strony Mysłowic Ławek przez Hołdunów w kierunku Imielina.

W ramach realizacji zadań z zakresu rozwoju sportu i rekreacji gmina współpracuje z:

- MKS Łęczyny,
- UKS Orka,
- Klubem Szachowym „Górnik”,
- Klubem Tenisa Stołowego Łęczyny,
- Akademią Sportu KSB Łęczyny.

W Łęczynach dostępna jest kryta pływalnia oraz Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny Centrum przy ul. Łędzińskiej.

W latach 80. XX wieku powstał w Łęczynach Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy „Zalew”, stanowiący zaplecze rekreacyjno-sportowe dla pracowników kopalni KWK „ZIEMOWIT”, wówczas jednej z największych kopalni węgla kamiennego na świecie. Równocześnie z ośrodkiem „ZALEW” został wybudowany po przeciwnej stronie ulicy stadion z bieżnią oraz trybunami dla klubu sportowego. Cały teren ośrodka usytuowany w centrum miasta, a równocześnie otoczony dużą ilością lasów bardzo szybko stał się jednym z symboli i głównych atrakcji Łęczyn. Głównym obiektem był odkryty basen o wym. 50*20m, ogólnodostępny i bezpłatny toteż w sezonie letnim ściągał mieszkańców z całego obecnego powiatu bieruńsko-łęczyńskiego. Dodatkową atrakcją były korty tenisowe oraz ściana ćwiczeniowa do tenisa.

Na terenie gminy działają dwie Miejskie Biblioteki Publiczne, z których korzysta jedynie ok. 15% mieszkańców gminy⁵.

W Łęczynach mieści się kino znajdujące się w kompleksie Sali Widowiskowo-Kinowej „Piaś”, ze 187 miejscami na widowni. Obecnie kino praktycznie nie działa (1 seans w 2014 r. zgodnie z danymi GUS) ze względu na bardzo zły stan techniczny obiektu i przestarzałe wyposażenie niepozwalające w żaden sposób konkurować z nowoczesnymi multiplexami. Infrastruktura jest na tyle zaniedbana, że mimo dużego potencjału obiektu do stworzenia kina studyjnego o małej komercyjnej ofercie - obiekt nie jest wykorzystywany. Diagnozuje się duże ryzyko postępującego zanikania funkcji kulturalnej obiektu. Jest to zjawisko bardzo niekorzystne biorąc pod uwagę fakt, że jest to główny obiekt kojarzony przez mieszkańców gminy jako obiekt kulturalny (źródło: ankietyzacja mieszkańców). Na terenie gminy nie występują żadne galerie i salony sztuki, brak też obiektów muzealnych.

Znaczne niedobory infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej są niepokojące szczególnie w zestawieniu z dużą aktywnością części lokalnej społeczności do uczestnictwa w życiu

---

⁵ GUS, BDL

kulturalnym gminy. Mieszkańcy Łędzin chętnie biorą udział we wszelkich akcjach kulturalnych i społecznych. W roku 2014 (GUS-BDL) zorganizowanych zostało w gminie łącznie 115 imprez o charakterze kulturalnym, w tym 8 wystaw, 11 występów amatorskich, 5 występów artystów i zespołów zawodowych, 37 prelekcji, spotkań i wykładów, 7 imprez turystycznych oraz sportowo-rekreacyjnych, 19 konkursów oraz 28 innych wydarzeń kulturalnych. Poziom zainteresowania uczestnictwem w życiu kulturalnym gminy corocznie wzrasta.

W ramach Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi Gmina Łędziny współpracuje z:

- Klubem Plastyka Kontrast,
- Ośrodkiem Błogosławiona Karolina,
- Łędzińskim Stowarzyszeniem Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin.

Na terenie Łędzin w obszarze działalności kulturalnej i społecznej działają również fundacje i stowarzyszenia, w tym: Fundacja Rozwoju Sportu, Kultury Fizycznej i Turystyki, Fundacja Fastryga, Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Sportu KSB Łędziny”, Stowarzyszenie Klubu Kajman, Uczniowski Klub Sportowy „Orka” Łędziny, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Koło Łędziny, Towarzystwo Kulturalne im. Anielina Fabery, Stowarzyszenie Zastępczego Rodzicielstwa Oddział Śląski Łędziny, Stowarzyszenie Rodu Pinocy, Stowarzyszenie Mieszkańców Miasta Łędziny „Pod Klimontem”, Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Pracowników KWK „Ziemowit”, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sportu, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rehabilitacji „REHA-VITA”, Stowarzyszenie Czyste Łędziny, Regionalne Forum Obywatelskie, Powiatowy Komitet Obywatelski, Polski Związek Wędkarski Koło Łędziny, Polski Związek Katolicko-Społeczny Oddział Łędziny, Ochotnicza Straż Pożarna w Łędzinach, Oddział Śląski Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Księgarzy, Miejski Klub Sportowy „Łędziny”, Liga Obrony Kraju Koło w Powiecie Bieruńsko-Łędzińskim, Łędzińskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin, Łędzińska Federacja Przedsiębiorczych, Klub Tenisa Stołowego „Łędziny”, Klub Szachowy „Górnik” Łędziny, Klub Seniora przy Miejskim Klubie Sportowym w Łędzinach oraz Klub Plasyka „Kontrast” w Łędzinach.

Zdecydowana większość infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej w gminie powstała przy udziale KWK „ZIEMOWIT” i była przez kopalnię utrzymywana i administrowana. Obecnie majątek nadal pozostaje własnością kopalni w zarządzie gminy lub przeszedł na własność gminy. Infrastruktura jest znacznie niedoinwestowana. Przemiany polityczno-gospodarcze u końca ubiegłego wieku sprawiły, iż kopalnie przestały prowadzić i utrzymywać tego typu działalność socjalną. Każdy obiekt wymaga kompleksowej rewitalizacji. Rozpoczęcie procesu zapoczątkowała modernizacja terenu ORS „Zalew”. Przez kolejne lata przelotu stuleci cały

teren ośrodka ulegał naturalnemu starzeniu i niszczeniu, przez co zanikała jego rola społeczna i znaczenie w regionie, aż do 2009 r. kiedy to władze miasta podjęły działania zmierzające do rozbudowy i remontu ośrodka. W ramach przygotowań do sezonu letniego 2009 na terenie ośrodka została wykonana wymiana nawierzchni wokół basenu. Stara, zniszczona posadzka z płytek lastrykowych z licznymi ubytkami i zapadnięciami została rozebrana i zastąpiona dwukolorową, poszerzoną nawierzchnią z kostki betonowej o estetycznej fakturze, na trawniku przy basenie zamontowano piaskownice dla dzieci a w roku 2010 wykonano remont niecki basenu. Inwestycje tchnęły w ośrodek nowe życie i sprawiły, że jego teren zaczął cieszyć się niestabnym zainteresowaniem zarówno mieszkańców Gminy Łędziny jak i turystów i mieszkańców sąsiednich gmin. Kolejnym etapem prac (dofinansowanym ze środków EFRR w ramach RPO WSL 2007-2013) było wykonanie/modernizacja następujących elementów:

- skatepark,
- boisko do piłki plażowej wraz z trybunami,
- oświetlenie terenu,
- alejki spacerowe,
- plac zabaw,
- ściana do ćwiczeń w tenisa ziemnego,
- zieleń,
- mała architektura.

Prace pozwoliły na ponowne włączenie ośrodka do oferty prospołecznej gminy. Potrzeby są jednak w dalszym ciągu ogromne, gdyż dotychczas zrewitalizowano jedynie część dostępnego obszaru. Ośrodek stanowi podstawową infrastrukturę rekreacyjną dla mieszkańców miasta i wykazuje cechy atrakcji turystycznej. Lokalizacja ośrodka jest doskonale znana zarówno mieszkańcom gminy jak i całego powiatu, teren jest dobrze oznakowany a na jego teren prowadzi trasa rowerowa, wchodząca w skład sieci tras rowerowych powiatu bieruńsko-łędzińskiego (trasa nr 101 prowadzi z Katowic-Ochojca).

3.11 Bezpieczeństwo publiczne

Ochroną bezpieczeństwa w Łędzinach zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu (dyżury dzielnicowych w Łędzinach) i Straż Miejska, wykonująca zadania wynikające z uchwały i aktów prawa miejscowego.

Zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Straż Miejską w Łędzinach, szczególnie nasilone są wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, które w roku 2014 stanowiły prawie 73% ogółu kodeksu wykroczeń. Wzrosły również wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego o 71% w porównaniu z rokiem 2013. Nieznacnemu

spadkowi uległy wykroczenia przeciwko porządkowi i spokoju publicznemu oraz bezpieczeństwu osób i mienia. Marginalną pozycję wśród kodeksu wykroczeń zajmują wykroczenia przeciwko instytucjom państwowym, samorządowym i społecznym, a także przeciwko interesom konsumentów. Szczegółowe dane dotyczące wykroczeń odnotowanych przez Straż Miejską na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

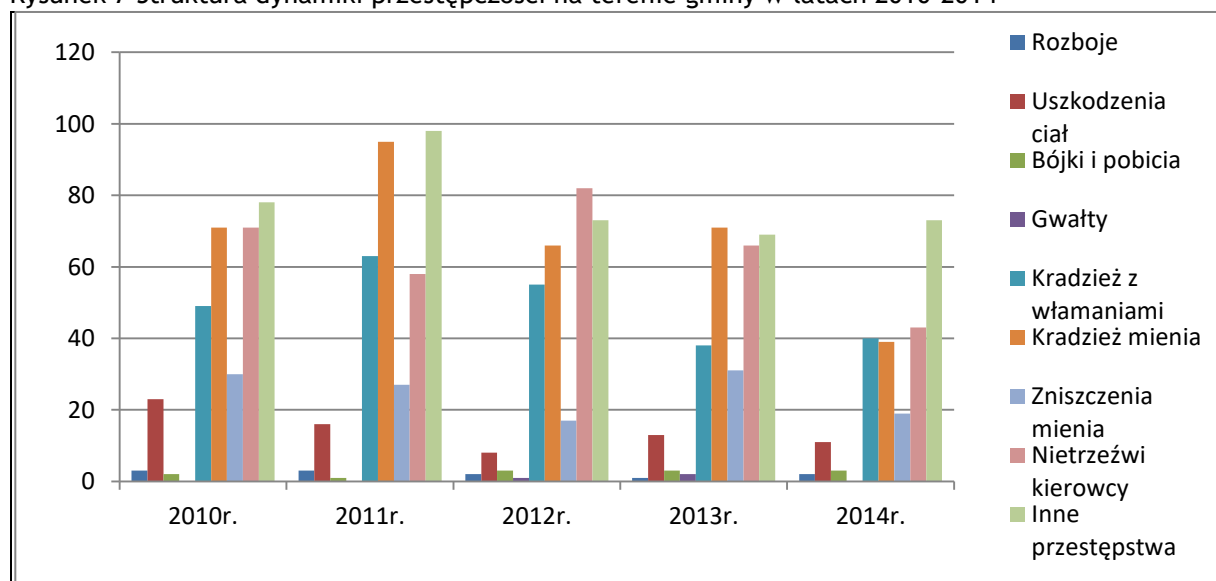
Tabela 23 Ewidencja wyników działań Straży Miejskiej w latach 2010-2014

rodzaj wykroczenia	rok				
	2010	2011	2012	2013	2014
Kodeks wykroczeń ogółem	592	242	225	156	223
w tym wykroczenia przeciwko:					
porządkowi i spokoju publicznemu	36	41	20	31	19
bezpieczeństwu osób i mienia	37	16	25	19	16
bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	478	163	163	90	162
zdrowiu	1	1		1	
mieniu	1				
interesom konsumentów	2	7	3		1
urządzeniom użytku publicznego	37	14	13	14	24
obyczajności publicznej			1		
szkodnictwo leśne, polne i ogrodowe				1	
instytucjom państwowym samorządowym i społecznym					1

Źródło: Straż Miejska w Łęczynach

Na przestrzeni lat 2010 - 2014 ogólna liczba przestępstw uległa spadkowi o 30%. Jednakże w roku 2014 nastąpił wzrost kradzieży z włamaniami w porównaniu z rokiem poprzednim o 5%. Na przestrzeni analizowanych lat struktura dynamiki przestępstw ulega ciągłym wahaniom, co przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 7 Struktura dynamiki przestępczości na terenie gminy w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Łęczyny

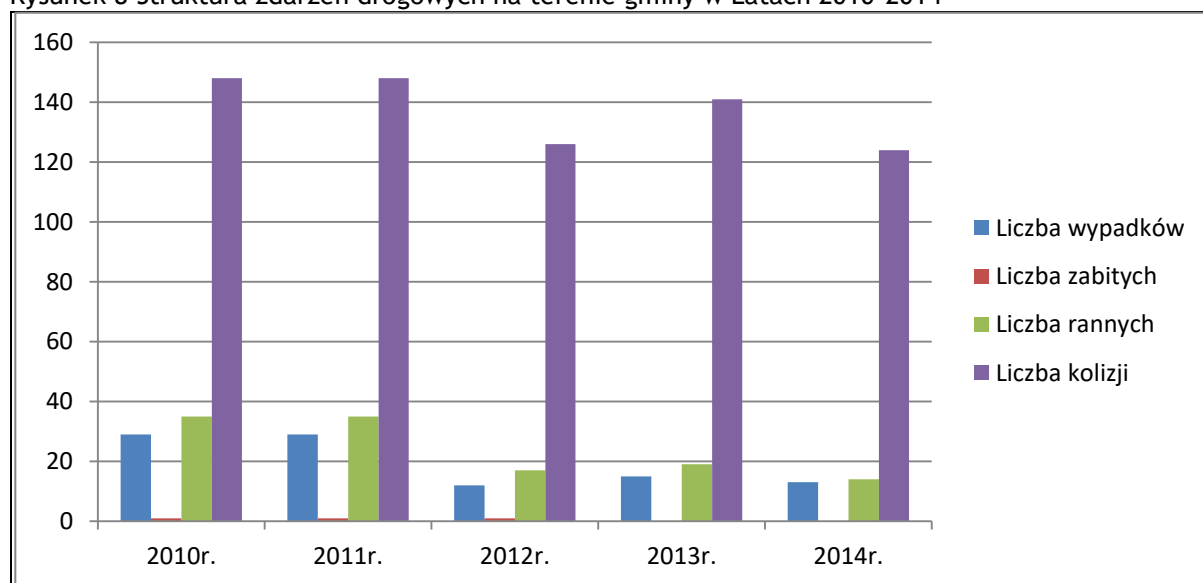
Na terenie gminy dochodzi do przestępstw, których struktura w roku 2014 kształtowała się następująco:

- rozboje- 1%
- uszkodzenia ciał- 5%
- bójki i pobicia- 1%
- kradzież z włamaniami- 17%
- kradzież mienia- 17%
- zniszczenia mienia- 8%
- nietrzeźwi kierowcy- 19%
- inne przestępstwa- 32%

Poważnym problemem i zagrożeniem dla mieszkańców pozostają nietrzeźwi kierowcy, stanowiący 19% ogółu przestępstw. Problem alkoholizmu jest priorytetem w szeroko ujętych wszelkich działaniach prospołecznych. Znaczny procent wśród ogółu przestępczości na terenie Gminy zajmują również kradzieże, zarówno z włamaniami jak i kradzieże mienia, stanowiąc po 17%.

Na terenie gminy dochodziło na przestrzeni ostatnich lat do dużej liczby zdarzeń drogowych, gdzie dominującą pozycję zajęły kolizje. W samym roku 2014 stanowiły one aż 90% ogółu zdarzeń drogowych, liczba wypadków i rannych w tym okresie jest marginalna. Dokładna struktura zdarzeń drogowych na terenie gminy w latach 2010-2014 jest przedstawiona na poniższym rysunku.

Rysunek 8 Struktura zdarzeń drogowych na terenie gminy w Latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Łęczyny

W roku 2015 w Komendzie Powiatowej Policji w Bieruniu stwierdzono w sumie 865 przestępstw, do których doszło na terenie całego powiatu. Stanowi to o 796 przestępstw mniej niż w roku 2014.

Ogółem, w gminie Łęczyny w roku 2015 Policja odnotowała 258 przestępstw, o 61 mniej niż z w roku 2014. Łącznie w siedmiu wybranych kategoriach przestępstw (udział w bójce lub pobiciu, uszkodzenie ciała, przestępstwa rozbójnicze, kradzieże, kradzieże z włamaniem, kradzieże i kradzieże z włamaniem samochodów oraz uszkodzenie mienia) w powiecie bieruńsko - łęczyńskim stwierdzono 308 przestępstw. Jest to aż o 73 przestępstwa mniej niż w 2014 r. W gminie Łęczyny w 7 wymienionych kategoriach zanotowano 100 przestępstw, o 23 mniej niż w roku 2014.

Spada również ilość wypadków i kolizji samochodowych do których dochodzi na terenie Łęczyn. W 2015 roku:

- na ul. Hołdunowskiej nastąpiło 19 kolizji i jeden wypadek z osobą raną,
- na ul. Łęczyńskiej doszło do 27 kolizji,
- na ul. Pokoju nastąpiły 4 wypadki samochodowe i 13 kolizji.

Na terenie całej gminy łączna liczba kolizji spadła o 23 w stosunku do roku 2014.

3.12 Problemy społeczne

Na terenie gminy funkcjonują jednostki świadczące działania w sferze szeroko pojętej pomocy społecznej skierowanej wprost w kierunku swoich mieszkańców. W skład jednostek pomocy społecznej wchodzi:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Dom Dziennego Pobytu Seniora,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Świetlica Socjoterapeutyczna,
- Zespół Interdyscyplinarny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach został powołany uchwałą Rady Miasta Łęczyny nr XCI/12/99 z dnia 30 grudnia 1999r. MOPS w Łęczynach realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2008 nr 115 poz.728 z późn.zm.) oraz innych prawem przewidzianych ustaw.

Odsetek mieszkańców Łęczyn korzystających ze świadczeń finansowych w MOPS wykazuje tendencję spadkową. W porównaniu z rokiem 2010 liczba rodzin korzystających ze wsparcia finansowego spadła o 19,6% w stosunku do roku 2014. Zmniejszyła się również wg danych MOPS liczba osób w rodzinie o 78 w porównaniu 2010 r. i 2014 r.

Pomimo utrzymującej się od analizowanego 2010 roku zadowalającej tendencji spadkowej liczby rodzin korzystających ze wsparcia finansowego, zwiększyła się jednak liczba osób

pobierających zasiłki przyznane na okres stały o 13%, a osób pobierających zasiłki okresowe aż o 43,6%. Wzrosła również liczba osób, korzystających ze wsparcia pomocowego w postaci posiłków o 41%.

Wśród liczby osób korzystających ze świadczeń w formie schronienia, usług opiekuńczych oraz specjalistycznych a także zasiłków celowych zauważamy na przestrzeni analizowanego okresu nieznaczne wahania.

W ilościach marginalnych udzielane były świadczenia w formie zasiłków losowych oraz pogrzebów.

Ilość osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej pozostaje na stałym niezmiennym poziomie od 2011 roku.

Tabela 24 Wykaz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010-2014 na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tj. Dz. U. z 2015r., poz.163)

lata	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w formie:									
			zasiłki stałe	zasiłki okresowe	schronienie	posiłek	usługi opiekuńcze i specjalistyczne	zdarzenie losowe	pogrzeb	zasiłki celowe	specjalne zasiłki celowe	ilość osób w DPS
2010	347	831	45	78	39	142	58	2	0	436	92	9
2011	304	740	41	92	33	139	31	2	1	457	102	12
2012	290	763	46	92	32	173	37	0	0	478	101	11
2013	283	771	51	118	31	196	48	1	1	489	64	12
2014	279	753	59	112	35	200	40	0	2	480	67	12

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach

Powody decydujące o przyznaniu świadczeń z pomocy społecznej kształtują się na przestrzeni ostatnich lat bardzo podobnie, najczęściej występującymi są:

- bezrobocie przynajmniej jednego z członków rodzin objętych wsparciem,
- ubóstwo,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- niepełnosprawność,
- bezdomność,
- alkoholizm,
- trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- przemoc w rodzinie,
- zdarzenia losowe i klęski żywiołowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach w ramach zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tj. Dz. U. z 2015r., poz.163) obejmuje również rodziny pomocą niepieniężną w przewidzianej formie pracy socjalnej. W ostatnich latach liczba osób i rodzin korzystających z takiej formy wsparcia pozostaje na względnie stałym poziomie. Znaczący wzrost liczby rodzin, a tym samym osób korzystających z pracy socjalnej w roku 2010, uwarunkowany był powodzią jaka miała miejsce właśnie w tym roku.

Tabela 25 Praca socjalna w formie niepieniężnej pomocy świadczeń społecznych w latach 2010-2014 na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tj. Dz. U. z 2015r., poz.163)

Lata	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2010	467	904
2011	164	425
2012	115	403
2013	113	395
2014	115	403

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęczynach

Ilość i rodzaje prowadzonej pracy socjalnej dotyczą każdej rodziny objętej pomocą działu. Wśród tych działań możemy wyróżnić m.in.:

- edukowanie w zakresie przemocy domowej,
- monitorowanie sytuacji w rodzinie,
- poradnictwo rodzinne oraz prawne,
- wsparcie,
- współpraca z PCPR w Łęczynach, KPP w Bieruniu, Sądem Rejonowym w Tychach, a także szkołami,
- motywowanie i umożliwienie dostępu do innych form pomocy,
- rozwijanie zdolności i umiejętności przydatnych w radzeniu sobie z doświadczeniem przemocy (np. układanie planu bezpieczeństwa),
- zapewnienie bezpiecznego schronienia (w 2010r skorzystała z tej pomocy 1 osoba).

Zadaniami określonymi w programie pod nazwą System Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Mieście Łęczyny, przyjętym uchwałą nr XXV / 161 / 08 Rady Miasta w Łęczynach z dnia 28 lutego 2008 roku zmienionej uchwałą nr X / 61 /11 Rady Miasta Łęczyny z dnia 26 maja 2011 roku, zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny w Łęczynach. Powyższy program wpisuje się w założenia Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020.

Realizacja procedury „Niebieskie Karty”, w tym powoływanie Grup Roboczych przez Zespół Interdyscyplinarny w Łęczynach nastąpiła dopiero w związku z wejściem w dniu 18 października 2011 roku w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.

U. z 2011 roku, nr 125, poz. 842). Na jej podstawie już w dniu 21 października 2011 roku do Przewodniczącego Zespołu z Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu wpłynęło 24 notatek urzędowych o przemocy w 10 rodzinach (Karta - A), które zostały objęte działaniami, między innymi, szeroko pojętą pracą socjalną, wsparciem, edukacją, poradnictwem specjalistycznym i interwencją kryzysową.

W roku 2014 w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” MOPS objął pomocą 54 rodziny dotknięte przemocą domową. Prowadził działania na rzecz 84 osób, wobec których zaistniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą, z tego:

- 58 to kobiety, z których u 6 stwierdzono stopień niepełnosprawności, a 5 było w wieku poprodukcyjnym,
- 4 to mężczyźni, w tym 1 niepełnosprawny i 1 w wieku poprodukcyjnym,
- 22 to dzieci, z których 1 ma ustalony stopień niepełnosprawności.

62 osoby zostały objęte przez pracowników socjalnych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, a 2 z nich otrzymało pomoc w formie poradnictwa medycznego. 16 rodzin zostało objętych pomocą finansową Ośrodka. Wsparciem i pomocą asystenta rodziny w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej objętych zostało 5 rodzin. 2 rodzinom przyznano w pierwszej kolejności mieszkanie socjalne ze względu na występującą przemoc w rodzinie. 3 osoby, w tym 2 dzieci doznających przemocy zostało umieszczonych w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Ośrodek prowadził również działania na rzecz 47 osób, wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, z tego 40 to mężczyźni i 7 kobiet. 3 osoby wzięły udział w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie , z tego 1 osoba ukończyła program.

W ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty” pracownicy Ośrodka sporządzili 18 formularzy „Niebieska Karta - A”, z tego 7 formularzy NK-A wszczęło procedurę NK. Pracownicy socjalni brali udział w 65 posiedzeniach grup roboczych. Szczegółowy charakter działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łędzinach w latach 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Łędzinach oraz w ramach powołanych przez niego grup roboczych w latach 2010-2014

Lp.	Wyszczególnienie	2012	2013	2014
1	Liczba formularzy "Niebieska Karta - A", które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu	74	45	39
2	Liczba formularzy „Niebieskich Kart - A” założonych przez przedstawicieli podmiotów wszczynających procedurę: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu ▪ Jednostki organizacyjne pomocy społecznej ▪ Przedstawiciele Oświaty ▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ▪ Przedstawiciele ochrony zdrowia 	32 36 2 4 0	24 18 2 2 0	15 22 1 1 0
3	Liczba formularzy "Niebieska Karta - C"	48	27	22
4	Liczba formularzy "Niebieska Karta - D"	42	21	23
5	Liczba powołanych grup roboczych - rodzin	46	36	23
6	Liczba prowadzonych grup roboczych - rodzin	61	58	54
7	Liczba zakończonych grup roboczych	39	25	21
8	Liczba spotkań grup roboczych	129	93	65
9	Liczba wszczętych dochodzeń z art. 207 kk	13	9	9
10	Liczba umorzeń postępowań w sprawie dochodzenia z art. 207 kk	5	3	2
11	Liczba rodzin skierowanych do wsparcia w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, w tym przyznanie pomocy asystenta rodziny	3 1	4 1	5 5
12	Liczba przypadków odebrania dzieci z powodu przemocy w rodzinie	0	1	1
13	Liczba spraw skierowanych do Sądu Rodzinnego o wydanie zarządzeń opiekuńczych, w tym: liczba postanowień sądu rodzinnego o przyznaniu kuratora:	8 5	9 2	4 3
14	Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie izolowanych od ofiar, w tym: eksmisja z lokalu, nakaz opuszczenia lokalu	4 2	3 2	1 2
15	Liczba osób osadzonych, w tym: po odwieszonym wyroku	2 1	2 2	1 1
16	Liczba osób skierowanych do GKRPA przez Grupę Roboczą	12	11	16
17	Liczba sprawców przemocy, którzy wzięli udział w programie korekcyjno - edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie	5	1	3
18	Liczba sprawców przemocy, którzy ukończyli program korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie	4	1	1
19	Liczba osób doznających przemocy, które uczestniczyły w grupie wsparcia	5	2	1
20	Liczba osób doznających przemocy umieszczonych w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia	2 w tym: 1 dziecko	3	3 w tym: 2 dzieci
21	Liczba rodzin objętych pomocą finansową pomocy społecznej	14	11	16

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łędzinach

Dominującą formą przemocy odnotowaną w formularzu „Niebieska Karta - A” jest przemoc psychiczna oraz przemoc fizyczna. Następnie tuż za nimi usytuowane są formy przemocy

domowej, przy czym przemoc seksualna została zaznaczona jedynie w kilku przypadkach, a przemoc ekonomiczna zaledwie w jednym przypadku.

Największą grupą osób podejrzanych o doznawanie przemocy domowej wg formularza „Niebieskie Karty A” są kobiety (58 kobiet w 2014r.) oraz dzieci (22 dzieci w 2014r.). Przy czym mężczyzn zaledwie czworo.

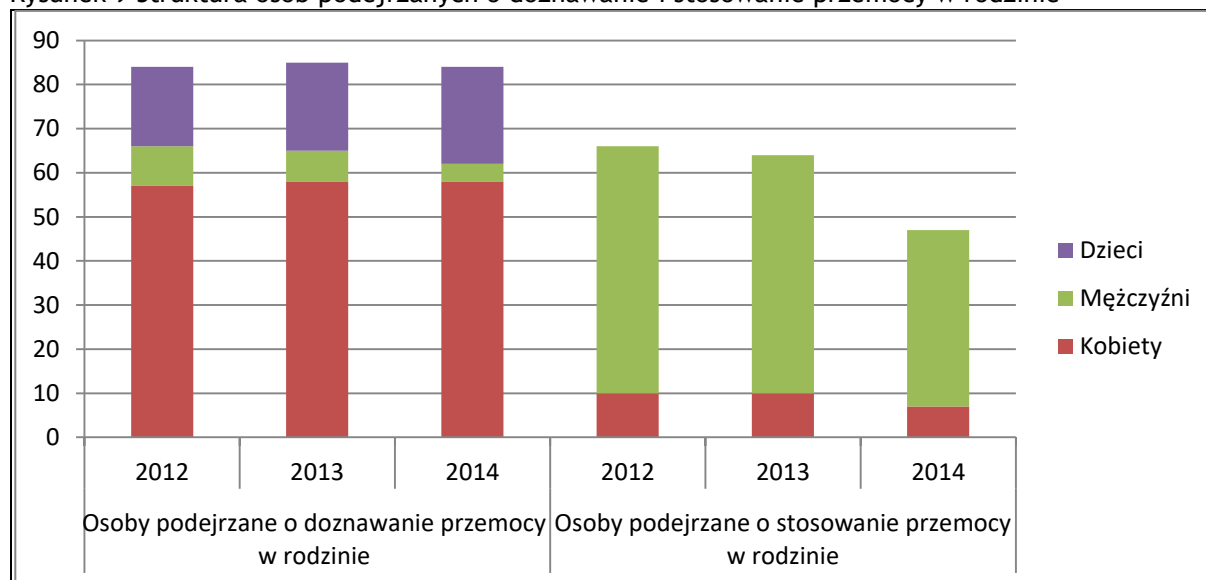
Tabela 27 Formy przemocy domowej odnotowane w formularzu „Niebieskiej Karty A”

L.p.	Formy przemocy domowej odnotowane w formularzu „Niebieska Karta - A”	2012	2013	2014
1	Psychiczna	60	54	32
2	Fizyczna	55	47	33
3	Ekonomiczna	1	0	0
4	Seksualna	2	1	3
5	Inne formy przemocy domowej	40	42	12

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gminie Łęczyny

Zgodnie z danymi przedstawionymi przez Zespół Interdyscyplinary w Łęczynach jasno wynika, że największą grupę osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie stanowią mężczyźni. Struktura osób podejrzanych o doznawanie przemocy w rodzinie w aspekcie osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie kształtuje się następująco.

Rysunek 9 Struktura osób podejrzanych o doznawanie i stosowanie przemocy w rodzinie

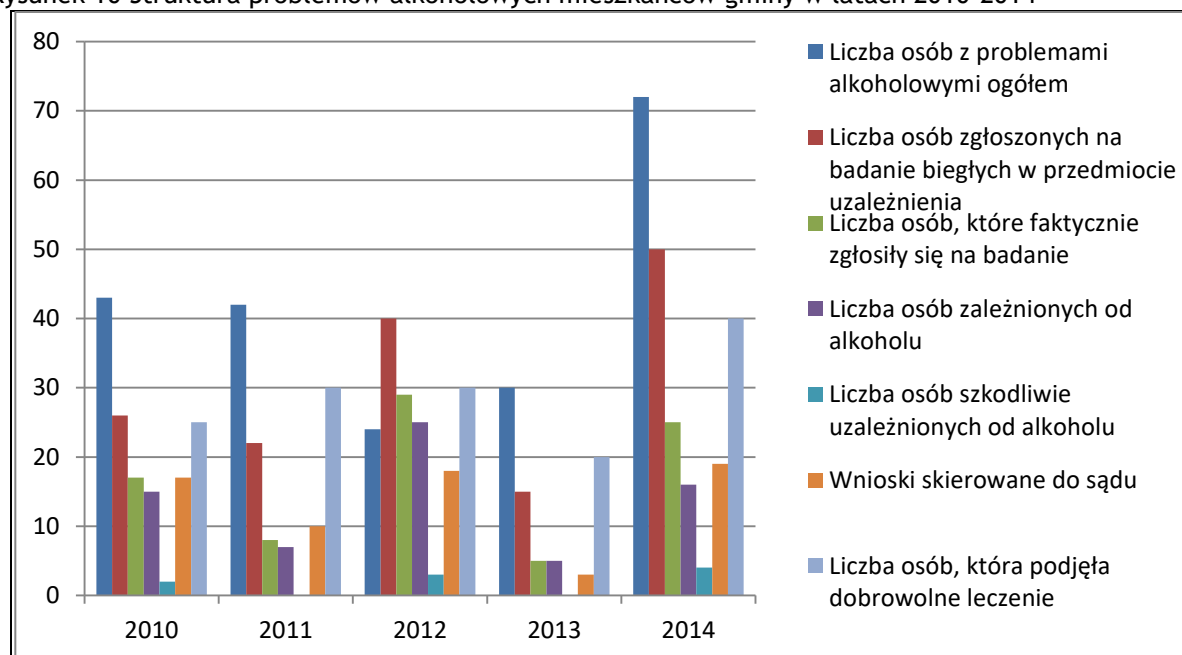
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęczynach

Kluczowym problemem społecznym z jakim w ostatnich czasach boryka się gmina jest nawarstwiająco się uzależnienie mieszkańców od substancji alkoholowych. Liczba osób zgłoszonych z problemami alkoholowymi wzrosła aż o 67% porównując rok 2010 z rokiem 2014. Na badanie biegłych w przedmiocie uzależnienia zgłoszonych zostało w 2014r. 69%

z ogółu, przy czym tylko połowa z nich zgłosiła się na takowe badanie. Wśród osób z problemami alkoholowymi możemy wskazać, iż 22% to osoby uzależnione od alkoholu i nieco poniżej 1% to osoby już szkodliwie uzależnione od alkoholu. Na dobrowolne leczenie przystało nieco ponad 55% osób z uzależnieniem. W sprawie mieszkańców gminy, z problemami alkoholowymi, zostało skierowanych roku 2014 - 19 wniosków do sądu. Szczegółową strukturę wzrastającego problemu alkoholowego, mieszkańców Łęczyn, ukazuje poniższy wykres.

Rysunek 10 Struktura problemów alkoholowych mieszkańców gminy w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Łęczyny

Wysokość udzielanej przez MOPS pomocy jest warunkowana sytuacją finansową miasta. Wśród głównych potrzeb socjalnych, których zapewnienie leży w zakresie obowiązków Gminy znajdują się m.in.: brak wystarczającej liczby mieszkań socjalnych, a także zwiększenie liczby programów pomocowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i patologiami.

Sz szczególnie dotkliwy na terenie całego powiatu jest brak specjalistów z zakresu pracy z przemocą w rodzinie, brak środków na badania diagnostyczne, brak lokalnych ośrodków terapii i leczenia uzależnień oraz skomplikowana procedura uzyskiwania pomocy. Przyznane środki są wykorzystywane w całości i są niewystarczające.

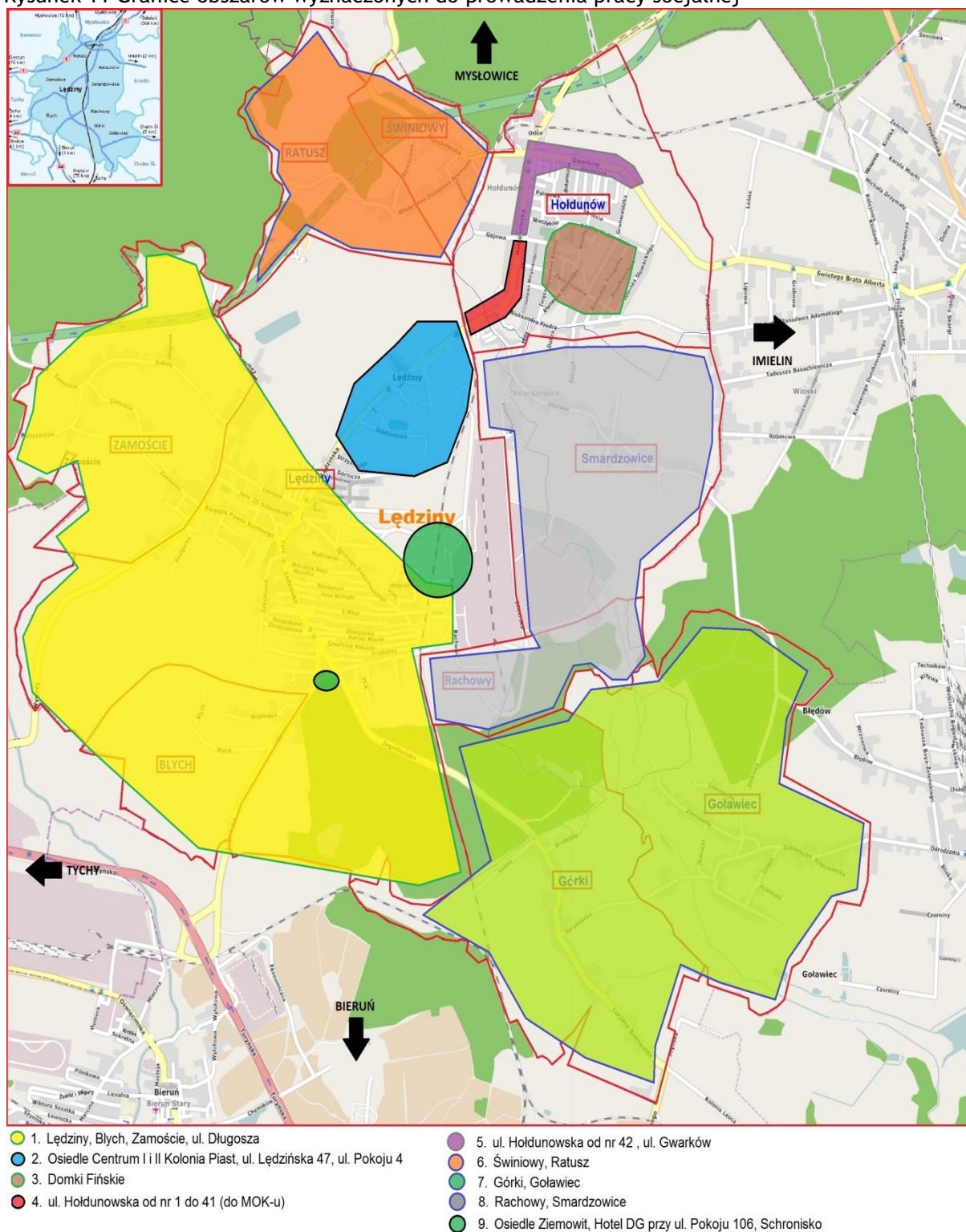
MOPS w Łęczynach dysponuje mapą problemów społecznych rozróżniającą występowanie poszczególnych problemów społecznych terytorialnie. Praca i pomoc socjalna prowadzona jest na umownie wyznaczonych 9 obszarach miasta:

1. Łęczyny, Blych, Zamoście, ul. Długosza,

2. Osiedle Centrum I i II Kolonia Piast, ul. Łędzińska 47, ul. Pokoju 4,
3. Domki Fińskie,
4. ul. Hołodunowska od nr 1 do 41 (do MOK-u)
5. ul. Hołodunowska od nr 42 , ul. Gwarków
6. Świniowy, Ratusz
7. Górki, Goławiec
8. Rachowy, Smardzowice
9. Osiedle Ziemowit, Hotel DG przy ul. Pokoju 106, Schronisko.

Obszary zaprezentowano na poniższej mapie.

Rysunek 11 Granice obszarów wyznaczonych do prowadzenia pracy socjalnej

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych OPS

Natężenie występowania poszczególnych zjawisk przedstawia poniższa tabela.

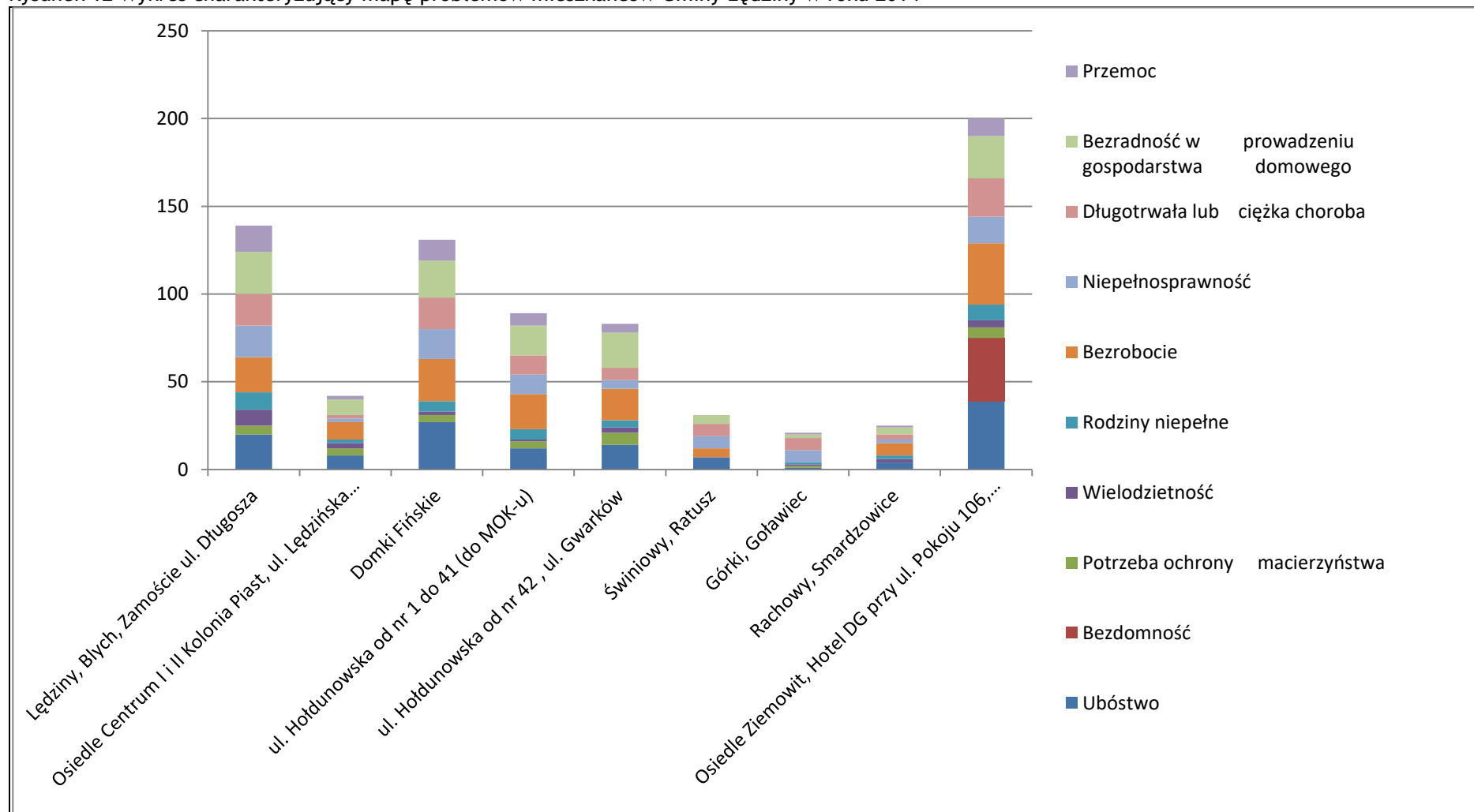
Tabela 28 Terytorialne występowanie problemów społecznych w gminie, dane za 2014 r.

OBSZAR:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	SUMA
Ubóstwo	20	8	27	12	14	7	1	4	39	132
Bezdomność	0	0	0	0	0	0	0	0	36	36
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	4	4	4	7	0	1	0	6	31
Wielodzietność	9	3	2	1	3	0	1	2	4	25
Rodziny niepełne	10	2	6	6	4	0	1	2	9	40
Bezrobocie	20	10	24	20	18	5	0	7	35	139
Niepełnosprawność	18	2	17	11	5	7	7	2	15	84
Długotrwała lub ciężka choroba	18	2	18	11	7	7	7	3	22	95
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	24	9	21	17	20	5	2	4	24	126
Przemoc	15	2	12	7	5	0	1	1	10	53
Alkoholizm lub narkomania	5	3	15	11	12	3	1	4	28	82
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu zakładu karnego	1	0	4	0	2	0	0	0	2	9
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Potrzeby ochrony handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudności w integracji cudzoziemców	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęski żywiołowe lub ekologiczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM	145	45	150	100	97	34	22	29	230	852
% udział problemów na danym obszarze w problemach ogółem	18%	5%	18%	12%	11%	4%	2%	3%	27%	

Źródło: MOPS w Łęczynach

Poniżej został przedstawiony szczegółowy schemat mapy problemów dotyczących mieszkańców poszczególnych obszarów gminy w roku 2014, ze szczegółowym uwzględnieniem przyczyny udzielonej pomocy.

Rysunek 12 Wykres charakteryzujący mapę problemów mieszkańców Gminy Łęczyny w roku 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Łęczyny

Natężenie problemów widoczne jest szczególnie w 5 z 9 obszarów. Obszary o mniejszym natężeniu problemów tj.:

- 2. Osiedle Centrum I i II Kolonia Piast, ul. Łędzińska 47, ul. Pokoju 4,
- 6. Świniowy, Ratusz
- 7. Górki, Goławiec
- 8. Rachowy, Smardzowice

Łącznie na 4 wymienionych obszarach występuje jedynie 14% wszystkich problemów społecznych w mieście.

Najwięcej problemów notuje się z kolei na obszarze nr 9, który terytorialnie obejmuje najmniejszą powierzchnię.

Analizy prowadzone przez OPS wskazują, że w obszarze nr 1 najmniejszy udział w występowaniu problemów notuje się w części Blych i Zamoście, natomiast niemal 90% problemów skupia się w Łędzinach (ul. Długosza także leży w dzielnicy Łędziny).

Duże nasilenie problemów widoczne jest także na ul. Hołdunowskiej i Gwarków.

Natężenie problemów na osiedlu Domków Fińskich (rejon 3) jest porównywalne z obszarami 4 i 5 (ul. Hołdunowska i Gwarków), na osiedlu tym nie zdiagnozowano jednak zjawisk kryzysowych w innych strefach.

Największe skupienie problemów zidentyfikowano w obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- alkoholizm lub narkomania,

przy czym podkreślić należy, że ubóstwo, bezrobocie oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego to zdecydowanie najbardziej nasilone problemy.

Wymienione problemy podzielono wg stopnia możliwego wpływu/ingerencji gminy prowadzącego do złagodzenia bądź wyeliminowania danego zjawiska. Wskazane problemy oceniono w skali 1 do 5, gdzie 1 to wpływ najmniejszy a 5 to wpływ największy. W każdym wypadku oceniono, jak duży wpływ mogą mieć działania gminy na wyeliminowanie zjawiska bądź jego złagodzenie. Podkreślić należy, że brano jedynie pod uwagę scenariusz, gdzie rodzina dotknięta problemem deklaruje pełną współpracę z gminą i przy jej wsparciu chce wyeliminować zaistniały problem oraz gdy gmina posiada odpowiednie zasoby finansowe do podjęcia wszystkich niezbędnych działań. Zestawienie ma na celu określenie, czy zaplanowane przez gminę działania mogą realnie złagodzić czy wyeliminować problem czy mogą jedynie wspierać wybraną rodzinę tak, aby z danym problemem żyła jej się bardziej

komfortowo. Ocena 1-2 oznacza brak wpływu, ocena 3 oznacza wpływ pośredni, ocena 4-5 oznacza wpływ bezpośredni gminy na możliwość wyeliminowania bądź zlikwidowania danego problemu.

Tabela 29 Ocena skuteczności ingerencji gminy w wyeliminowaniu danego problemu społecznego

problem	ocena	Uzasadnienie
alkoholizm lub narkomania	4	Gmina może aktywnie wspierać działalność podmiotów minimalizujących problemy alkoholowe, jak AA.
bezdomność	5	Gmina może zapewnić bezdomnym mieszkania socjalne/komunalne.
bezrobocie	3	Gmina może m.in.: - tworzyć warunki do rozwoju przedsiębiorczości w mieście, co przełoży się na dostępność nowych miejsc pracy; - powiększać i promować ofertę inwestycyjną gminy celem przyciągnięcia nowych, strategicznych pracodawców, - podejmować działania szkoleniowe, zmierzające do podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców i dostosowywania kompetencji do realiów rynku pracy
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych - rodzina niepełna	1	Gmina może jedynie podejmować działania wspierające rodzinę tak, aby próbować łagodzić skutki zaistniałego problemu.
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna	1	
bezzadność ws. opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1	
długotrwała lub ciężka choroba	1	
niepełnosprawność	1	Gmina może jedynie podejmować działania wspierające rodzinę tak, aby próbować łagodzić skutki zaistniałego problemu.
sytuacja kryzysowa	4	W zależności od zaistniałej sytuacji gmina może interweniować celowo i kierunkowo.
potrzeba ochrony macierzyństwa	2	Gmina powinna interweniować w zakresie określonym prawnie.
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	Gmina może realizować program wspierania osób ze wskazanym problemem celem zwiększenia ich przystosowania i pomocy w powrocie do lokalnej społeczności.
ubóstwo	3	Gmina może podejmować działania zbieżne z zaproponowanymi przy problemie „bezrobocie”, ich realizacja przełoży się na dostęp do nowych miejsc pracy i pozwoli na zwiększenie dochodów mieszkańców z tytułu wykonywanej pracy.
zdarzenie losowe	4	W zależności od zaistniałej sytuacji gmina może interweniować celowo i kierunkowo.
wielodzietność	1	Gmina może jedynie podejmować działania wspierające rodzinę tak, aby próbować łagodzić skutki zaistniałego problemu.

Źródło: Opracowanie własne

Dalszej analizie podlegają problemy, dla których określono możliwość wpływu pośredniego bądź bezpośredniego ze strony gminy, tj.: alkoholizm lub narkomania, bezdomność,

bezrobocie, sytuacja kryzysowa, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, ubóstwo, wielodzietność.

Spośród zidentyfikowanych problemów wybrano te, których stopień nasilenia w gminie jest największy (na podstawie danych w tabeli 27), należą do nich:

- alkoholizm lub narkomania,
- bezrobocie,
- ubóstwo.

Trzy wymienione problemy uznaje się za kluczowe dla poprawy sytuacji społecznej w gminie.

3.13 Warunki i jakość życia mieszkańców - wyniki badania ankietowego

W okresie wrzesień - październik 2015 r. w gminie Łęczyny przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego adresatami byli wszyscy mieszkańcy. Badanie odbywało się przy użyciu kwestionariusza papierowego, było anonimowe. Ankiety dostępne były: w siedzibie UM Łęczyny, MOPS w Łęczynach, publicznych placówkach edukacyjnych gminy, na stronie internetowej (portal UM Łęczyny). Poprawnie wypełnione ankiety złożyło 208 osób.

Charakterystyka ankietowanych:

płeć

208 ankietowanych, w tym:

- 126 mężczyzn (ponad 60%)
- 82 kobiety (niemal 40%)

miejsce zamieszkania - gmina Łęczyny, dzielnica

- Hołdunów - 12 ankiet, mężczyźni
- Zamoście - 7 ankiet, w tym 2 mężczyzn i 5 kobiet
- Ratusz - 1 ankiet, kobiet
- Łęczyny - 158 ankiet, w tym 89 mężczyzn i 69 kobiet
- Blych - 2 ankiety, mężczyźni
- Smardzowice - 4 ankiety, mężczyźni
- Rachowy - 18 ankiet, w tym 11 mężczyzn i 7 kobiet
- Goławiec - 0 ankiet
- Górki - 6 ankiet, mężczyźni.

Zdecydowanie najbardziej aktywnymi mieszkańcami gminy biorącymi udział w ankiecie byli mieszkańcy dzielnicy Łęczyny, którzy złożyli ponad 75% wszystkich kwestionariuszy. Wpływ z pozostałych dzielnic jest marginalny.

wiek

- mniej niż 18 lat - 0 ankiet
- 18-25 lat - 31 ankiet, w tym 15 mężczyzn i 16 kobiet
- 25-40 lat - 72 ankiet, w tym 48 mężczyzn i 24 kobiety
- 41-55 lat - 71 ankiet, w tym 36 mężczyzn i 35 kobiet
- 56-65 lat - 30 ankiet, 23 mężczyzn, 7 kobiet
- powyżej 65 lat - 4 ankiet, mężczyźni

status zawodowy

- pracownik - 94 ankiet, w tym 70 osób pracujących na terenie gminy; 16 z wykształceniem podstawowym, 45 z wykształceniem zawodowym, 12 z wykształceniem średnim, 21 z wykształceniem wyższym, 1 bez wykształcenia
- przedsiębiorca - 31 ankiet, w tym 28 prowadzących działalność na terenie gminy; 12 z wykształceniem zawodowym, 5 z wykształceniem średnim, 14 z wykształceniem wyższym
- bezrobotny - 26 ankiet; 7 z wykształceniem podstawowym, 16 z wykształceniem zawodowym, 1 z wykształceniem średnim, 2 z wykształceniem wyższym
- emeryt/rencista - 26 ankiet; 2 z wykształceniem wyższym, 5 z wykształceniem średnim, 18 z wykształceniem zawodowym, 1 z wykształceniem podstawowym
- student - 5 ankiet; 5 z wykształceniem wyższym (w trakcie edukacji)
- uczeń - 26 ankiet; 26 z wykształceniem średnim (w trakcie edukacji)

Badani zaznaczali tylko 1 odpowiedź - status dominujący.

Badanie zjawisk świadczących o jakości życia na terenie gminy

Ankietowali oceniali w tabeli dane zjawisko w skali 0-5, gdzie:

5=bardzo dobrze

4=dobrze

3=ani dobrze ani źle

2= źle

1=bardzo źle

0=nie mam zdania

Wyniki prezentuje poniższa tabela.

Lp.	Pytanie	Odpowiedź						średni wynik	suma ankiet 1-5	Suma punktów (punktacja * liczba ankiet)					
		1	2	3	4	5	0 ⁶			1	2	3	4	5	RAZEM
1.	Jak ocenia Pani/Pan jakość życia na terenie gminy?	9	45	35	42	32	45	3,26	163	9	90	105	168	160	532
2.	Czy uważa Pani/Pan, że gmina rozwijają się?	☐ tak 101 odpowiedzi ☐ nie 107 odpowiedzi													
3.	Jak ocenia Pani/Pan ogólny poziom zadbania przestrzeni publicznych?	3	91	25	73	16	0	3,04	208	3	182	75	292	80	632
4.	Jak ocenia Pani/Pan dostępność miejsc pracy na terenie gminy?	34	144	15	10	5	0	<u>2,08</u>	208	34	288	45	40	25	432
5.	/Jeśli dotyczy/ - Czy widzi Pani/Pan możliwości rozwoju własnej firmy działając na terenie gminy?	2	0	10	17	2	177	3,55	31	2	0	30	68	10	110
6.	Jak ocenia Pani/Pan dostępność bezpłatnych/dofinansowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje?	93	95	5	7	3	5	<u>1,68</u>	203	93	190	15	28	15	341
7.	Czy czuje się Pani/Pan bezpieczna/ny na drogach gminnych i powiatowych w Łęczynie (zarówno jako kierowca, rowerzysta czy pieszy)?	5	31	35	85	52	0	3,71	208	5	62	105	340	260	772
8.	Czy wyposażenie placówek edukacyjnych (m.in. przedszkoli i szkół zawodowych) jest dostosowane do aktualnej potrzeby dzieci i młodzieży?	12	22	41	49	69	15	3,73	193	12	44	123	196	345	720
9.	Czy stan szkół i innych obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury wokół nich jest zadowolony?	11	51	21	15	14	96	<u>2,73</u>	112	11	102	63	60	70	306

⁶ 0=brak odpowiedzi

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łędziny na lata 2017-2020

	Pani/Pana zadowolający?															
10.	Czy dostępność do publicznej oferty kulturalnej w gminie jest odpowiednia?	105	99	3	1	0	0	<u>1,52</u>	208	105	198	9	4	0	316	
11.	Czy aktualny stan obiektów kulturalnych jest zadowolający?	93	114	0	1	0	0	<u>1,56</u>	208	93	228	0	4	0	325	
12.	Czy dostępność do publicznej opieki zdrowotnej w gminie jest odpowiednia?	21	35	33	75	44	0	3,41	208	21	70	99	300	220	710	
13.	Jak ocenia Pani/Pan jakość publicznej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej w gminie?	56	120	27	2	3	0	<u>1,92</u>	208	56	240	81	8	15	400	
14.	Czy dostrzega Pani/Pan potrzebę rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy (m.in. budowa ścieżek turystycznych, rowerowych)?	25	11	12	66	58	36	3,70	172	25	22	36	264	290	637	
15.	Czy uważa Pani/Pan, że pomoc w zakresie polityki socjalnej (pomoc dla biednych, bezrobotnych, wsparcie dzieci, etc.) jest wystarczająca?	22	41	12	11	25	97	<u>2,78</u>	111	22	82	36	44	125	309	
16.	Czy w gminie konieczne jest realizowanie działań wspierających osoby starsze (np. opiekunowie dla osób starszych, uniwersytet III wieku)?	23	11	12	55	48	59	<u>3,63</u>	149	23	22	36	220	240	541	
17.	Czy w gminie konieczne jest realizowanie działań wspierających osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą (np. wsparcie nowych firm, punkt informacyjny, pomoc podatkowa)?	14	12	55	12	35	80	<u>3,33</u>	128	14	24	165	48	175	426	
18.	Czy zdaniem Pani/Pana na terenie gminy brakuje obiektów dostosowanych do prowadzenia aktywnej pracy z mieszkańcami (np. przeprowadzanie kursów, szkoleń, pracy socjalnej, etc.)?	3	14	18	78	89	6	<u>4,17</u>	202	3	28	54	312	445	842	
19.	Czy dostępność mieszkań socjalnych	23	25	78	0	0	82	<u>2,44</u>	126	23	50	234	0	0	307	

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020

	na terenie gminy jest odpowiednia?															
20.	Jak ocenia Pani/Pan dostępność komunikacji publicznej w gminie (np. dostateczna liczba połączeń)?	21	32	52	45	51	7	3,36	201	21	64	156	180	255	676	
21.	Czy poleciłaby/-by Pani/Pan Gminę Łęczyny jako miejsce zamieszkania?	☐ tak 101 odpowiedzi														
		☐ nie 107 odpowiedzi														

Na ostatnie pytanie „Czy zdaniem Pani/Pana coś, co szczególnie charakteryzuje życie i pracę na terenie Gminy Łęczyny, o co nie pytaliśmy w ankiecie?” żaden z ankietowanych nie udzielił odpowiedzi.

Badanie charakterystycznych cech poszczególnych obszarów gminy

Ankietowani uzupełniali poniższą tabelę wskazując obszar miasta pasujący do wskazanej charakterystyki. Dopuszczona została możliwość wskazania jednego miejsca kilkakrotnie dla wielu cech bądź kilku miejsc dla każdej cechy. Wyniki przedstawiają najczęściej powtarzające się odpowiedzi (co najmniej 10 powtórzonych w ankietach).

Tabela 30 Charakterystyczne cechy obszarów gminy

Lp.	Cecha obszaru	Lokalizacja (dzielnica, ulica)
1.	Wymagający zagospodarowania (np. niedoinwestowany, zdegradowany, źle skomunikowany, z ograniczoną siecią usługową)	- Rachowy - Osiedle Kolonia Piast
2.	Niebezpieczny (np. wzmożona przestępczość, wybryki chuliganów, alkoholizm, narkomania, występowanie innych patologii)	- Rachowy, rejon ul. Oficerskiej - Osiedle Gwarków - ul. Pokoju - ul. Łędzińska (szczególnie po zmroku)
3.	Zaniedbany (np. brudne i zaniedbane otoczenie, zanieczyszczona przestrzeń publiczna oraz obiekty/NIE PRYWATNE)	- ul. Łędzińska (częściowo) - ul. Pokoju - ośrodek Zalew (częściowo) - Szyb Piast z otoczeniem
4.	Biedny (zamieszkały w większości przez osoby bezrobotne i/lub ubogie)	- Osiedle Ziemowit - ul. Pokoju - ul. Księdza Kontnego
5.	Zamieszkały w znacznej mierze przez osoby starsze	- Osiedle Kolonia Piast
6.	Zanieczyszczony (np. dzięki wysypiska śmieci, brak kanalizacji, duże natężenie transportu drogowego, znaczny hałas)	- Rachowy
7.	Wizytówka miasta (np. ładne otoczenie, reprezentatywny obszar gminy)	- Plac farski - Ośrodek Zalew (częściowo - tylko zrewitalizowany obszar) - Kościół św. Klemensa

Źródło: Ankiety

Jedynie 8 ankietowanych skorzystało z możliwości zaproponowania pomysłów na poprawę sytuacji i inwestycje w wymienionych obszarach miasta. Zaproponowano: zwiększenie inwestycji w rozwój infrastruktury kultury, które prowadzić mają do zagospodarowania czasu wolnego szczególnie dla osób młodszych; konieczność modernizacji Sali Kinowo Widowskiej „Piast”; utworzenie centrum gminy; modernizację dróg lokalnych (w tym oświetlenia).

4 Wyznaczenie obszarów problemowych

Podsumowanie analizy przeprowadzonej w poprzednich podrozdziałach doprowadziło do zidentyfikowania następujących problemów:

- P.1. Prognozowany przyrost osób starszych w gminie w perspektywie do 2020 r.
- P.2. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia.
- P.3. Oparcie miejskiej gospodarki na przemyśle górniczym i zagrożenie bezrobociem.
- P.4. Uzależnienie dochodów dużej części społeczności od działalności KWK Ziemowit.
- P.5. Niska jakość kapitału ludzkiego w gminie dla potencjalnych inwestorów (ograniczone kompetencje, monokultura umiejętności, ograniczony rozwój osobisty, kompetencje niedostosowane do realiów rynku pracy).
- P.6. Brak znaczącej oferty inwestycyjnej stanowiącej alternatywę do górnictwa.
- P.7. Rozproszona zabudowa w dzielnicach poza Łędzinami i Hołdunowem, która nie sprzyja integracji społecznej.
- P.8. Brak wykształconego centrum miasta.
- P.9. Występowanie osiedli wielorodzinnych skupiających częściowo mieszkańców „trudnych” i generujących patologie społeczne oraz przedstawicieli subkultur (środowiska pseudokibiców).
- P.10. Niedobór mieszkań socjalnych i chronionych i wspomaganych.
- P.11. Występowanie wielu od lat niedoinwestowanych obiektów i terenów będących niegdyś własnością KWK Ziemowit.
- P.12. Znaczny niedobór infrastruktury kultury, ograniczający podaż oferty kulturalnej.
- P.13. Niedobór infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej o zadowalającym poziomie.
- P.14. W przypadku podejmowania przez gminę prób poprawy sytuacji społecznej w obszarach nasilenia patologii na terenie gminy brakuje infrastruktury pozwalającej na przeprowadzanie działań.
- P.15. Najczęściej występujące problemy społeczne to: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo.
- P.16. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów społecznych.
- P.17. Występowanie przestępczości w gminie.
- P.18. Brak atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży i osób starszych.

Zidentyfikowane problemy stanowią strukturę wielowarstwową, wzajemnie na siebie wpływają (pośrednio lub bezpośrednio), często występowanie jednego problemu rodzi następne. W kolejnym kroku analizę poddano wzajemne powiązania pomiędzy 18-toma obszarami problemowymi. W macierzy wyników (zaprezentowana poniżej) analizowano

wpływ wszystkich problemów względem siebie, przypisując każdemu z powiązań odpowiednią wagę/znaczenie, wg punktacji:

- 0 - brak oddziaływania problemów względem siebie,
- 1 - pośrednie oddziaływanie, problemy nie wykazują silnego oddziaływania względem siebie, ale pośrednio na siebie oddziałują,
- 2 - bezpośrednie oddziaływanie, problemy wykazują silne oddziaływanie względem siebie, jeden problem rodzi kolejny.

Tabela 31 Macierz wyników - wzajemny wpływ obszarów problemowych względem siebie

	P.1.	P.2.	P.3.	P.4.	P.5.	P.6.	P.7.	P.8.	P.9.	P.10.	P.11.	P.12.	P.13.	P.14.	P.15.	P.16.	P.17.	P.18.	suma
P.1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
P.2.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
P.3.	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
P.4.	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
P.5.	0	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
P.6.	1	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
P.7.	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
P.8.	0	0	0	0	0	0	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
P.9.	0	0	0	0	0	0	0	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
P.10.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
P.11.	0	0	2	0	0	0	0	2	0	2	-	-	-	-	-	-	-	-	6
P.12.	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	2	-	-	-	-	-	-	-	6
P.13.	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	2	0	-	-	-	-	-	-	6
P.14.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	1	0	-	-	-	-	-	5
P.15.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	7
P.16.	0	2	1	2	0	2	0	0	1	2	1	1	1	1	2	-	-	-	16
P.17.	0	1	0	0	0	0	0	1	2	1	1	1	1	1	1	1	-	-	11
P.18.	0	0	0	0	0	0	2	2	1	0	2	1	1	1	1	1	2	-	14
suma	5	11	9	6	2	2	6	11	8	7	11	5	4	4	4	2	2	-	-

SUMA DLA PROBLEMÓW:

	P.1.	P.2.	P.3.	P.4.	P.5.	P.6.	P.7.	P.8.	P.9.	P.10.	P.11.	P.12.	P.13.	P.14.	P.15.	P.16.	P.17.	P.18.
suma	5	13	12	11	8	11	6	13	9	8	17	11	10	9	11	18	13	14

Źródło: Opracowanie własne

Wszystkie zdiagnozowane obszary problemowe uznaje się za istotne, jednak aby podjąć kierunkowe, celowe i możliwie najbardziej skuteczne działania należy skupić się na problemach, których skutki oddziałują w najszerszym wymiarze. Przyjęto, że do problemów takich należą wszystkie, które otrzymały w skutek powyżej przeprowadzonego porównania co najmniej 2/3 maksymalnego wyniku.

Największy wpływ na występowanie pozostałych problemów ma P.16. - *Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych*, którego wynik - 18 jest punktem odniesienia. Co za tym idzie - problemy w przedziale punktowym 12-18 uznaje się za konieczne do rozwiązania/złagodzenia w pierwszej kolejności, należą do nich:

P.2. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia.

P.3. Oparcie miejskiej gospodarki na przemyśle górniczym i zagrożenie bezrobociem.

P.8. Brak wykształconego centrum miasta.

P.11. Występowanie wielu od lat niedoinwestowanych obiektów i terenów będących niegdyś własnością KWK Ziemowit.

P.16. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych.

P.17. Występowanie przestępczości w gminie.

P.18. Brak atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży i osób starszych.

Wymienione problemy można uporządkować wg czynników charakteryzujących jakość życia w gminie - podział w poniższej tabeli. W sytuacji, w której wybrany problem można przyporządkować do większej niż 1 ilości kategorii wybrano kategorię dominującą.

Tabela 32 Obszary problemowe a czynniki charakteryzujące jakość życia w gminie

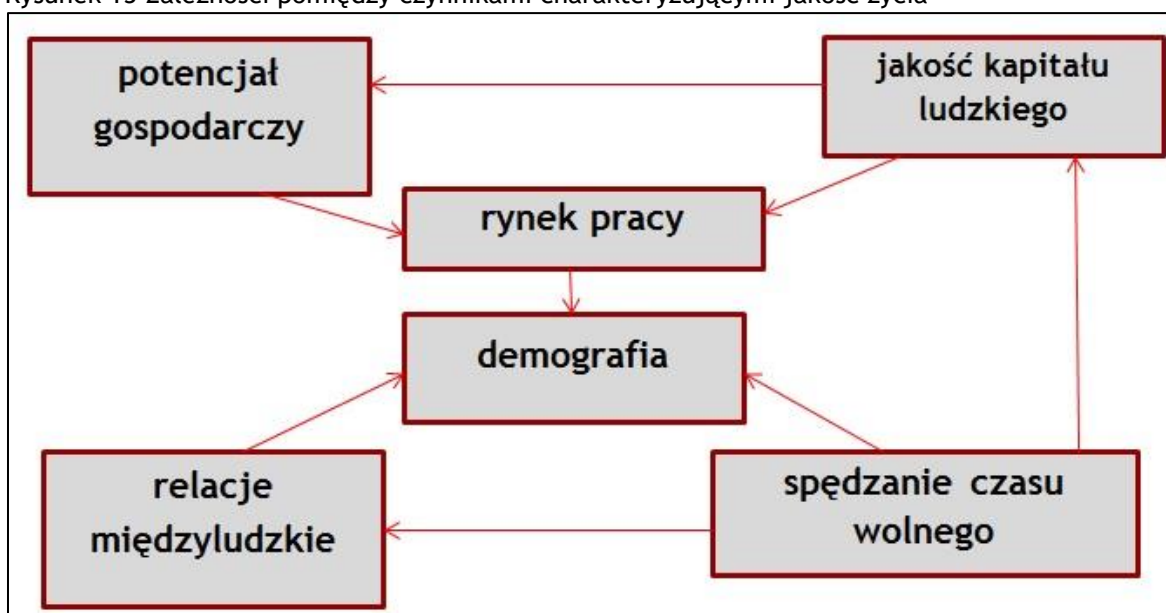
czynnik charakteryzujący jakość życia w gminie	obszar problemowy
demografia	P.1. Prognozowany przyrost osób starszych w gminie w perspektywie do 2020 r.
jakość kapitału ludzkiego	P.5. Niska jakość kapitału ludzkiego w gminie dla potencjalnych inwestorów (ograniczone kompetencje, monokultura umiejętności, ograniczony rozwój osobisty, kompetencje niedostosowane do realiów rynku pracy). P.14. W przypadku podejmowania przez gminę prób poprawy sytuacji społecznej w obszarach nasilenia patologii na terenie gminy brakuje infrastruktury pozwalającej na przeprowadzanie działań. P.15. Najczęściej występujące problemy społeczne to: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo. P.16. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych. P.17. Występowanie przestępczości w gminie.

potencjał gospodarczy	P.3. Oparcie miejskiej gospodarki na przemyśle górniczym i zagrożenie bezrobociem. P.6. Brak znaczącej oferty inwestycyjnej stanowiącej alternatywę do górnictwa.
rynek pracy	P.2. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia. P.4. Uzależnienie dochodów dużej części społeczeństwa od działalności KWK Ziemowit.
spędzanie czasu wolnego	P.8. Brak wykształconego centrum miasta. P.11. Występowanie wielu od lat niedoinwestowanych obiektów i terenów będących niegdyś własnością KWK Ziemowit. P.12. Znaczny niedobór infrastruktury kultury, ograniczający podaż oferty kulturalnej. P.13. Niedobór infrastruktury i oferty sportowo-rekreacyjnej o zadowalającym poziomie. P.18. Brak atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży i osób starszych.
relacje międzyludzkie	P.7. Rozporozszona zabudowa w dzielnicach poza Łędzinami i Hołdunowem, która nie sprzyja integracji społecznej. P.9. Występowanie osiedli wielorodzinnych skupiających częściowo mieszkańców „trudnych” i generujących patologie społeczne oraz przedstawicieli subkultur (środowiska pseudokibiców). P.10. Niedobór mieszkań socjalnych i chronionych i wspomaganych.

Źródło: Opracowanie własne

Wśród wymienionych czynników jedynie „relacje międzyludzkie” nie są reprezentowane przez żaden kluczowy obszar problemowy. Czynniki charakteryzujące jakość życia w gminie: demografia, jakość kapitału ludzkiego potencjał gospodarczy, rynek pracy, spędzanie czasu wolnego i relacje międzyludzkie mają na siebie wzajemny wpływ podobnie jak wszystkie obszary problemowe. Wpływ jest zarówno pozytywny jak i negatywny, tzn. pozytywna zmiana w jednym sektorze da pozytywną zmianę w kolejnym. Zależności przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 13 Zależności pomiędzy czynnikami charakteryzującymi jakość życia

Źródło: Opracowanie własne

Jak wynika z powyższego rysunku demografia jest czynnikiem najbardziej zależnym od wszystkich pozostałych. Podjęcie działań we wszystkich pozostałych sektorach da pośredni wpływ na poprawę danych demograficznych w gminie. Obecne trendy demograficzne w gminie wykazują stały, korzystny poziom. Utrzymanie trendów na podobnym poziomie jest kluczowe dla stabilnego rozwoju gminy.

W kolejnym kroku problemy określone jako kluczowe przyporządkowano terytorialnie do poszczególnych obszarów gminy co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33 Obszary występowania problemów kluczowych

Problem kluczowy	Obszar występowania problemu
P.2. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia.	Cała gmina, ze szczególnym nasileniem w obszarach skupiających zabudowę wielorodzinną: - Łęczyny - Osiedle Ziemowit - ul. Pokoju - ul. Księdza Kontnego - Osiedle Kolonia Piast
P.3. Oparcie miejskiej gospodarki na przemyśle górniczym.	Tereny KWK „Ziemowit” i sąsiadujące otoczenie
P.8. Brak wykształconego centrum miasta.	Łęczyny, szczególnie okolice ul. Łędzińskiej
P.11. Występowanie wielu od lat niedoinwestowanych obiektów i terenów będących niegdyś własnością KWK Ziemowit.	ul. Łędzińska Osiedle Kopalnia Piast Tereny KWK „Ziemowit” i sąsiadujące otoczenie ul. Stadionowa
P.16. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych.	Osiedle Ziemowit ul. Pokoju ul. Łędzińska ul. Księdza Kontnego - Rachowy, rejon ul. Oficerskiej - Osiedle Gwarków
P.17. Występowanie przestępczości w gminie.	- Rachowy, rejon ul. Oficerskiej - Osiedle Gwarków - ul. Pokoju - ul. Łędzińska
P.18. Brak atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży i osób starszych.	Cała gmina

Źródło: Opracowanie własne

5 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz pogłębiona diagnoza problemowa

5.1 Obszary zdegradowane

Zgodnie z wytycznymi⁷ obszar zdegradowany to „obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy”. Jak przedstawiono w poprzednim rozdziale na terenie Gminy Łędziny zidentyfikowano stan kryzysowy w 2 sferach:

- gospodarczej,
- przestrzenno-technicznej.

Stan kryzysowy w przypadku każdego czynnika współwystępuje z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (kluczowe problemy społeczne to: bezrobocie, ubóstwo oraz alkoholizm lub narkomania).

Wyniki przeprowadzonej analizy (vide rozdział 4) są zbieżne z wnioskami autorów niniejszego opracowania poczynionymi po analizie społeczno-gospodarczej, wywiadach z pracownikami MOPS w Łędzinach oraz pracownikami UM Łędziny, a także wynikami badania ankietowego przeprowadzonego na mieszkańcach gminy. Na ich podstawie wyznaczono następujące obszary zdegradowane:

- OZ.1. ul. Oficerska i Osiedle Rachowy
- OR.2. ul. Pokoju
- OZ.3. ul. Łędzińska (Dom Górnika) i Osiedle Kolonia Piast
- OZ.4. Osiedle Gwarków
- OZ.5. ul. Kontnego i ul. Łędzińska (część południowa)

Wskazane OR dotyczą zabudowy mieszkalnej i publicznej.

5.2 Obszary rewitalizacji

Zgodnie z wytycznymi⁸ obszar rewitalizacji to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza prowadzić się rewitalizację”.

Wszystkie wyznaczone Obszary Zdegradowane dotyczą zabudowy (mieszaniowej i obiektów publicznych). Stan kryzysowy w przypadku każdego czynnika współwystępuje z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych. Z uwagi na konieczność podjęcia kompleksowych działań

⁷ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, lipiec 2015 r.

⁸ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, lipiec 2015 r.

rewitalizacyjnych w gminie - obszar rewitalizowany obejmuje całość obszaru zdegradowanego.

OBSZAR ZDEGRADOWANY = OBSZAR REWITALIZOWANY

Dla każdego z wymienionych obszarów rewitalizacji można wskazać dominujący rodzaj rewitalizacji:

- OR.1. ul. Oficerska i Osiedle Rachowy - rewitalizacja społeczna (ludzie) i przestrzenna (infrastruktura),
- OR.2. ul. Pokoju - rewitalizacja społeczna (ludzie) i przestrzenna (infrastruktura),
- OR.3. ul. Łędzińska (Dom Górnika) i Osiedle Kolonia Piast - rewitalizacja społeczna (ludzie) i przestrzenna (infrastruktura),
- OR.4. Osiedle Gwarków - rewitalizacja społeczna (ludzie),
- OR.5. ul. Kontnego i ul. Łędzińska (część południowa) - rewitalizacja społeczna (ludzie) i przestrzenna (infrastruktura).

Wskazane OR dotyczą zabudowy mieszkalnej i publicznej.

Podkreślić należy, że motywacją podejmowania działań rewitalizacyjnych jest w pierwszej kolejności potrzeba społeczna. Można jednak wskazać projekty, których działania inwestycyjne będą początkiem przemian społecznych. Dostępna na skutek realizacji niniejszego programu infrastruktura nie jest zlokalizowana na każdym z wyznaczonych obszarów rewitalizacji, ale prowadzi do niwelowania lub wyeliminowania problemów społecznych tychże obszarów. Decyzja o wyborze lokalizacji projektów inwestycyjnych podyktowana była przede wszystkim następującymi powodami:

- Duży odsetek rozproszonej zabudowy, co ze względów ekonomicznych ogranicza możliwości zrównoważonego dostępu do infrastruktury we wszystkich dzielnicach miasta.
- Nieznaczne odległości pomiędzy poszczególnymi dzielnicami co umożliwia łatwy dostęp do infrastruktury zlokalizowanej w każdej z nich.
- Wiele obiektów gminnych wymagających inwestycji oraz nadania lub zmiany formy użytkowania, będących majątkiem pokopalnianym. Racjonalne jest w tym wypadku wyczerpanie możliwości inwestycyjnych w dostępnych obiektach przed rozpoczęciem budowy nowych.

Na liście projektów inwestycyjnych znajduje się zadanie pn. Rewitalizacja Ośrodka Rekreacyjno-Sportowego „Zalew”. Zadanie planowane jest do realizacji poza wyznaczonymi OR, jednak funkcjonowanie infrastruktury przyczyni się do zmniejszenia natężenia problemów społecznych i zachowań patologicznych na terenie wszystkich OR. Rewitalizacja

ośrodka zapoczątkowana została w okresie unijnego programowania 2007-2013. Funkcjonowanie ośrodka wpływa na znaczne zwiększenie dostępu do publicznych, nieodpłatnych usług rekreacyjno-sportowych dla wszystkich mieszkańców. Należy podejmować na tym terenie dalsze działania rewitalizacyjne, w tym inwestycje w infrastrukturę całoroczną. Ośrodek w przyszłości może być dobrą bazą do aktywizowania lokalnej młodzieży, aktywnego zagospodarowania ich czasu wolnego.

Analiza obszarów kryzysowych wskazała na występowanie na terenie gminy **stanów kryzysowych** w sferze:

- **gospodarczej** (bezrobocie; uzależnienie przychodów mieszkańców od branży górniczej; ograniczony potencjał małych przedsiębiorstw),
- **przestrzenno-technicznej** (niewystarczająca baza lokalowo-sprzętowa do prowadzenia działań pozainwestycyjnych; dostępność budynków pokopalnianych wymagających inwestycji; bardzo ograniczony dostęp do infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej; niedobór mieszkań socjalnych, wspomaganych i chronionych).

Zidentyfikowane stany kryzysowe prowadzą do występowania licznych problemów społecznych - a więc częściowej **degradacji społecznej**. Lokalizacja na terenie gminy zrewitalizowanej infrastruktury pozwoli na prowadzenie w dostępnych obiektach działań pozainwestycyjnych, których adresatami będą w pierwszej kolejności osoby zamieszkujące wyżej wymienione obszary objęte rewitalizacją społeczną. W programie zaproponowano ponadto projekty pozainwestycyjne kierowane do osób zamieszkujących na całym terenie gminy (częściowo rozproszona zabudowa nie pozwala na wskazanie szczegółowych lokalizacji), są to osoby objęte konkretnym problemem społecznym (jak osoby starsze pozbawione opieki; osoby z zasądzoną eksmisją, etc.).

Zasięg terytorialny zidentyfikowanych obszarów przedstawiają mapy stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

Obszary rewitalizacji mieszczą się w limitach wskazanych w Wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, tj. obszar rewitalizacji nie jest większy niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców.

Obliczenia:

Wg danych geodezyjnych UM Łędziny:

- powierzchnia gminy Łędziny: 31,65 km², tj. 3165 ha

- OR.1. ul. Oficerskiej (zabudowa) i os. Rachowy - powierzchnia wynosi 12,19 ha, tj. 0,38% powierzchni gminy
- OR.2. ul. Pokoju - powierzchnia wynosi 2,16+8,11+2,20 = 12,47ha, tj. 0,39% powierzchni gminy
- OR.3 ul. Łędzińska (Dom Górnika) i Osiedle Kolonia Piast - powierzchnia wynosi 2,96+2,28 = 5,24 ha, tj. 0,17% powierzchni gminy
- OR.4 Osiedle Gwarków - powierzchnia wynosi 4,39 ha, tj. 0,14 % powierzchni gminy
- OR 5 ul. Kontnego i ul. Łędzińska (część południowa) powierzchnia wynosi 10,67 ha, tj. 0,34% powierzchni gminy
- łącznie powierzchnia wszystkich OR wynosi 44,96 ha, co stanowi 1,42% powierzchni Gminy.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 1,42% powierzchni gminy.

Wg danych pochodzących z ewidencji deklaracji śmieciowych oraz ewidencji ludności UM w Łędzinach liczba osób zamieszkałych na terenie:

- liczba mieszkańców Gminy Łędziny wynosi: 16 233osoby,
- OR.1. ul. Oficerskiej (zabudowa) i os. Rachowy - 264 osoby
- OR.2. ul. Pokoju - 2027 osób
- OR.3 ul. Łędzińska (Dom Górnika) i Osiedle Kolonia Piast - 825 osób
- OR.4 Osiedle Gwarków - 827 osób
- OR 5 ul. Kontnego i ul. Łędzińska (część południowa) - 616 osób

łącznie liczba osób zamieszkujących OR1-OR5 wynosi 4559 osoby, co stanowi 28,08% mieszkańców całej gminy.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zamieszkuje 28,08% mieszkańców całej gminy.

Tabela 34 Powierzchnia i ludność OR wg limitów wskazanych w Wytocznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Wskaźnik	Cała Gmina	OR1	OR2	OR3	OR4	OR5	RAZEM OR
Powierzchnia [ha]	3165	12,19	12,47	5,24	4,39	10,67	44,96
Liczba ludności [osoba]	16 233	264	2 027	825	827	616	4 559
Wskaźnik	Cała Gmina	OR1	OR2	OR3	OR4	OR5	RAZEM OR
Udział powierzchni OR w powierzchni gminy	100%	0,38%	0,39%	0,17%	0,14%	0,34%	1,42%
Liczba ludności OR w ogólnej liczbie mieszkańców	100%	1,63	12,49	5,08	5,09	3,79	28,08%

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych UM Łędziny

5.3 Pogłębiona diagnoza problemowa

Nasilenie występowania kluczowych dla analizy problemów odzwierciedla pogłębiona diagnoza problemowa w ramach wyznaczonych OR.

5.3.1 Problemy społeczne

Do problemów społecznych kluczowych (zgodnie z analizą przeprowadzoną w rozdziale 3.12) należą: alkoholizm lub narkomania, bezrobocie, ubóstwo.

Tabela 35 Nasilenie występowania kluczowych dla analizy problemów społecznych na wyznaczonych OR

problem kluczowy	ogółem w gminie	OR1	OR2	OR3	OR4	OR5
ubóstwo	132	2	42	10	18	12
bezrobocie	139	2	42	13	22	12
alkoholizm lub narkomania	82	1	32	4	4	4
RAZEM problemy kluczowe	353	5	116	27	44	28
% występowania problemów na OR w stosunku do całej gminy		1,41%	32,86%	7,65%	12,46%	7,93%

Źródło: MOPS w Łęczynach

Jak wskazują powyższe dane - na wyznaczonych OR występuje łącznie 62,31% kluczowych problemów społecznych notowanych w gminie. Jedynie OR 1 nie wskazuje na szczególnie niepokojące występowanie problemów kluczowych - w tym wypadku jednak decydujące o włączeniu do prowadzenia działań rewitalizacyjnych były inne przesłanki jak niski poziom bezpieczeństwa publicznego, peryferyjne położenie na tle gminy, znaczne dysproporcje do infrastruktury społecznej w porównaniu z innymi obszarami gminy, niekorzystne opinie mieszkańców gminy nt. obszaru (ankietyzacja), złe warunki zamieszkania (wrażny dyskomfort związany z bezpośrednim sąsiedztwem kopalni i punktem załadunku węgla) przekładające się do bardzo niskiej atrakcyjności OR jako potencjalnego miejsca zamieszkania.

Poza problemami społecznymi na wyznaczonych OR widoczny jest problem uzależnienia dochodów od branży górniczej oraz bezrobocia rejestrowanego przez PUP w Tychach. Problem bezrobocia diagnozowany przez MOPS dotyczy bowiem jedynie bezrobotnych objętych pomocą społeczną.

5.3.2 Bezrobocie i uzależnienie dochodów od branży górniczej

Terytorialne występowanie problemu bezrobocia na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36 Bezrobotni mieszkańcy Gminy Łęczyny zarejestrowani w PUP Tychy

L.p.	Nazwa ulicy	Dzielnica	Ilość osób
1	Lipuszowa	Blych	1
2	Czapli	Goławiec	1
3	Dzikowa	Goławiec	2
4	Folwarczna	Goławiec	2
5	Kopciowicka	Goławiec	1
6	Ziemowita	Goławiec	1
7	Goławiecka	Górki	5
8	Gronowa	Górki	1
9	Poprzeczna	Górki	1
10	Szenwalda	Górki	3
11	25 Lecia	Hołodunów	2
12	30 Lecia	Hołodunów	2
13	Ananasowa	Hołodunów	1
14	Betonowa	Hołodunów	1
15	Botaniczna	Hołodunów	1
16	Dębowa	Hołodunów	1
17	Ekonomiczna	Hołodunów	2
18	Fredry	Hołodunów	4
19	Grunwaldzka	Hołodunów	6
20	Gwarków	Hołodunów	27
21	Hołodunowska	Hołodunów	36
22	Kilińskiego	Hołodunów	2
23	Kraszewskiego	Hołodunów	1
24	Lewandowskiej	Hołodunów	4
25	Mickiewicza	Hołodunów	3
26	Palmowa	Hołodunów	2
27	Plac Bolesława Chrobrego	Hołodunów	1
28	Poziomkowa	Hołodunów	1
29	Przodowników	Hołodunów	9
30	Słoneczna	Hołodunów	4
31	Słowackiego	Hołodunów	7
32	Sosnowa	Hołodunów	3
33	Szewczyka	Hołodunów	1
34	Traugutta	Hołodunów	1
35	Tyszki	Hołodunów	2
36	Wandy	Hołodunów	1
37	Waryńskiego	Hołodunów	5
38	3 Maja	Łęczyny	2
39	Asnyka	Łęczyny	1
40	Bolesława Prusa	Łęczyny	2
41	Bracka	Łęczyny	2
42	Długosza	Łęczyny	7
43	Jana Brzechwy	Łęczyny	1

44	Jana Długosza	Łęczyny	2
45	Kopalniana	Łęczyny	3
46	Księdza Głucha	Łęczyny	1
47	Księdza Kontnego	Łęczyny	7
48	Łędzińska	Łęczyny	23
49	Łanowa	Łęczyny	1
50	Łukasińskiego	Łęczyny	2
51	Małkowiec	Łęczyny	1
52	Miłosza	Łęczyny	1
53	Modra	Łęczyny	1
54	Olimpijska	Łęczyny	4
55	Paderewskiego	Łęczyny	6
56	Pokoju	Łęczyny	45
57	Porzeczkowa	Łęczyny	2
58	Sienkiewicza	Łęczyny	1
59	Sobieskiego	Łęczyny	5
60	Trójkątna	Łęczyny	1
61	Wyspiańskiego	Łęczyny	1
62	Zabytkowa	Łęczyny	3
63	Kolonia Piast	Łęczyny	6
64	Oficerska	Rachowy	5
65	Ratusz	Ratusz	1
66	Miła	Smardzowice	3
67	Ułańska	Smardzowice	6
68	Ławecka	Świniowy	1
69	Murckowska	Świniowy	1
70	Reymonta	Świniowy	3
71	Harfowa	Zamoście	1
72	Irysowa	Zamoście	1
73	Partyzantów	Zamoście	2
74	Wygody	Zamoście	3
75	Zakole	Zamoście	5
76	Zamkowa	Zamoście	1
77	Zawiszy Czarnego	Zamoście	1

Źródło: PUP Tychy, stan z 06.12.2016 r.

Jak wynika z danych PUP Tychy zdecydowanie największa liczba zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkuje dzielnice: Łęczyny oraz Hołdunów. Podkreślić należy przy tym, że aż 41% (130 osób) zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkuje jedynie na 4 ulicach - Gwarków, Hołdunowska, Łędzińska i Pokoju.

Widoczna jest ponadto koncentracja zarejestrowanych bezrobotnych na obszarach osiedli wielorodzinnych:

Osiedle	Liczba bezrobotnych
Gwarków	63
Ziemowit	11
Kolonia Piast	68

Monokultura zatrudnienia w połączeniu z problemami jakimi dotknięty jest sektor górnictwa stwarzają bardzo poważne ryzyko nasilenia w przyszłości problemu bezrobocia, którego ewentualnym skutkiem należy zapobiegać już teraz. Gminny rynek pracy cechuje duże zagrożenie bezrobociem.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden duży zakład - Ruch Ziemowit należący do KWK Piast Ziemowit. KWK Piast-Ziemowit powstała 01.07.2016 roku z połączenia nadwiślańskich kopalń: Piast, Ziemowit. Ruch Ziemowit ma siedzibę w Łędzinach przy ul. Pokoju 4, Ruch Piast ma siedzibę w Bieruniu przy ul. Granitowej 16.

Zgodnie z danymi Polskiej Grupy Górniczej (<https://www.pgg.pl/>):

- Ruch Ziemowit zatrudnia 3609,
- Ruch Piast zatrudnia 4652 pracowników.

Mieszkańcy Łędzin znajdują zatrudnienie w obu oddziałach należących do KWK Ziemowit. Zgodnie z danymi Polskiej Grupy Górniczej (pismo PGG do starosty bieruńsko-łędzkiego z dnia 19.12.2016 r.):

- Ruch Ziemowit zatrudnia 1150 pracowników zamieszkałych w Łędzinach, co stanowi ponad 31% załogi,
- Ruch Piast zatrudnia 46 pracowników zamieszkałych w Łędzinach, co stanowi 1% załogi.

Łącznie w górnictwie zatrudnionych jest 1196 mieszkańców Łędzin, co stanowi ok. 20% ogółu zarejestrowanych osób pracujących na terenie gminy. W przypadku poważnych problemów górnictwa na terenie powiatu bieruńsko-łędzkiego w samych Łędzinach bezrobocie może dotknąć 1196 kolejnych osób.

PGG podała dane dotyczące liczby pracowników kopalń zamieszkałych na poszczególnych ulicach w Łędzinach, zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37 Liczba mieszkańców Łędzin zatrudnionych w KWK Piast-Zimowych z podziałem na miejsce zamieszkania

Ulica	Dzielnica	Ruch Ziemowit	Ruch Piast	Ogółem zatrudnienie w KWK Piast-Zimowit
Blych	Blych	5	0	5
Lipuszowa	Blych	1	2	3
Wapienna	Blych	4	0	4
Azaliowa	Goławiec	1	1	2
Czapli	Goławiec	1	0	1
Czeremchy	Goławiec	9	0	9
Dzikowa	Goławiec	4	0	4
Folwarczna	Goławiec	17	0	17
Kopciowicka	Goławiec	7	0	7
Ochocza	Goławiec	1	1	2
Spółdzielcza	Goławiec	2	0	2
Ziemowita	Goławiec	14	2	16
Gronowa	Górki	3	0	3
Leśna	Górki	4	0	4
Polna	Górki	1	2	3
Szenwalda	Górki	34	0	34
Goławiecka	Górki	23	6	29
25-lecia	Hołodunów	5	0	5
30-lecia	Hołodunów	19	1	20
Ananasowa	Hołodunów	1	0	1
Botaniczna	Hołodunów	3	1	4
Dębowa	Hołodunów	1	0	1
Działkowców	Hołodunów	1	0	1
Ekonomiczna	Hołodunów	6	0	6
Fredry	Hołodunów	19	6	25
Gajowa	Hołodunów	1	0	1
Grunwaldzka	Hołodunów	11	0	11
Gwarków	Hołodunów	46	1	47
Hołodunowska	Hołodunów	80	0	80
Klińskiego	Hołodunów	1	0	1
Kordiana	Hołodunów	5	0	5
Kraszewskiego	Hołodunów	5	0	5
Lewandowskiej	Hołodunów	19	0	19
Mickiewicza	Hołodunów	9	0	9
Owocowa	Hołodunów	2	0	2
Palmowa	Hołodunów	3	0	3
Pogodna	Hołodunów	1	0	1
Poziomkowa	Hołodunów	2	0	2
Przodowników	Hołodunów	10	0	10
Radosna	Hołodunów	1	0	1
Słoneczna	Hołodunów	5	0	5

Słowackiego	Hołdunów	6	1	7
Sosnowa	Hołdunów	2	0	2
Storczyków	Hołdunów	3	0	3
Szewczyka	Hołdunów	7	0	7
Traugutta	Hołdunów	15	0	15
Tyszki	Hołdunów	3	0	3
Wandy	Hołdunów	1	0	1
Waryńskiego	Hołdunów	15	0	15
Korzeniowskiego	Łęczyny	4	0	4
Wyspiańskiego	Łęczyny	6	0	6
Gałczyńskiego	Łęczyny	3	0	3
Grodziskowa	Łęczyny	3	1	4
Ks. Głucha	Łęczyny	3	2	5
Lompy	Łęczyny	3	0	3
Podgórna	Łęczyny	4	0	4
Porzeczkowa	Łęczyny	7	0	7
Zabytkowa	Łęczyny	10	1	11
3-go Maja	Łęczyny	13	0	13
Asnyka	Łęczyny	2	0	2
Bracka	Łęczyny	5	0	5
Brzechwy	Łęczyny	1	0	1
Cała	Łęczyny	2	0	2
Długosza	Łęczyny	84	0	84
Fiołkowa	Łęczyny	1	0	1
Górnicza	Łęczyny	5	0	5
Jemiółowa	Łęczyny	1	0	1
Kartowicza	Łęczyny	1	0	1
Kącik	Łęczyny	1	0	1
Kopalniana	Łęczyny	9	0	9
Ks. Kontnego	Łęczyny	6	1	7
Ks. Kupilasa	Łęczyny	3	0	3
Łędzińska	Łęczyny	60	0	60
Lipcowa	Łęczyny	1	0	1
Łanowa	Łęczyny	18	2	20
Łukasińskiego	Łęczyny	9	0	9
Małkowiec	Łęczyny	4	0	4
Matejki	Łęczyny	2	0	2
Miarki	Łęczyny	3	0	3
Mitosza	Łęczyny	2	0	2
Modra	Łęczyny	6	0	6
Moniuszki	Łęczyny	3	0	3
Olimpijska	Łęczyny	5	0	5
Paderewskiego	Łęczyny	16	0	16

Panoramy	Łęczyny	5	0	5
Plebiscytowa	Łęczyny	5	0	5
Pokoju	Łęczyny	151	0	151
Prusa	Łęczyny	1	0	1
Reja	Łęczyny	7	1	8
Sienkiewicza	Łęczyny	3	0	3
Sobieskiego	Łęczyny	12	0	12
Szkolna	Łęczyny	2	7	9
Trójkątna	Łęczyny	4	0	4
Wiosenna	Łęczyny	2	1	3
Wysoka	Łęczyny	1	2	3
Górecka	Łęczyny	2	0	2
Jagiellońska	Łęczyny	5	0	5
PCK	Łęczyny	5	0	5
Kolonia Piast	Łęczyny	7	1	8
Oficerska	Rachowy	15	0	15
Rachowy	Rachowy	1	0	1
Ratusz	Ratusz	5	1	6
Miła	Smardzowice	7	1	8
Podmiejska	Smardzowice	3	0	3
Ułańska	Smardzowice	37	0	37
Zacisze	Smardzowice	3	0	3
Żeromskiego	Smardzowice	7	0	7
Ławecka	Świoniowy	5	0	5
Murckowska	Świoniowy	9	0	9
Reymonta	Świoniowy	7	0	7
Spacerowa	Świoniowy	4	0	4
Wygody	Zamoście	9	0	9
Głogowa	Zamoście	2	0	2
Harfowa	Zamoście	4	0	4
Partyzantów	Zamoście	11	0	11
Zakole	Zamoście	23	0	23
Zamkowa	Zamoście	11	1	12
Zamoście	Zamoście	16	0	16
Zawiszy Czarnego	Zamoście	14	0	14
RAZEM		1150	46	1196

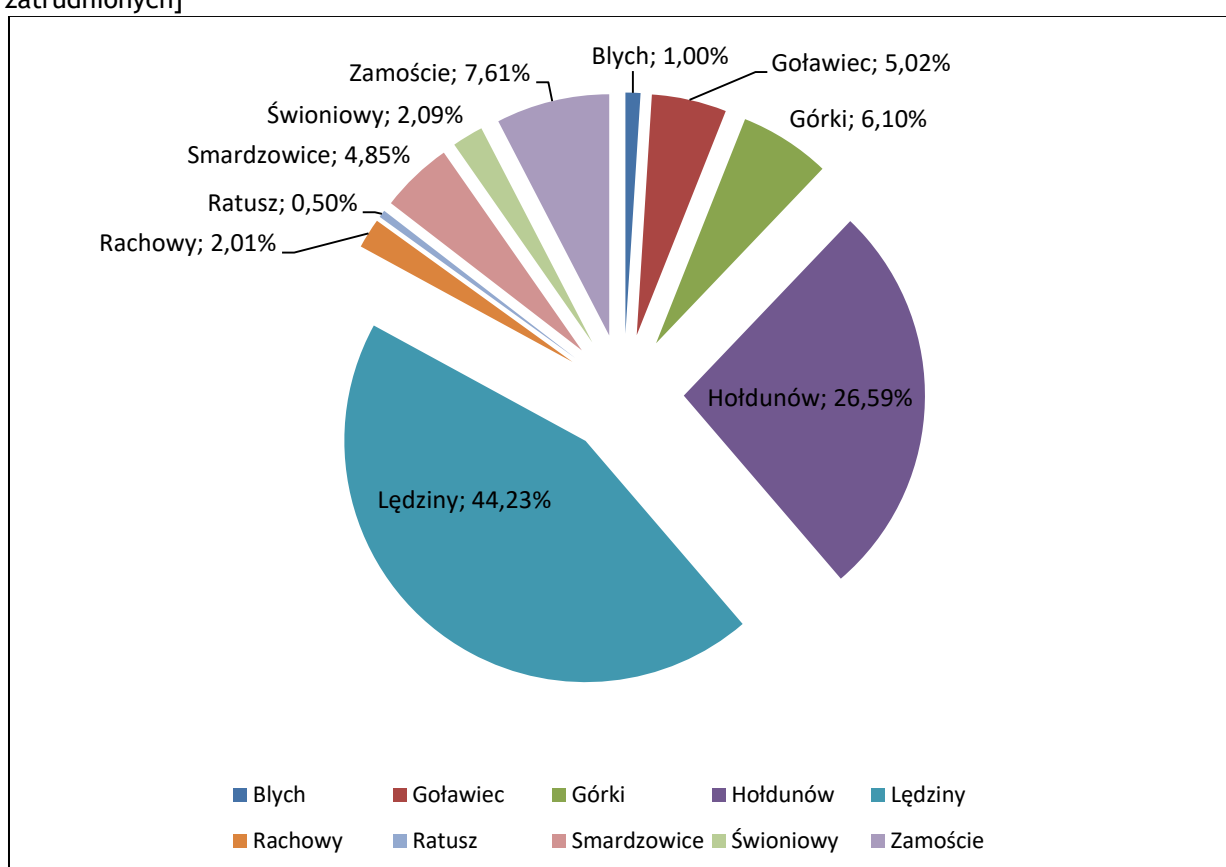
Źródło: Powiat Bieruńsko-Łęczyński, pismo PGG do starosty bieruńsko-łęczyńskiego z dnia 19.12.2016 r.

Jak wynika z powyższych danych większość pracowników zatrudnionych w górnictwie zamieszkuje dzielnice: Łęczyny i Hołdunów oraz w znacznie mniejszym stopniu Zamoście i Górki, zatrudnienie mieszkańców pozostałych dzielnic można uznać za znikome. Szczególnie duży udział zatrudnionych w górnictwie widoczny jest wśród mieszkańców ulic:

Gwarków (47 osób), Hołdunowska (80 osób), Długosza (84 osoby), Łęzińska (60 osób), Pokoju (151 osób). Jednocześnie niemal 30% zatrudnionych w górnictwie to mieszkańcy 3 osiedli wielorodzinnych (Gwarków, Ziemowit, Kolonia Piast):

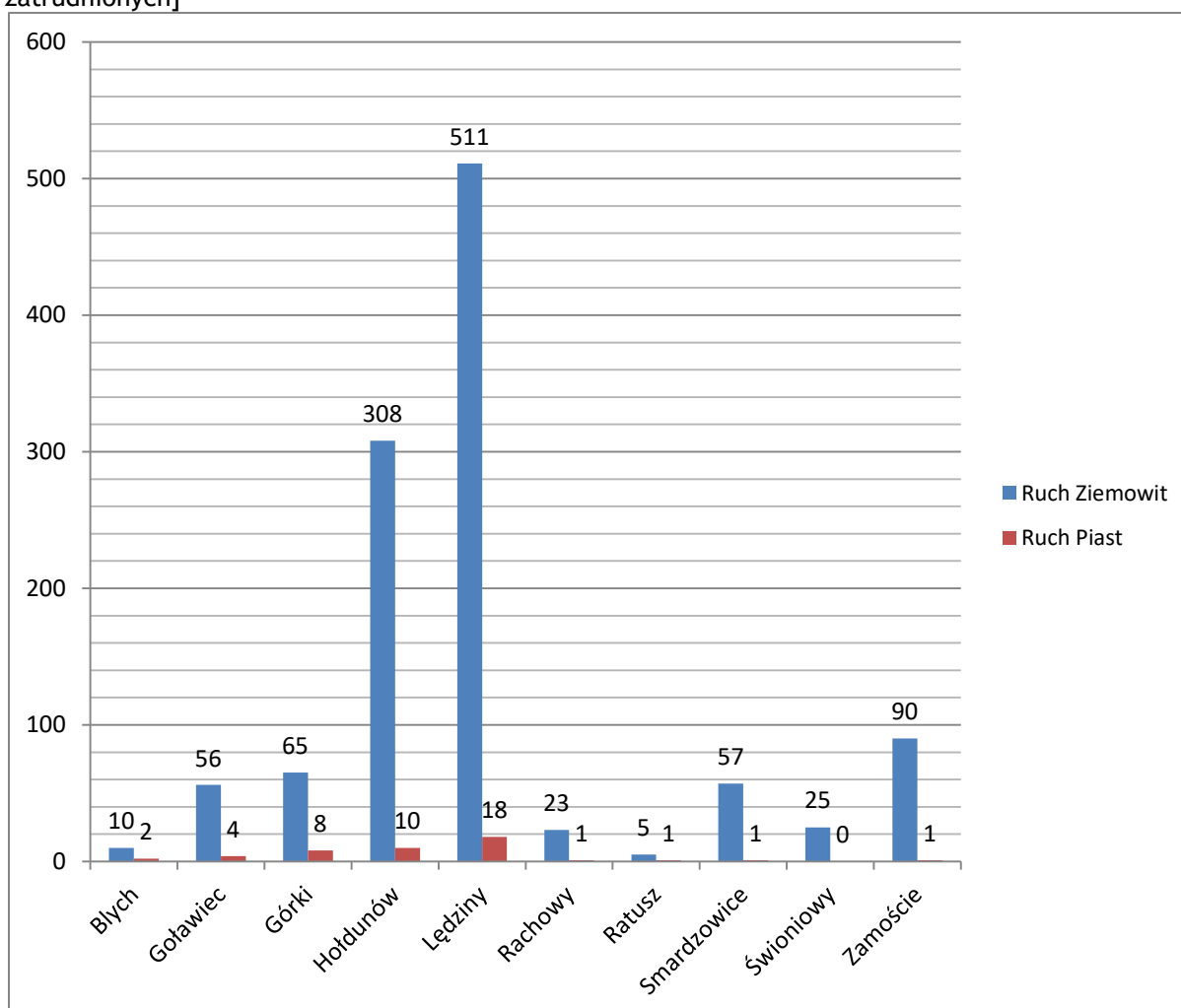
Osiedla	Ruch Ziemowit	Ruch Piast	Ogółem zatrudnienie w KWK Piast-Zimowit
Gwarków	126	1	127
Ziemowit	15	0	15
Kolonia Piast	211	0	211
			353

Rysunek 14 Mieszkańcy gminy zatrudnieni w KWK Piast-Zimowit wg dzielnic zamieszkania [udział % zatrudnionych]

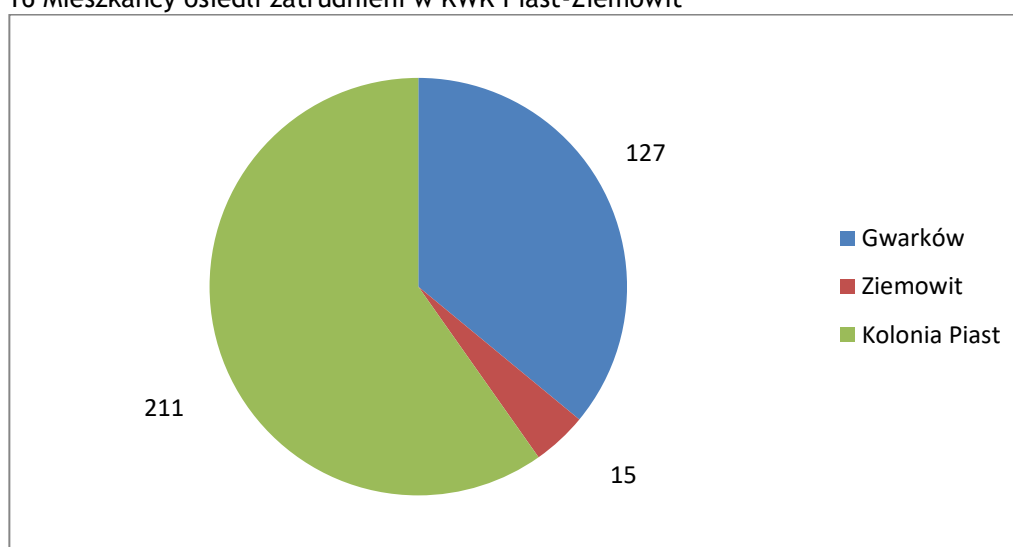
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 15 Zatrudnienie w KWK Ziemowit-Piast z podziałem na dzielnice i miejsce pracy [liczba zatrudnionych]

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 16 Mieszkańcy osiedli zatrudnieni w KWK Piast-Ziemowit

Źródło: Opracowanie własne

Relatywnie duża liczba osób pracujących w kopalni stanowi o górniczym charakterze gminy, co jest nadal charakterystycznym obrazem gospodarki Górnego Śląska. Świadczy to jednak równocześnie o braku zróżnicowanej oferty zarobkowej dostępnej w gminie. Podkreślić należy, iż w większości 1196 zatrudnionych w lokalnych kopalniach stanowią mężczyźni, będący jedynymi żywicielami rodziny bądź wnoszący znaczny wkład do rodzinnego budżetu. Zmiana ich sytuacji materialnej bezpośrednio dotnie pozostałych członków rodziny. Bezrobocie zgodnie z danymi MOPS w Łęczynach jest czynnikiem po którym występują w rodzinach kolejne problemy społeczne, w tym szczególnie ubóstwo. Likwidacja kopalń bądź zwolnienia zbiorowe bezpośrednio wpłyną na pogorszenie sytuacji społecznej wielu łęczyńskich rodzin, w tym przede wszystkim mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.

5.3.3 Bezpieczeństwo publiczne

Spadek przestępczości w gminie jest zjawiskiem korzystnym jednak nie jest jednoznaczny z wysokim bezpieczeństwem publicznym w gminie. Korzystne statystyki świadczą o skuteczności podejmowanych dotychczas działań, jednak istotny jest punkt odniesienia. W przypadku Łęczyn statystyki są corocznie bardziej korzystne, jednak poziom bezpieczeństwa w gminie uważany jest za niepokojący i jest niekorzystny na tle innych gmin powiatu bieruńsko-łęczyńskiego. Sytuacja przekłada się na bezpośrednie odczucia obywateli, którzy w ankiecie wskazują niski poziom bezpieczeństwa publicznego jako jeden z istotnych problemów.

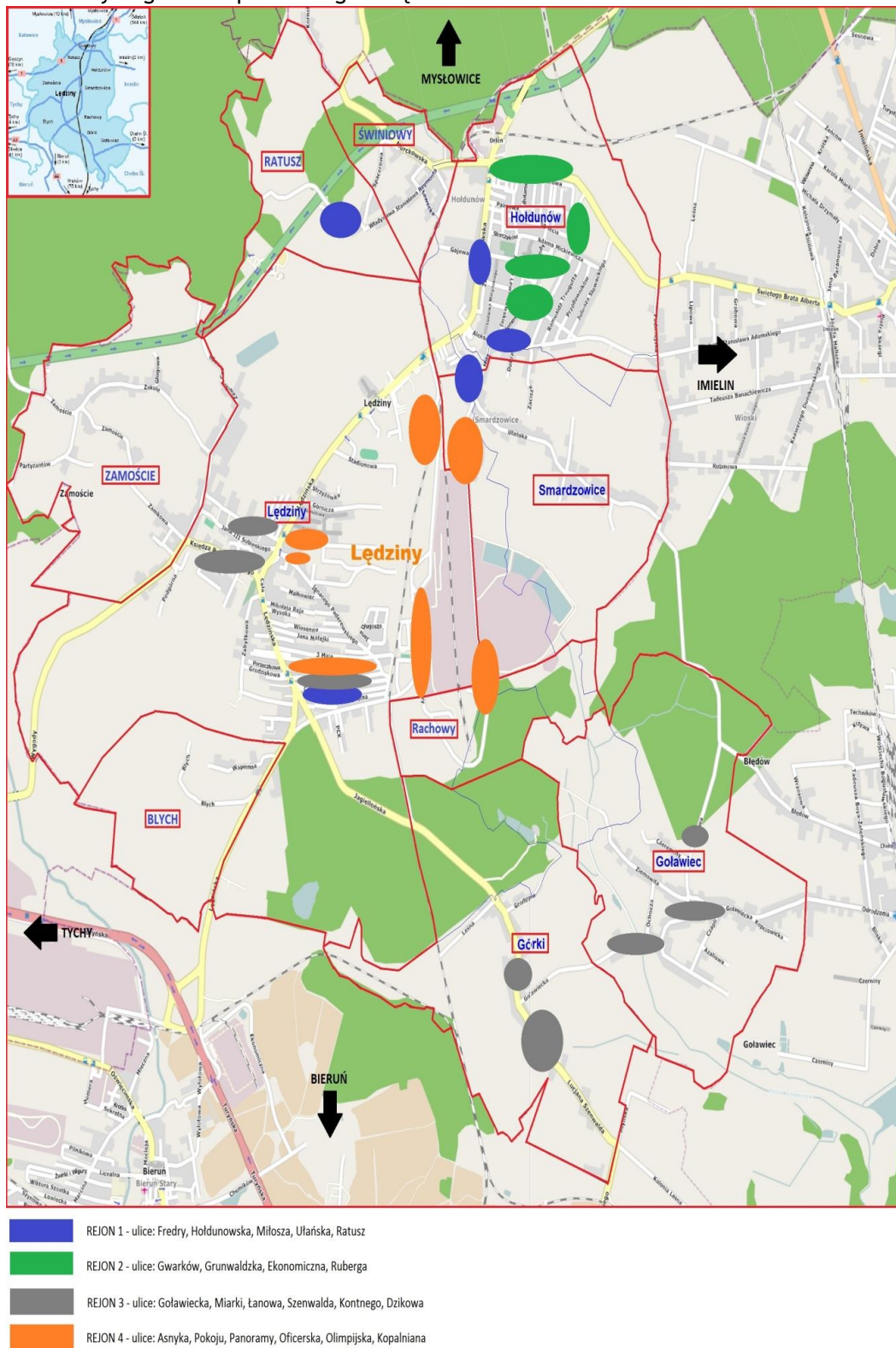
Łęczyny od 2011 r. wliczane są do Stref Zagrożenia wśród wybranych lokalizacji powiatu bieruńsko-łęczyńskiego. Zgodnie z analizą i rekomendacjami Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu (pismo KPK w Bieruniu z dnia 28.11.2016 r. ws. analizy statystyk bezpieczeństwa w powiecie do Starosty bieruńsko-łęczyńskiego):

- na poprawę statystyk w gminie ma zwiększona liczba patroli w wybranych rejonach; rejonu oznaczono na poniższej mapie,
- należy podjąć działania zmierzające do utrzymania ilości patroli w podległych rejonach w godzinach popołudniowych i nocnych, w szczególności w okolicach osiedli wielorodzinnych,
- należy zwiększyć kontrole parkingów samochodowych przy kopalni oraz kontrole pojazdów na drogach przyblokowych,
- patrole Ogniwa Patrolowo-Interwencyjnego oraz Wydziału Dzielnicowych powinni kontynuować kontrole klatek schodowych, miejsc zagrożonych na osiedlach ul. Łęczyńska, Pokoju i Gwarków,

Uznaje się, iż wyznaczone Strefy Zagrożenia zostały wskazane słusznie i należy kontynuować działalność prewencyjną na tych obszarach. Stopień bezpieczeństwa publicznego wzrasta ale nadal nie jest zadowalający na tyle aby uznać, iż wyznaczone rejony nie powinny zostać zaliczane do Strefy Zagrożenia.

Jak wynika z poniższej mapy za tereny szczególnego zagrożenia w mieście uznaje się przede wszystkim obszary osiedli wielorodzinnych i ich bezpośrednie otoczenie.

Rysunek 17 Strefy Zagrożenia publicznego w Łęczynach

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych KPP w Bierzynie

6 Wizja i cele rewitalizacji

Wizja jest opisem pożądanego wizerunku gminy w odległej lecz wyraźnie zdefiniowanej przyszłości, po zakończeniu procesu rewitalizacji. Zakłada się przy tym, że realizacja wizji możliwa będzie przy zaistnieniu wszystkich korzystnych uwarunkowań do jej realizacji niezbędnych.

Horyzont czasowy to rok 2020, gdyż do tego okresu niniejszy program będzie wdrażany. Weryfikacja wyników osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacyjnych a za ich pośrednictwem - realizacji wizji, możliwa będzie po roku 2020.

6.1 Wizja rewitalizacji dla wyznaczonych OR

W roku 2020:

- OR nie będą wyróżniały się na tle całej gminy pod względem liczby klientów pomocy społecznej i występowania zachowań patologicznych,
- Łędziny będą oferować miejsca pracy w branżach alternatywnych do górnictwa, w szczególności dla mieszkańców OR,
- w gminie wykształcone będzie wyraźne centrum, sprzyjające integracji mieszkańców OR z mieszkańcami innych części gminy,
- społeczność wszystkich dzielnic gminy będzie zintegrowana,
- zapewnienie możliwości produktywnego zagospodarowania czasu wolnego dla mieszkańców Obszarów Rewitalizacji w każdym wieku,
- oferta kulturalna miasta będzie odpowiadała oczekiwaniom mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.

6.2 Ogólne, nadrzędne cele strategiczne rewitalizacji Łędzin

Podjęcie konsekwentnych i zintegrowanych działań zmierza do osiągnięcia równowagi społecznej, przestrzennej i gospodarczej we wszystkich aspektach funkcjonowania OR.

W pierwszej kolejności określono cel strategiczny, którego osiągnięcie związane jest z długim horyzontem czasowym a jego zakres wynika bezpośrednio z przyjętej wizji.

Redukcja zjawisk kryzysowych na wyznaczonych Obszarach Rewitalizacji, poprzez ożywienie społeczne, gospodarcze i przestrzenne, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i przy udziale lokalnej społeczności.

Podrzędne cele strategiczne określone zostały dla każdego z kluczowych kryteriów rozwoju obszarów strategicznych, w korespondencji ze zdefiniowanymi wizjami:

C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji.

C.2. Poprawne warunki bytowe i jakość życia mieszkańców wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji we wszystkich grupach wiekowych, niezależnie od płci.

C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.

Zrównoważony i zintegrowany rozwój OR, którego osiągnięcie przewiduje nadrzędny cel strategiczny, jest procesem zmian w sektorach: społecznym, gospodarczym i przestrzenno-technicznym, zapewniającym równowagę pomiędzy zyskami i kosztami rozwoju. Rozwój ten zakłada równowagę na wszystkich płaszczyznach rewitalizacji obszarów, co za tym idzie - żaden z kluczowych sektorów rozwoju nie może zostać wdrażany priorytetowo. Nie występuje hierarchizacja poszczególnych sektorów, zakłada się bowiem, że jedynie wielotorowe, równoległe zmiany w każdym obszarze mogą przynieść zamierzony efekt w postaci wypełnienia nadrzędnego celu strategicznego. Reasumując - wszystkie zdefiniowane podrzędne cele strategiczne są sobie równe pod względem rangi i priorytetu w ich wdrażaniu. Aby proces rewitalizacji mógł zaistnieć w pełnym wymiarze konieczne jest podejmowanie działań we wszystkich sektorach, bowiem jedynie ich spójne działanie zagwarantuje efekt synergii. Podrzędne cele strategiczne realizowane będą za pomocą precyzyjnie kierunków działań. Kierunki działań stanowią uszczegółowienie celów strategicznych i zakładają realizację w krótszym horyzoncie czasowym. Kierunki działań przedstawiono w poniższej tabeli scalającej wszystkie elementy założeń strategicznych gminy.

Tabela 38 Cele i kierunki działań

Ogólny, nadrzędny cel rewitalizacji					
Redukcja zjawisk kryzysowych na wyznaczonych Obszarach Rewitalizacji, poprzez ożywienie społeczne, gospodarcze i przestrzenne, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i przy udziale lokalnej społeczności.					
Podrzędne cele strategiczne					
C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji		C.2. Poprawne warunki bytowe i jakość życia mieszkańców wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji we wszystkich grupach wiekowych, niezależnie od płci.		C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.	
Kierunki działań					
w ramach celu strategicznego C.1.		w ramach celu strategicznego C.2.		w ramach celu strategicznego C.3.	
C.1.1.	Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.	C.2.1.	Rozwój oferty mieszkalnictwa socjalnego, chronionego i wspomaganego.	C.3.1.	Doposażenie i rozwój bazy technicznej umożliwiającej prowadzenie działań socjalnych w OR.
C.1.2.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej).	C.2.2.	Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR.	C.3.2.	Wykształcenie centrum miasta.
C.1.3.	Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych.	C.2.3.	Wzrost bezpieczeństwa publicznego na terenie OR.	C.3.3.	Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w szczególności handlu.
C.1.4.	Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej.	C.2.4.	Poprawa dostępu do oferty kulturalnej, w szczególności dla młodzieży i osób starszych zamieszkałych w OR.	C.3.4.	Promocja i wsparcie przedsiębiorczości w gminie.

Źródło: Opracowanie własne

7 Partycypacja społeczna

W procesie przygotowywania niniejszego dokumentu zapewniono aktywne włączenie mieszkańców i innych grup docelowych. Efektywna realizacja LPR-u wymaga wdrażania w układzie wielopodmiotowym, co umożliwi optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich oraz instytucjonalnych. Realizacja większości projektów rewitalizacyjnych lub też ich późniejsze funkcjonowanie wymaga współdziałania mieszkańców i innych podmiotów uczestniczących w lokalnym życiu społecznym (szczególnie w obrębie wyznaczonych OR).

Podejście partycypacyjne w procesie rewitalizacji zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe). Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych (szczególnie społeczności wskazanych OR) oraz zapewnia niezbędne ich zaangażowanie w proces wdrażania programu. Między innymi z tego powodu w kierunkach działań sformułowanych w programie często występuje konieczność diagnozy konkretnych potrzeb, która powinna zostać przeprowadzona na bazie badania opinii mieszkańców.

7.1 Ankietyzacja mieszkańców gminy

W okresie wrzesień - październik 2015 r. w gminie Łędziny przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego adresatami byli wszyscy mieszkańcy. Badanie odbywało się przy użyciu kwestionariusza papierowego, było anonimowe. Ankiety dostępne były: w siedzibie UM Łędziny, MOPS w Łędzinach, publicznych placówkach edukacyjnych gminy, na stronie internetowej (portal UM Łędziny). Poprawnie wypełnione ankiety złożyło 208 osób.

Szczegółowe wyniki przedstawiono w rozdziale 3.12 niniejszego opracowania.

Wywiady bezpośrednie z pracownikami UM Łędziny oraz MOPS w Łędzinach dotyczące interpretacji wyników zgromadzonych ankiet wskazują, iż obszary wskazane przez ankietowanych jako konieczne do rewitalizacji zostały trafnie określone przez mieszkańców. Przyczyny wskazania poszczególnych lokalizacji są następujące:

- Rachowy, szczególnie rejon ul. Oficerskiej - peryferyjne położenie, znaczne oddalenie od pozostałej części miasta; wyraźny dyskomfort związany z bezpośrednim sąsiedztwem kopalni i punktem załadunku węgla (hałas, wzmożony ruch transportu wielkogabarytowego, zanieczyszczenie powietrza, zdegradowany krajobraz); systematyczna degradacja drogi; przestarzałe i/lub wybrakowane oświetlenie uliczne ograniczające poziom bezpieczeństwa publicznego;

- Osiedle Kolonia Piast - występowanie infrastruktury nieużytkowanej ze względu na zły stan techniczny obiektów; duży udział starszych mieszkańców;
- Osiedle Gwarków - kumulacja środowisk pseudokibiców; regularne przypadki niszczenia mienia, patologie społeczne występujące wyraźniej niż w pozostałych częściach gminy; częste wybryki chuligańskie;
- ul. Pokoju - występowanie noclegowni i mieszkań socjalnych pod nr 37 i 106; wzmożony problem alkoholowy, liczne przypadki niszczenia mienia; częste interwencje policji i straży miejskiej (szczególnie pod nr 106);
- ul. Łędzińska - wzmożone przypadki niszczenia mienia; pomimo ulokowania przy ul. Łędzińskiej licznych usług społecznych (urząd miasta, siedziba MOPS, kryta pływalnia, etc.) obszar nie stanowi typowego centralnego punktu gminy a estetyka wielu budynków jest mało reprezentacyjna; lokalizacja pod nr 47 mieszkań bezumownych; degradacja części infrastruktury (szczególnie obiektów przejętych od KWK „Ziemowit”); lokalizacja Sali Widowiskowo -Kinowej w zaniedbanym, znacznie niedoinwestowanym budynku, co nie pozwala na wykorzystywanie potencjału kulturalnego obiektu;
- Osiedle Ziemowit - duży procent eksmisji z powodu nieuiszczenia opłat za najem lokalu mieszkalnego; teren nieatrakcyjny pod względem mieszkaniowym (zdegradowana infrastruktura);
- ul. Księdza Kontnego - lokalizacja mieszkań socjalnych w budynku po byłej owczarni; obszar zamieszkały przez osoby bardzo ubogie, często wykluczone społecznie).

Ankietyzacja stanowiła pierwszy krok do opracowania LPR-u. Dane zebrane w trakcie badania były jednym z elementów decydującym o wyznaczeniu konkretnych OR.

Analiza wyników ankiet pozwoliła ponadto na sformułowanie następujących problemów najbardziej istotnych dla mieszkańców, stanowiących jednocześnie zestawienie najważniejszych dla mieszkańców priorytetów rozwojowych:

- Dostępność miejsc pracy na terenie gminy jest niedostateczna.
- Dostępność bezpłatnych/dofinansowanych szkoleń podnoszących kwalifikacje jest bardzo zła i zdecydowanie niewystarczająca.
- Stan szkół i innych obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury wokół nich nie jest zadowalający.
- Dostępność do publicznej oferty kulturalnej w gminie jest bardzo zła i zdecydowanie niewystarczająca.
- Aktualny stan obiektów kulturalnych jest bardzo zły.
- Jakość publicznej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej jest bardzo zła.

- Pomoc w zakresie polityki socjalnej (pomoc dla biednych, bezrobotnych, wsparcie dzieci, etc.) nie jest wystarczająca.
- Konieczne jest realizowanie działań wspierających osoby starsze.
- Konieczne jest realizowanie działań wspierających osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą.
- Na terenie gminy zdecydowanie brakuje obiektów dostosowanych do prowadzenia aktywnej pracy z mieszkańcami.
- Dostępność mieszkań socjalnych na terenie gminy nie jest odpowiednia.

Odpowiedzią na wskazane problemy jest lista projektów planowanych do realizacji w ramach LPR (projekty opisane w kolejnym rozdziale). Wszystkie kluczowe postulaty zostały wzięte pod uwagę w procesie wyznaczania projektów do realizacji.

7.2 Konsultacje instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne

Jak wskazują dane przedstawione w rozdziale 3.10 niniejszego opracowania - stan bezpieczeństwa w gminie wymaga podjęcia stosownych kroków w celu dalszego skutecznego przeciwdziałania przestępczości. Na przelomie roku 2015 i 2016 nastąpiła seria spotkań przedstawicieli: władz gminy, Policji i Straży Miejskiej. Przeprowadzono wówczas inwentaryzację infrastruktury oraz środków zapewniających bezpieczeństwo publiczne i ocenę aktualnego stanu bezpieczeństwa, doszło również do ustalenia priorytetów rozwoju systemu bezpieczeństwa w gminie.

Pomysłów i potencjalnych działań zwiększających bezpieczeństwo w gminie jest więcej od niżej wymienionych, jednak niniejszy program ogranicza się do działań, których wdrożenie jest realne biorąc pod uwagę obecną sytuację finansową gminy i pozostałych podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Konieczna była hierarchizacja wydatków i priorytetyzacja zadań. Za kluczowe i możliwe do realizacji do 2020 r. uznano następujące działania:

- Opracowanie i aktualizacja map zagrożeń.
- Kompleksowa modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem OR.
- Rozwój monitoringu wizyjnego w gminie, w szczególności w miejscach niebezpiecznych, wyróżniających się na mapach bezpieczeństwa.
- Zwiększenie kontroli stanu trzeźwości kierowców.
- Zwiększenie częstotliwości patroli służb mundurowych.

Wszystkie kluczowe działania zostały wzięte pod uwagę w procesie wyznaczania projektów do realizacji, przy czym dwa ostatnie nie wymagają nakładów inwestycyjnych a jedynie niewielkiej zmiany organizacji pracy Policji i Straży Miejskiej.

7.3 Konsultacje społeczne

Konsultacje ws. zakresu LPR-u:

Październik 2015 r.

W październiku 2015 r. odbyły się 2 spotkania ws. zakresu i założeń rewitalizacji w gminie.

W spotkaniach udział wzięli:

- naczelnicy wydziałów UM w Łędzinach,
- kierownicy gminnych jednostek organizacyjnych, w tym MOPS w Łędzinach
- naczelnik Wydziału Rozwoju Starostwa Powiatowego w Bieruniu.

Na każdym ze spotkań przedstawiono dotychczasowe założenia LPR (wyznaczone obszary rewitalizacji, cele gminnej rewitalizacji oraz główne zdiagnozowane problemy społeczne: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo).

W przypadku, gdy spostrzeżenia, wnioski czy propozycje na poszczególnych spotkaniach powielały dane zebrane poprzednio - analizy nie dublowano.

Uczestnicy spotkań jednogłośnie zgodzili się co do słuszności pierwotnych założeń, rozszerzyli je jednak o kolejne spostrzeżenia:

- podniesiono konieczność kontynuacji działań inwestycyjnych na terenie Ośrodka Zalew,
- wskazano na konieczność zmiany funkcji budynku przy ul. Łędzińskiej 47 i problemy związane z funkcjonowaniem budynku,
- za priorytetowe dla dalszego rozwoju gminy uznano wsparcie młodzieży w szerokim wymiarze, tj. od zapewnienia pracy, po zagospodarowanie czasu wolnego w sposób produktywny.

W nawiązaniu do powyższych postulatów:

- Zdecydowano o konieczności zaplanowania działań inwestycyjnych na terenie Ośrodka Zalew. Ze względu na brak tkanki mieszkalnej na tym terenie nie ma możliwości wykazania problemów społecznych i wydzielenia oddzielnego obszaru rewitalizacji. Niezaprzeczalne jest jednak, że w gminie brakuje oferty rekreacyjnej, która mogłaby uspołecznić młodzież i ograniczyć tym samym zachowania patologiczne w szczególności aktywność grup pseudokibiców. Zaplanowano wyjątkowo działanie inwestycyjne poza wyznaczonymi OR, uzasadniając jednak wpływ inwestycji na poprawę sytuacji społecznej w ramach wyznaczonych OR.
- Budynek przy ul. Łędzińskiej 47 stanowi własność gminy Łędziny. Przez kilkanaście ostatnich lat jego funkcja nie była uregulowana. W budynku siedzibę mają obecnie MOPS w Łędzinach i drobni przedsiębiorcy. Ponadto, co stanowi największy problem - ostatnia kondygnacja budynku od lat pozostaje zasiedlona dzikimi lokatorami.

Status prawny mieszkań nie jest w żaden sposób uregulowany, a konstrukcja budynku, instalacje etc. nie są dostosowane do funkcji mieszkalnej, co zmniejsza bezpieczeństwo w budynku (m.in. brak odpowiednich ciągów ewakuacyjnych).

Funkcja budynku jest nieuregulowana. Do grudnia 2016 r. zaplanowano zakończenie prac związanych z opracowaniem nowych założeń zmiany funkcjonowania budynku. Problem dzikich mieszkań zaproponowano rozwiązać poprzez przesiedlenie mieszkańców z budynku przy ul. Łędzińskiej 47 do nowych mieszkań socjalnych.

- Ustalono, iż należy stworzyć kompleksową ofertę zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, w gminie brakuje jednak odpowiedniego rodzaju infrastruktury. Wstępnie uznano, iż wskazane będzie w tym celu wyremontowanie sali widowiskowo-kinowej Piast, konieczne było jednak skonsultowanie pomysłu z samymi zainteresowanymi.
- Problem zagospodarowania sali widowiskowo-kinowej Piast poruszany jest w gminie od lat. Ustalono, iż poza wykorzystaniem obiektu przez młodzież, należy również zapewnić warunki do przywrócenia budynkowi funkcji kulturalno-rekreacyjnych dla wszystkich grup wiekowych. Obiekt powinien na powrót stać się centrum zagospodarowania czasu wolnego dla wszystkich mieszkańców gminy.

Na spotkaniu ustalono wstępną funkcjonalność poszczególnych pomieszczeń budynku, następnie w I kwartale 2016 r. zapraszano przedstawicieli lokalnych NGO do konsultacji zaproponowanej funkcjonalności obiektu. W konsultacjach szczególnie aktywne było Stowarzyszenie Młodzi Aktywni oraz przedstawiciele łędzińskich seniorów, skierowali oni w lipcu 2016 r. pisma do władz gminy, w których uzasadniali potrzebę rewitalizacji sali; pisma przedstawiono w załączniku nr 12.2. Postulaty zostały zaakceptowane.

Podkreślić należy, iż na każdym ze spotkań w pierwszej kolejności zwracano uwagę na groźbę zatrzymania rozwoju gminy w przypadku kłopotów finansowych branży górniczej. Niepokojące jest uzależnienie gminnych dochodów i gospodarki od działalności kopalni, należy więc podejmować działania zmierzające do zmiany kwalifikacji przynajmniej części lokalnej społeczności.

Listopad 2015 r.

W listopadzie 2015 r. zorganizowano spotkanie konsultacyjne ws. zakresu LPR-u. Informacje dotyczące konsultacji 14 dni przed terminem spotkania zostały zamieszczone na gminnej stronie internetowej, tablicach ogłoszeniowych w siedzibie UM Łęczyny, we wszystkich siedzibach jednostek organizacyjnych gminy. Przedstawiciele przedsiębiorców, NGO i jednostek organizacyjnych gminy, Policjanci, Strażnicy Miejscy oraz Radni otrzymali pisemne zaproszenia do udziału w konsultacjach.

Na spotkaniu przedstawiono dotychczasowe założenia LPR (wyznaczone obszary rewitalizacji, cele gminnej rewitalizacji oraz główne zdiagnozowane problemy społeczne: alkoholizm, bezrobocie, ubóstwo). Mieszkańcy uczestniczący w spotkaniu wnioskowali o odnowienie elewacji budynków zlokalizowanych wzdłuż ulicy Łędzińskiej. Konieczne było ponowne uświadomienie zebranym czym jest rewitalizacja i wskazanie, że działania tego typu nie mają charakteru rewitalizacji społeczno-gospodarczej.

Spostrzeżenia, wnioski i propozycje powielaty dane zebrane poprzednio - analizy nie dublowano, natomiast poinformowano uczestników spotkania o reakcjach na uzyskane postulaty.

Przedsiębiorcy uczestniczący w spotkaniu podkreślali, iż borykają się z problemami rekrutacji, a nowi pracownicy pochodzą często z innych gmin, ponieważ na lokalnym rynku brakuje pracowników z kompetencjami odpowiadającymi rynkowi pracy. Odpowiedzią na te problemy jest projekt pozainwestycyjny, polegający na doskonaleniu lokalnych kadr (przekwalifikowanie, podnoszenie kompetencji, szkolenia).

Konsultacje społeczne dotyczące tworzenia mapy zagrożeń

W lutym 2016 r. przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Bieruniu przeprowadzili serię spotkań z mieszkańcami poszczególnych dzielnic gminy Łędziny. W spotkaniach uczestniczyli ponadto: przedstawiciele władz gminy, radni, pracownicy UM Łędziny, przedstawiciele Straży Miejskiej. Celem konsultacji było:

- przedstawienie mieszkańcom założeń tworzenia mapy,
- weryfikacja i optymalizacja zakładanych źródeł i zakresu informacji jakie ma prezentować mapa,
- aktywizacja społeczności lokalnej do uczestnictwa w działaniach na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Wnioski z przeprowadzonych konsultacji zostają uwzględnione w procesie realizacji projektu pn. Tworzenie mapy zagrożeń bezpieczeństwa w Powiecie Bieruńsko-Łędzińskim.

7.4 Ankietyzacja przedsiębiorców

W związku z diagnozą problemu bezrobocia, jako jednego z problemów kluczowych, przeprowadzono ankietyzację przedsiębiorców działających w gminie.

Przedstawiciele przedsiębiorców uczestniczyli w spotkaniu konsultacyjnym, jednak uznano, iż sektor nie wypowiedział się dostatecznie licznie (w spotkaniu uczestniczyło ok. 15 przedsiębiorców).

Z bazy danych UM Łędziny losowo wybrano ok. 10% firm zarejestrowanych na terenie gminy, wśród których przeprowadzono telefoniczne badanie opinii. Pytano głównie o:

- formę prowadzenia działalności,

- częstotliwość wypuszczania na rynek ofert pracy,
- metody rekrutacji i wymagania względem kandydatów.

Losowanie firm dwukrotnie uzupełniano, ponieważ 13 firm odmówiło wzięcia udziału w badaniu, w 5 firmach nie zastano dwukrotnie osoby odpowiedzialnej za procesy rekrutacji. Ostatecznie uzyskano odpowiedzi z 119 firm.

Ankietę w dniach 04-27.05.2016 r. przeprowadziła firma zewnętrzna (autor opracowania).

Wnioski z badania:

- proces rekrutacji w ankietowanych formach trwa średnio do 4 miesięcy,
- większość zgłaszanych kandydatów nie posiada odpowiednich kwalifikacji,
- coraz częściej osoby przyjmowane do pracy zamieszkują poza terenem gminy,
- oferty pracy dotyczą przede wszystkim ofert dla specjalistów z konkretnymi umiejętnościami (jak operator wózka widłowego, spawacz, etc.),
- byli pracownicy kopalni charakteryzują się kierunkowymi umiejętnościami, są skłonni do przekwalifikowania, oczekują jednak środków na przekwalifikowanie ze strony pracodawcy.

Planowane w ramach realizacji LPR-u działania pozainwestycyjne polegające na doskonaleniu lokalnych kadr (przekwalifikowanie, podnoszenie kompetencji, szkolenia) zostaną dokładnie skonsultowane ze specjalistami Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach i będą odpowiedzialnością na:

- udostępnianie przez pracodawców oferty pracy,
- zestawienie zawodów deficytowych w powiecie.

7.5 Ankietyzacja mieszkańców OR

W dniach 20-24 oraz 27-29.06 2015 r. przeprowadzone zostały wywiady bezpośrednie z mieszkańcami wyznaczonych OR. Autorzy dokumentu przeprowadzili osobiste rozmowy z:

- OR1 - 25 mieszkańców,
- OR2 - 98 mieszkańców,
- OR3 - 60 mieszkańców,
- OR4 - 53 osoby,
- OR5 - 33 mieszkańców.

Ze względu na konieczność zapewnienia ankietowanym pełnej anonimowości wykluczono możliwość wywiadów w bezpośrednim miejscu zamieszkania (tj. w mieszkaniach ankietowanych. Każdemu z ankietowanych przedstawiono propozycje projektów kluczowych planowanych do realizacji. Wszystkie spotkały się z akceptacją ankietowanych. Za jedyną wadę założonych planów uznano brak inwestycji poprawiających miejski krajobraz (np. odnowienie elewacji, poprawa stanu ulic).

Reakcja na zgłoszone propozycje:

Podobnie jak w przypadku spotkania konsultacyjnego - konieczne było wyjaśnienie części ankietowanych zakresu działań rewitalizacyjnych.

7.6 Partycypacja społeczna na etapie wdrażania założeń LPR-u

Założono partycypację społeczną na etapie wdrażania założeń LPR-u w formie:

- działalności w ramach każdego Obszaru Rewitalizacji Grup Wsparcia Rewitalizacji - we współpracy z NGO,
- możliwości zgłaszani pomysłów rewitalizacyjnych za pośrednictwem strony internetowej,
- możliwości uczestnictwa wszystkich mieszkańców i interesariuszy na cyklicznych spotkaniach Burmistrza z mieszkańcami, przedsiębiorcami, NGO i członkami GWR (co najmniej 1 raz na 6 miesięcy).

Szczegóły w rozdziale 10.

7.7 Partycypacja społeczna na etapie oceny LPR-u.

W styczniu 2021 r. zaplanowano przeprowadzenie 2 badań ankietowych:

- Badanie 1 dla mieszkańców gminy, którzy nie zamieszkują Obszarów Rewitalizacji - celem weryfikacji w jakim stopniu zmieniło się postrzeżenie mieszkańców gminy obszarów zdegradowanych.
- Badanie 2 dla mieszkańców Obszarów Rewitalizacji - celem weryfikacji społecznego postrzeżenia efektów procesu rewitalizacji prowadzonych na terenie OR.

Wyniki ankiet będą cennym narzędziem w określeniu kierunków działań rewitalizacyjnych planowanych do prowadzenia już po zakończeniu terminu obowiązywania niniejszego programu.

Ankiety będą anonimowe, dostępne do wypełnienia i złożenia przez minimum 30 dni. Ankieta udostępniona będzie zarówno w formie elektronicznej jak i papierowej.

W przypadku braku otrzymania odpowiedniego poziomu zwrotności (tj. co najmniej 20% grupy docelowej badania 1 i co najmniej 25% grupy docelowej badania 2) - ankietyzacja prowadzona będzie przez ankieterów w terenie.

8 Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia

8.1 Projekty podstawowe

Za strategiczne dla prawidłowej realizacji programu uznano następujące kierunki działań:

1. Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.
2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej).
3. Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych.
4. Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej.
5. Rozwój oferty mieszkalnictwa socjalnego, chronionego i wspomagane.
6. Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR.
7. Wzrost bezpieczeństwa publicznego na terenie OR.
8. Poprawa dostępu do oferty kulturalnej, w szczególności dla młodzieży i osób starszych zamieszkałych w OR.
9. Dopuszczenie i rozwój bazy technicznej umożliwiającej prowadzenie działań socjalnych w OR.
10. Wykształcenie centrum miasta.
11. Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w szczególności handlu.
12. Promocja i wsparcie przedsiębiorczości w gminie.

W ramach każdego z kierunków działań zaplanowano do realizacji projekty wskazane w poniższej tabeli. Tabela przedstawia ponadto związek logiczny między przedsięwzięciami a zaplanowanymi do realizacji celami. Wszystkie założone cele znalazły odzwierciedlenie w planowanych przedsięwzięciach.

Tabela 39 Projekty podstawowe zaplanowane w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych

lp.	Projekt	Realizacja kierunku działań	realizacja celu LPR-u ⁹
1	Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej na terenie Kolonii Piast - EFS	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. - Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej - Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR. 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji
2	Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej - EFRR	<ul style="list-style-type: none"> - Doposażenie i rozwój bazy technicznej umożliwiającej prowadzenie działań socjalnych w OR. - Wykształcenie centrum miasta. 	C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna
3	Przebudowa budynku maszyn wyciągowych z przeznaczeniem na utworzenie Centrum Usług Społecznych Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego - EFRR	<ul style="list-style-type: none"> - Doposażenie i rozwój bazy technicznej umożliwiającej prowadzenie działań socjalnych w OR. - Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR. - Wykształcenie centrum miasta. 	(szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.
4	Centrum Usług Społecznych - profesjonalne wsparcie rodziny w powiecie bieruńsko-łędzińskim - EFS	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. - Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji
5	Aktywny w każdym wieku w powiecie bieruńsko-łędzińskim i pszczyńskim	<ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej). - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. - Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR. 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji
6	Przebudowa budynku bytej otczarni w Łęczinach	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. - Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji

⁹ Wybrano cel, na który projekt ma wpływ największy, nie wyklucza to wpływu na kilka celów jednocześnie.

7	Utworzenie mieszkań socjalnych w budynku przy ul. Pokoju 106 w Łędzinach, etap I	<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój oferty mieszkalnictwa socjalnego, chronionego i wspomagane. 	C.2. Poprawne warunki bytowe i jakość życia mieszkańców wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji we wszystkich grupach wiekowych, niezależnie od płci.
8	Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> - Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej. - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. - Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej - Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR. 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji
9	Rewitalizacja Sali Widowiskowo-Kinowej Piast w Łędzinach	<ul style="list-style-type: none"> - Doposażenie i rozwój bazy technicznej umożliwiającej prowadzenie działań socjalnych w OR. - Poprawa dostępu do oferty kulturalnej, w szczególności dla młodzieży i osób starszych zamieszkałych w OR. - Wykształcenie centrum miasta. 	C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.
10	Wsparcie dzienne dla łędzińskich dzieci i młodzieży (realizacja w Sali Widowiskowo-Kinowej Piast)	<ul style="list-style-type: none"> - Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej. - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji
11	Kształcenie ustawiczne w PZS w Łędzinach drogą do sukcesu zawodowego	<ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej). - Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w szczególności handlu. 	C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji
12	Kopalnia biznesu - promocja i wsparcie przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej). 	C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane)

		<ul style="list-style-type: none"> - Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w szczególności handlu. - Promocja i wsparcie przedsiębiorczości w gminie. 	<p>dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.</p>
13	Outplacement - kompleksowym wsparciem na rynku pracy w powiecie bieruńsko-łędzimskim	<ul style="list-style-type: none"> - Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej). - Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w szczególności handlu. - Promocja i wsparcie przedsiębiorczości w gminie. 	<p>C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji</p>
14	Wymiana słupów oświetlenia ulicznego i opraw oświetleniowych na oświetlenie efektywne energetycznie na ul. Łędzińskiej, Oficerskiej, Pokoju	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost bezpieczeństwa publicznego na terenie OR. 	<p>C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.</p>
15	Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem OR		
16	Rewitalizacja Ośrodka Rekreacyjno-Sportowego „Zalew”	<ul style="list-style-type: none"> - Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej. 	<p>C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.</p>
17	Rewitalizacja hałdy pokopalnianej w okolicy ul. Oficerskiej na cele rekreacyjno-sportowe	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych. - Stworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej. - Poprawa dostępu do oferty kulturalnej, w szczególności dla młodzieży i osób starszych zamieszkałych w OR. 	<p>C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.</p>

Źródło: UM Łęczyny; Starostwo Powiatowe w Bieruniu

Zaplanowane przedsięwzięcia wpłyną na zminimalizowanie bądź wykluczenie zdiagnozowanych problemów społeczno-gospodarczych. W poniższej tabeli wskazano poszczególne problemy i odpowiadające im kierunki działań ¹⁰.

Tabela 40 Zdiagnozowane problemy i odpowiadające im przedsięwzięcia

Problemy	Kierunek działań
P.2. Duże bezrobocie wśród osób do 30 roku życia i po 50 roku życia.	<p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej).</p> <p>Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w szczególności handlu.</p> <p>Promocja i wsparcie przedsiębiorczości w gminie.</p>
P.3. Oparcie miejskiej gospodarki na przemyśle górniczym i zagrożenie bezrobociem.	
P.8. Brak wykształconego centrum miasta.	<p>Doposażenie i rozwój bazy technicznej umożliwiającej prowadzenie działań socjalnych w OR.</p> <p>Wykształcenie centrum miasta.</p> <p>Rozwój oferty mieszkalnictwa socjalnego, chronionego i wspomaganego.</p> <p>Wzrost dostępności usług społecznych na terenie OR.</p> <p>Poprawa dostępu do oferty kulturalnej, w szczególności dla młodzieży i osób starszych zamieszkałych w OR.</p>
P.11. Występowanie wielu od lat niedoinwestowanych obiektów i terenów będących niegdyś własnością KWK Ziemowit.	
P.16. Problem bezrobocia i ubóstwa łączy się w większości rodzin; bezrobocie jest punktem zapalnym warunkującym bardzo często występowanie kolejnych problemów socjalnych.	<p>Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.</p> <p>Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w szczególności będących w trudnej sytuacji na rynku pracy) oraz osób zagrożonych bezrobociem (pracownicy branży górniczej).</p>
P.17. Występowanie przestępczości w gminie.	Wzrost bezpieczeństwa publicznego na terenie OR.
P.18. Brak atrakcyjnej oferty zagospodarowania czasu wolnego, szczególnie dla młodzieży i osób starszych.	<p>Reintegracja i aktywizacja społeczna grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem integracji międzypokoleniowej.</p> <p>Stworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej mieszkańców OR, w szczególności młodzieży i osób starszych.</p> <p>Stworzenie przestrzeni do integracji</p>

¹⁰ Wybrano kierunki działań, które zidentyfikowano jako bezpośrednio wpływające na zdiagnozowany problem, nie wyklucza to wpływu kilku przedsięwzięć na dany problem (wpływ pośredni).

	międzypokoleniowej. Poprawa dostępu do oferty kulturalnej, w szczególności dla młodzieży i osób starszych zamieszkałych w OR.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Charakterystykę zaplanowanych do realizacji projektów podstawowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 41 Charakterystyka projektów podstawowych

tytuł projektu	zakres	projekt inwestycyjny		planowane źródło finansowania	planowany koszt [PLN]	planowane lata realizacji	beneficjenci procesu rewitalizacji	Obszar rewitalizacji
		tak	nie					
Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej na terenie Kolonii Piast	Przebudowa budynku przy ul. Kolonia Piast 5 na potrzeby Centrum Aktywizacji Społecznej. Projekt obejmuje swoim zakresem kompleksową zmianę sposobu użytkowania dawnego budynku mieszkalnego przy ul. Kolonia Piast 5 i nadanie mu nowej funkcji - Centrum Aktywizacji Społecznej, które realizować będzie cele edukacyjne, społeczne i kulturalne.	X		- Budżet Gminy Łęczyny - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 1 764 705,00 - dotacja 1 500 000,00	2016-2018	- dzieci uczęszczające do świetlicy środowiskowej, pochodzące z domów objętych wsparciem OPS, - młodzież z terenów OR, - osoby ubogie mieszkające w OR wymagające dostępu do edukacji zdrowotnej i psychologicznej oraz	OR3
Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej	Celem projektu jest zwiększenie potencjału rozwoju lokalnej społeczności na rzecz integracji społecznej mieszkańców Łęczyn poprzez inicjowanie partnerstw, udostępnienie usług i informacji dla mieszkańców oraz podnoszenie wiedzy pracowników lokalnych instytucji i samorządów. Projekt ma zapewnić zintegrowane wsparcie dla osób zagrożonych utratą pracy: doradztwo zawodowe i wsparcie psychologiczne. Ponadto, oferowane będą konsultacje zawodowe dla osób, które chcą podnieść swoje kwalifikacje lub zdobyć nowe, aby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy. Projekt przewiduje wsparcie szkoleniowe i doradcze dla organizacji pozarządowych z terenu Łęczyn.		X	- Budżet Gminy Łęczyny - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 276 000,00 - dotacja 234 600,00	2017-2018	- usługi prawniczych, - mieszkańcy OR korzystający z pomocy OPS, - alkoholicy zamieszkujący OR (w tym również ich rodziny).	OR1-OR5
Przebudowa budynku maszyn wyciągowych z przeznaczeniem na utworzenie Centrum Usług Społecznych Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego	Projekt skierowany jest do mieszkańców pięciu gmin Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego. Polegać będzie na przebudowie i wyposażeniu przemysłowego budynku maszyn wyciągowych byłego szybu Piast w Łęczynach, który powiat otrzymał od Skarbu Państwa w efekcie restrukturyzacji sektora górnictwa, pod warunkiem	X		- Budżet Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 8 608 867,69 - dotacja 6 203 724,00	2017-2019	Mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzińskiego, w tym szczególnie: - osoby starsze wymagające wsparcia, - osoby niepełnosprawne, - ofiary przemocy, - wychowankowie pieczy	OR3

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020

	przeznaczenia na cele społeczne. W budynku działać będzie Powiatowe Centrum Usług Społecznych, w tym: centrum dziennego pobytu wraz z Klubem Seniora; zespół mieszkań wspomaganych dla osób starszych i niepełnosprawnych; zespół mieszkań chronionych dla ofiar przemocy i wychowanków pieczy zastępczej; kuchnia, pralnia, kotłownia, archiwum, magazyny, szatnia z portiernią, pokój kąpielowy. Planuje się zagospodarowanie terenu w postaci: parkingu, altany, ogrodu.						zastępczej.	
Centrum Usług Społecznych - profesjonalne wsparcie rodziny w powiecie bieruńsko-łędzkim	Celem projektu jest realizowanie w nowym Centrum Usług Społecznych wsparcia rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez aktywizację zawodową wychowanków i mieszkalnictwo chronione, a także rozwijanie asystentury rodzinnej i środowiskowych usług opiekuńczych dla seniorów poprzez utworzenie miejsca zapewniającego opiekę dzienną w zastępstwie osób opiekujących się osobami starszymi.		X	- - Budżet Powiatu Bieruńsko-Łędzkiego o - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 1 411 765,00 - dotacja 1 200 000,00	2018-2021		OR1-OR5 i mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzkiego
Aktywny w każdym wieku w powiecie bieruńsko-łędzkim i pszczyńskim	W ramach projektu uczestnik otrzyma: wsparcie w zakresie określenia ścieżki zawodowej (identyfikacja potrzeb, diagnoza możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego) oraz pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery. Przewidziano także szkolenia służące uzupełnieniu lub zdobyciu nowych umiejętności i kompetencji niezbędnych na rynku pracy w kontekście zdiagnozowanych potrzeb, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, 6- miesięczne staże, zwrot kosztów dojazdu. Projekt realizowany przez Centrum Przedsiębiorczości CP Sp. z o.o. w partnerstwie z Powiatem Bieruńsko-Łędzkim.		X	- - Budżet Powiatu Bieruńsko-Łędzkiego o - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 1 322 558,40- dotacja 1 256 430,48	2017-2019	Mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzkiego, w tym szczególnie: - osoby długotrwale bezrobotne, - bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy, - osoby zagrożone bezrobociem.	OR1-OR5 i mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzkiego

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łędziny na lata 2017-2020

Przebudowa budynku byleż owczarni w Łędzinach	Realizacja projektu ma na celu zmianę charakteru obiektu na funkcje historyczno - edukacyjne.	X		- Budżet Gminy Łędziny - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 2 322 980,00 - dotacja 1 974 533,00	2017-2018	Mieszkańcy OR1-OR5	OR5
Utworzenie mieszkań socjalnych w budynku przy ul. Pokoju 106 w Łędzinach, etap I	Realizacja projektu ma na celu udostępnienie nowych mieszkań socjalnych na terenie gminy.	X		- Budżet Gminy Łędziny - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 1 036 030,86 - dotacja 880 626,23	2016-2018		OR2
Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej	Celem projektu jest zwiększenie spójności społecznej zdegradowanych dzielnic Gminy Łędziny poprzez eliminowanie barier w dostępie do usług na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach projektu będą odbywać się spotkania z psychologiem, animacje oraz spotkania z przedstawicielami zarówno zawodów jak i instytucji wspomagających resocjalizację.		X	Budżet Gminy Łędziny - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 276 000,00 - dotacja 234 600,00	2016-2017		OR1-OR5 i mieszkańcy pozostałej części gminy spełniający kryteria przyznania mieszkania socjalnego
Remont Sali Widowiskowo-Kinowej Piast w Łędzinach	Projekt zakłada kompleksowy remont sali - widowiskowo - kinowej Piast i jej dostosowanie w zakresie poprawy dostępu do usług społecznych i kulturalnych oraz umożliwienia nowych form uczestnictwa w kulturze.	X		- Budżet Gminy Łędziny - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 1 647 058,82 - dotacja 1 500 000,00	2017-2018	- młodzież zamieszkująca wyznaczone OR, - osoby starsze zamieszkujące wyznaczone OR, - klienci MOPS w Łędzinach, szczególnie zamieszkujący wyznaczone OR.	OR3
Wsparcie dzienne dla łędzińskich rodzin (realizacja w Sali Widowiskowo-Kinowej Piast)	Projekt ma na celu skuteczną i efektywną integrację społeczną i ekonomiczną osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. W ramach projektu wsparcie uzyskają osoby z tzw. trudnych rodzin, zagrożone patologiami. Poprzez długofalowe wsparcie w formie projektów kulturalnych i artystycznych chcemy osiągnąć zmianę sposobu postrzegania siebie i swoich rodzin		X	- Budżet Gminy Łędziny - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 588 235,00 - dotacja 500 000,00	2016-2018	- dzieci i młodzież zamieszkujący wyznaczone OR, w szczególności pochodzące z rodzin objętych wsparciem MOPS, wychowankowie świetlicy środowiskowej	OR1-OR5

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łędziny na lata 2017-2020

	u beneficjentów oraz doprowadzić do uzyskania przez nich większej pewności siebie i determinacji w celu polepszenia jakości własnego życia i planowania swojej przyszłości. Zajęcia prowadzone na jedynej w powiecie sali widowiskowo - kinowej pozwolą uczestnikom nabrać pewności siebie, odkryć swój potencjał oraz nawiązać nowe, zdrowe relacje z innymi ludźmi.							
Kształcenie ustawiczne w PZS w Łędzinach drogą do sukcesu zawodowego	Projekt zakłada wyposażenie osób dorosłych w wiedzę i umiejętności oraz kompetencje pozwalające na sprawne i efektywne odnalezienie się na współczesnym rynku pracy poprzez podwyższanie kluczowych umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Planuje się wyposażenie pracowni językowych oraz pracowni informatycznych w sprzęt pozwalający na realizację projektu. Tak wzbogacona baza dydaktyczna pozwoli na efektywne i nowoczesne nauczanie z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych. Projekt realizowany przez Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach w partnerstwie z Powiatem Bieruńsko-Łędzińskim.		X	- - Budżet Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego o - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 787 477,36 - dotacja 669 355,76	2017-2019	Mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzińskiego, w tym szczególnie: - osoby w wieku 25 lat i więcej, pracujące, o niskich kwalifikacjach.	OR1-OR5 i mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzińskiego
Kopalnia biznesu - promocja i wsparcie przedsiębiorczości	W ramach projektu planuje się realizację kompleksowego wsparcia osób chcących podjąć samozatrudnienie (osoby bezrobotne oraz nieaktywne zawodowo zamieszkujące powiat bieruńsko-łędziński) w postaci bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe związane z aspektami uruchomienia oraz prowadzenia firmy. Projekt realizowany przez Centrum Przedsiębiorczości CP Sp. z o.o. w partnerstwie z Powiatem Bieruńsko-Łędzińskim.		X	- - Budżet Powiatu Bieruńsko-Łędzińskiego o - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 1 994 286,53 - dotacja 448 204,79	2018-2019	Bezrobotni mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzińskiego.	OR1-OR5 i mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzińskiego
Outplacement -	W ramach projektu planuje się realizację		X	- - Budżet	- całkowity	2018-2019	Mieszkańcy powiatu	OR1-OR5

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łędziny na lata 2017-2020

kompleksowym wsparciem na rynku pracy w powiecie bieruńsko-łędzkim	m.in. następujących zadań, mających na celu wsparcie mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzkiego zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy: - doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania, - indywidualne pośrednictwo psychologiczne, - szkolenie zawodowe przekwalifikujące do zawodu „Kierownik małego przedsiębiorstwa” - wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej połączone ze wsparciem doradczo-szkoleniowym. Projekt realizowany przez Centrum Przedsiębiorczości CP Sp. z o.o. w partnerstwie z Powiatem Bieruńsko-Łędzkim.			Powiatu Bieruńsko-Łędzkiego o - EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	419 140,65 - dotacja 419 140,65		bieruńsko-łędzkiego zwolnieni, przewidziani do zwolnienia lub zagrożeni zwolnieniem z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy.	i mieszkańcy powiatu bieruńsko-łędzkiego
Wymiana słupów oświetlenia ulicznego i opraw oświetleniowych na oświetlenie efektywne energetycznie na ul. Łędzńskiej, Oficerskiej, Pokoju - na obszarze OR	Projekt ma na celu wymianę zniszczonych słupów oświetlenia ulicznego i nieefektywnych energetycznie opraw oświetleniowych na oświetlenie efektywne energetycznie na ul. Łędzńskiej, Oficerskiej i Pokoju, w obszarze wchodzącym do OR. Są to jedne z głównych ulic w mieście. Wymiana oświetlenia ulicznego jest powiązana jest z procesem rewitalizacji, gdyż wpływa pozytywnie również na wzrost bezpieczeństwa publicznego. Skuteczne oświetlenie przestrzeni publicznych zmniejsza występowanie przestępczości na danym terenie.	X		- Budżet Gminy Łędziny - EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	- całkowity 500 000,00 - dotacja 425 000,00	2016-2017	Mieszkańcy OR1, OR2, OR3, OR 5	OR1, OR 2, OR3, OR 5
Rozwój monitoringu wizyjnego na terenie OR	Montaż systemu monitoringu wizyjnego na terenie OR, ze szczególnym uwzględnieniem miejsc wskazanych w mapach zagrożeń.	x		- Budżet Gminy Łędziny	- całkowity: ok. 100 000,00	2016-2020	Mieszkańcy OR1-OR5	OR1-OR5

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łęczyny na lata 2017-2020

Rewitalizacja Ośrodka Rekreacyjno-Sportowego „Zalew”	Projekt przewiduje kontynuację działań rewitalizacyjnych na terenie Ośrodka Rekreacyjno-Sportowego „Zalew”, co umożliwi udostępnienie mieszkańcom OR (w każdym wieku) nowych przestrzeni pozwalających na aktywne zagospodarowanie czasu wolnego. Teren sąsiadujący z zabudową mieszkalną OR.	x		- Budżet Gminy Łęczyny - -FS w ramach POiŚ 2014-2020	- całkowity 1 200 000,00 - dotacja 600 000,00	2019-2020	Mieszkańcy OR1-OR5	OR3
Rewitalizacja hałdy pokopalnianej w okolicy ul. Oficerskiej na cele rekreacyjno-sportowe	Projekt przewiduje kompleksową rewitalizację hałdy pokopalnianej i nadanie jej nowych funkcji rekreacyjno-sportowych, co umożliwi udostępnienie mieszkańcom OR (w każdym wieku) nowych przestrzeni pozwalających na aktywne zagospodarowanie czasu wolnego. Teren sąsiadujący z zabudową mieszkalną OR.	x		- Budżet Gminy Łęczyny - FS w ramach POiŚ 2014-2020	- całkowity 2 200 000,00 - dotacja 1 700 000,00	2019-2020	Mieszkańcy OR1-OR5	OR1

Źródło: UM Łęczyny; Starostwo Powiatowe w Bieruniu

Źródła finansowania LPR przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 42 Źródła finansowania LPR

Źródło finansowania	Wartość finansowania w zł.
Budżet JST - Gmina Łęczyny	2 161 650,45
Budżet JST - Powiat Biełuński-Łęziński	4 347 239,95
EFS w ramach RPO WSL 2014-2020	4 962 331,68
EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020	12 483 883,23
FS w ramach POLiŚ 2014-2020	2 300 000,00
RAZEM	26 255 105,31

Źródło: UM Łęczyny; Starostwo Powiatowe w Bieruniu

Działania rewitalizacyjne będą kontynuowane na terenie gminy również w latach kolejnych. Przede wszystkim zaplanowano kontynuację działań społecznych, tj. wszystkie obiekty pro społeczne będą funkcjonowały w okresie po zakończeniu trwałości projektów, a ich oferta socjalna będzie dostosowywana do bieżących potrzeb użytkowników. Cele społeczne infrastruktury będą zachowane. Potrzeby społeczne będą monitorowane w całym okresie wdrażania LPR i po jego zakończeniu, w partnerstwie z lokalną społecznością i NGO, w toku konsultacji społecznych w ramach Grup Wsparcia Rewitalizacji w każdym OR (szczegóły w rozdziale 10).

Ponadto gmina w miarę możliwości finansowych zamierza kontynuować projekty inwestycyjne, które przyczyniać będą się do poprawy warunków zamieszkania na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji, które uzyskują priorytet inwestycyjny.

Działania rewitalizacyjne w gminie prowadzone będą do momentu przywrócenia obszarom zdegradowanym funkcji użytkowych poprzez nowe zagospodarowanie o wysokich walorach architektury i urbanistyki, uwzględniające zagadnienia efektywności energetycznej i poszanowania energii, ukierunkowane na ochronę dziedzictwa kulturowego i kształtujące struktury pod kątem poprawy jakości środowiska zamieszkania. Modernizacja obiektów/terenów prowadzona będzie z zasadą uniwersalnego projektowania.

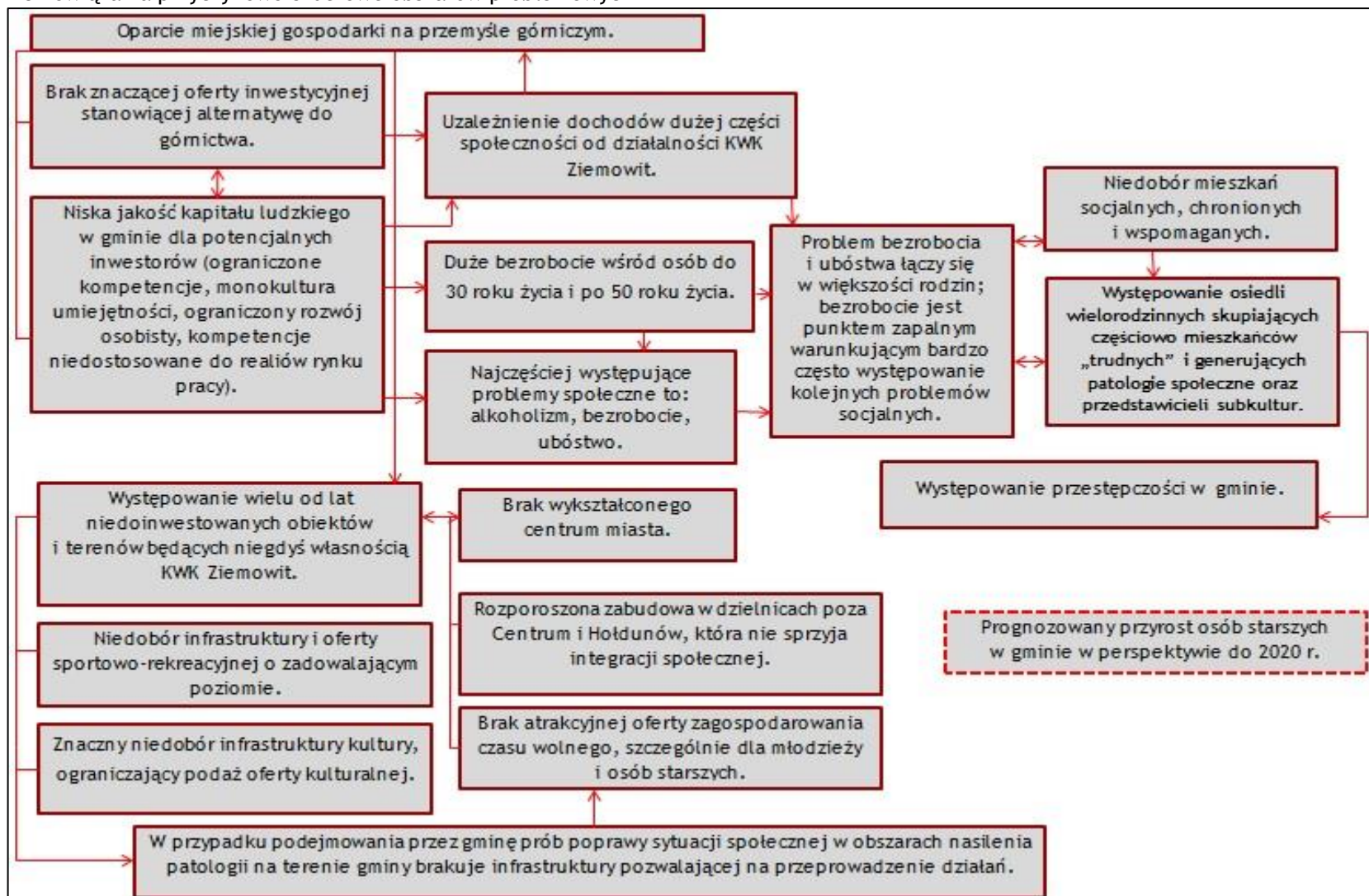
Priorytetem będą działania kreujące integrację przestrzenną i społeczną terenów zdegradowanych, kreowanie miejsc przestrzeni publicznej ukierunkowane na jakości życia mieszkańców.

Jak wskazała diagnoza społeczno-gospodarcza kluczowe jest podejmowanie działań prewencyjnych w celu zapobiegania niekorzystnym zjawiskom związanych z dominacją przemysłu wydobywczego gminnej gospodarce i monokulturze zatrudnienia - zagadnienia z tego obszaru muszą być realizowane w sposób ciągły, aż do momentu uniezależnienia gminnej gospodarki od dominującego przedsiębiorcy.

8.2 Komplementarność pomiędzy projektami

Jak wykazały analizy prowadzone w niniejszym opracowaniu wszystkie problemy zdiagnozowane w gminie i poszczególnych obszarach rewitalizacji łączą się przyczynowo-skutkowo (rysunek nr 14). Próby zminimalizowania problemów lub ich całkowitego wyeliminowania są również komplementarne względem siebie.

Rysunek 18 Powiązania przyczynowo-skutkowe obszarów problemowych

Źródło: Opracowanie własne

9 Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Na moment opracowywania niniejszego dokumentu (grudzień 2015 r.) Gmina Łęczyny dysponuje następującymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi:

- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Łęczyny w roku 2015.
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych zlewni Hołdunów i zlewni Ziemowit na terenie miasta Łęczyny na lata 2015-2017 będących w posiadaniu Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej "Partner" Spółka z o.o. w Łęczynach.
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok.
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok.
- Roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na terenie gminy Łęczyny na rok 2015.
- Program "Rodzina 3+".
- Wieloletni program osłony w zakresie dożywiania "Pomoc gminy w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020.
- Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020.
- Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Łęczyny do 2020 roku.
- Aktualizacja "Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Łęczyny".
- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Łęczyny na lata 2013-2017.
- Program Likwidacji Niskiej Emisji dla Gminy Łęczyny.
- Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.

Ze względu na specyfikę niniejszego programu można wykazać powiązania tematyczne/terytorialne jedynie z wybranymi dokumentami, co wskazuje się przez podkreślenie wybranych pozycji. W poniższej tabeli wskazuje się stosowne powiązania pomiędzy LPR a wskazanymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi. Cele strategiczne LPR wyznaczone w poprzednim rozdziale to:

- C.1. Zintegrowana, aktywna społecznie i zawodowo społeczność wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji.
- C.2. Poprawne warunki bytowe i jakość życia mieszkańców wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji we wszystkich grupach wiekowych, niezależnie od płci.

- C.3. Przestrzeń i infrastruktura publiczna (szczególnie obszary pokopalniane) dostosowane do potrzeb społecznych i gospodarczych mieszkańców Obszarów Rewitalizacji.

Jak wynika z poniższej tabeli - wyznaczone cele strategiczne są spójne z celami dokumentów strategicznych/planistycznych gminy.

Tabela 43 Matryca logiczna powiązania dokumentów strategicznych i planistycznych gminy z celami strategicznymi LPR-u

Nazwa dokumentu	Główne cele	Cele strategiczne rewitalizacji		
		C.1.	C.2.	C.3.
Aktualizacja Strategii Rozwoju Miasta Łędziny do 2020 roku	Na wizję rozwoju miasta Łędziny składa się 5 wartości. Łędziny to miasto: 1) będące miejscem nowoczesnego i przyjaznego środowisku przemysłu wydobywczego; 2) gdzie władze publiczne wykorzystują zaangażowanie społeczników, działaczy i liderów lokalnych; 3) godzące wysoką jakość życia z trwałym i zrównoważonym rozwojem gospodarczym; 4) zapewniające swoim mieszkańcom optymalne warunki rozwoju; 5) aktywnie wykorzystujące położenie geograficzne, ogólnokrajową i wojewódzką sieć komunikacyjną i poszukujące nowych szans pojawiających się w otoczeniu. Kierunki rozwoju miasta:			
	▪ Budowanie konkurencyjnej pozycji miasta poprzez wykorzystywanie szans i kreowanie nowych wartości rozpoznawalnych w bliższym i dalszym otoczeniu.			+
	▪ Rozwijanie nowych, innowacyjnych i wspieranie istniejących funkcji gospodarczych i społecznych bazujących na kapitale ludzkim, geograficznym i środowiskowym.			+
	▪ Pogłębianie dialogu społecznego i wciąganie coraz większej liczby mieszkańców w działania mające na celu szeroko pojęty rozwój miasta.	+		+
Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020	Misja określona w strategii: wyrównywanie różnic w jakości życia mieszkańców Łędzin; minimalizacja niesprzyjających życiu mieszkańców problemów i stworzenie możliwości rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Cele strategii:			
	▪ Zintegrowany system wsparcia rodziny.	+	+	+
	▪ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.	+		
	▪ Aktywizacja i integracja mieszkańców (osób, rodzin i grup), w tym wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	+	+	+
	▪ Rozwój infrastruktury społecznej służącej zwiększeniu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców.	+	+	
	▪ Partnerstwo publiczno-społeczne na rzecz rozwoju usług społecznych.			
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2015 rok.	Zadania programu:			
	▪ Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.			
	▪ Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	+		
	▪ Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży.	+		
	▪ Postępowanie związane ze zobowiązaniem do leczenia odwykowego.			
	▪ Wspomaganie działalności instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny dotkniętej lub zagrożonej problemem alkoholowym w pełnieniu jej roli opiekuńczo-wychowawczej i społecznej.	+		
	▪ Działania w zakresie ograniczania dostępności do alkoholu oraz podejmowanie interwencji w przypadkach złamania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.			
▪ Dofinansowanie działań i przedsięwzięć, mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa publicznego.	+	+		

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2015 rok	Zadania programu:			
	▪ Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.			
	▪ Udzielenie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.	+		
	▪ Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno - informacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.	+	+	
	▪ Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.			
▪ Udzielanie pomocy osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	+	+		
Plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Łęczyny: Wszystkie zaplanowane działania inwestycyjne są zgodne z zapisami planu zagospodarowania przestrzennego.				

Źródło: Opracowanie własne

Niniejszy dokument jest ponadto zgodny z założeniami Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Strategia ZIT stanowi podstawę do uczestniczenia Związku Subregionu Centralnego w zarządzaniu Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, w uzgodnionym zakresie. Proces ten został szczegółowo przedstawiony w Porozumieniu nr 12/RR/2015 ws. powierzenia zadań z zakresu realizacji instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 zawartym dnia 17 marca 2015 roku pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego (Instytucją Zarządzającą RPO WSL) a Związkiem Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego.

Przy pomocy instrumentu ZIT, w oparciu o Strategię, podejmowane będą działania mające na celu:

- zwiększenie potencjału inwestycyjnego na terenach brownfield,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej z OZE,
- poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym,
- wzrost atrakcyjności transportu publicznego,
- zwiększenie ilości unieszkodliwionych odpadów,
- rozbudowę systemu oczyszczania ścieków,
- ochronę zasobów naturalnych,
- poprawę dostępu do usług społecznych oraz aktywizację społeczno-gospodarczą na obszarach rewitalizowanych,
- zwiększenie dostępu do wychowania przedszkolnego oraz kształcenia zawodowego.

Realizacja LPR-u wpłynie bezpośrednio na poprawę dostępu do usług społecznych oraz aktywizację społeczno-gospodarczą w Łęczynach. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach procesu rewitalizacji Miasta Łęczyny wynikają z wybranych wiązek projektów określonych w Strategii ZIT, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44 Wpływ zaplanowanych projektów na realizację wiązki Strategii ZIT

tytuł projektu	wiązka określona w strategii ZIT
Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej na terenie Kolonii Piast	wiązka projektów „Usługi społeczne”
Utworzenie Centrum Aktywizacji Społecznej	
Przebudowa budynku maszyn wyciągowych z przeznaczeniem na utworzenie Centrum Usług Społecznych Powiatu Bieruńsko-Łęczyńskiego	
Centrum Usług Społecznych - profesjonalne wsparcie rodziny w powiecie bieruńsko-łęczyńskim	
Aktywny w każdym wieku w powiecie bieruńsko-łęczyńskim	wiązka projektów „Polityka zdrowotna”
Przebudowa budynku byłej owczarni w Łęczynach w celu	wiązka projektów „Usługi

adaptacji na mieszkania socjalne	społeczne”
Utworzenie mieszkań socjalnych w budynku przy ul. Pokoju 106 w Łęczynach, etap I	
Program aktywizacji i integracji społeczności lokalnej	wiązka projektów „Rewitalizacja”
Rewitalizacja Sali Widowiskowo-Kinowej Piast w Łęczynach	
Wsparcie dzienne dla łęczyńskich dzieci i młodzieży (realizacja w Sali Widowiskowo-Kinowej Piast)	wiązka projektów „Usługi społeczne”
Kształcenie ustawiczne w PZS w Łęczynach drogą do sukcesu zawodowego	wiązka projektów „Szkoły zawodowe”
Kopalnia biznesu - promocja i wsparcie przedsiębiorczości w powiecie bieruńsko-łęczyńskim	wiązka projektów „Przedsiębiorczość” wiązka projektu „Adaptacyjność”
Outplacement - kompleksowym wsparciem na rynku pracy w powiecie bieruńsko-łęczyńskim	wiązka projektów „Restrukturyzacja i outplacement”

Źródło: Opracowanie własne

10 System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji będzie wdrażany i zarządzany przez władze gminy. Wdrażanie zaplanowanych zadań uzależnione będzie od wielkości pozyskanych środków z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Zakłada się otwartą formułę wdrażania, umożliwiającą dokonywanie niezbędnych zmian celem optymalnej i skutecznej realizacji projektów.

Ze względu na długookresowy charakter dokumentu, wdrażanie założeń LPR-u jest procesem ciągłym i wymagającym stałego monitorowania. Wdrażaniu programu towarzyszyć musi jego ciągła ewaluacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju Obszarów Rewitalizacji, skutków prowadzonych działań i ich odbioru społecznego.

Instytucją odpowiedzialną za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie Urząd Miasta Łęczyny. Za realizację poszczególnych projektów odpowiedzialni będą właściwi beneficjenci (w większości Gmina Łęczyny, Powiat Bieruńsko-Łęziński i partnerzy). W przypadku projektów własnych Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy, przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach właściwych referatów Urzędu Miasta lub dyrektorach właściwych jednostek organizacyjnych.

We współpracy z lokalnymi NGO planuje się wyłonienie w ramach każdego OR Grup Wsparcia Rewitalizacji. Grupy zrzeszać będą aktywistów zamieszkujących poszczególne obszary. Członkowie GWR będą monitorowali oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i NGO w odniesieniu do prowadzonych procesów rewitalizacyjnych. GWR zapewnią dwustronną interakcję z interesariuszami. Przewiduje się stosowanie narzędzi wymiany informacji jak ankietyzacja, kwestionariusze umieszczone na stronie internetowej.

Ponadto na stronie internetowej UM Łęczyny widniała będzie stała zakładka informująca o postępach we wdrażaniu LPR. Za pośrednictwem strony będzie można zgłaszać pomysły związane z kolejnymi projektami rewitalizacyjnymi.

Komórką UM Łęczyny odpowiedzialną za wdrażanie LPR-u będzie Wydział Komunikacji Społecznej, Promocji, Kultury, Sportu, Funduszy Europejskich i Współpracy z Zagranicą UM Łęczyny. Wydział będzie:

- pierwszym punktem kontaktu dla interesariuszy, w tym dla przedstawicieli GWR;
- opiniował zamierzenia inwestycyjne i nie inwestycyjne gminy i pozostałych interesariuszy pod kątem wpływu zada na proces rewitalizacji;
- gromadził sprawozdania z realizacji poszczególnych przedsięwzięć i postępów w realizacji całego programu, a następnie przekazywał Burmistrzowi zbiorcze sprawozdanie z realizacji programu wraz z ewentualnym wnioskiem o konieczności aktualizacji dokumentu. Na podstawie otrzymywanych danych, Burmistrz Miasta będzie przedstawiał Radzie Miasta informację o stopniu realizacji Lokalnego

Programu Rewitalizacji lub o konieczności jego aktualizacji. W przypadku konieczności dokonania aktualizacji dokumentu Burmistrz Miasta powoła zespół ds. aktualizacji LPR-u i/lub zleci aktualizację zewnętrznemu podmiotowi.

Raport z realizacji LPR będzie ponadto przedstawiany na cyklicznych spotkaniach Burmistrza z mieszkańcami, przedsiębiorcami, NGO i członkami GWR (co najmniej 1 raz na 6 miesięcy) oraz na stronie internetowej UM Łędziny.

Na spotkaniach dyskutowane będą ewentualne wnioski o rozszerzeniu zaplanowanych działań, bądź ich modyfikacji.

Powołane struktury organizacyjne czuwać będą nad osiągnięciem założonych celów programu w płaszczyźnie:

- finansowej (minimalizacja nakładów przy założonym planie),
- społecznej (wzrost liczby miejsc pracy, wzrost zadowolenia mieszkańców),
- gospodarczej (przywrócenie utraconych funkcji gospodarczych oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gminy).

W proces wdrażania programu UM współpracować będzie ściśle z następującymi podmiotami:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łędzinach,
- Starostwo Powiatowe w Bieruniu,
- Miejski Ośrodek Kultury w Łędzinach,
- utworzone na skutek realizacji programu Centrum Usług Społecznych,
- utworzone na skutek realizacji programu Centrum Aktywizacji Społecznej.

W każdym z wymienionych podmiotów wyznaczona zostanie osoba odpowiedzialna za koordynowanie działań wynikających z realizacji LPR oraz kontakt z przedstawicielami UM Łędziny. Planuje się, że w stałych okresach czasowych, nie rzadszych niż 1 raz na kwartał zorganizowane zostanie spotkanie zespołu roboczego, w którym udział wezmą przedstawiciele UM Łędziny oraz wszystkich wymienionych jednostek. Na spotkaniu na bieżąco omawiane będą kwestie organizacyjne oraz wszelkie aspekty funkcjonowania programu.

Podejście partycypacyjne w procesie rewitalizacji zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe). Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych (szczególnie społeczności wskazanych OR) oraz zapewnia niezbędne ich zaangażowanie w proces wdrażania programu. Między innymi z tego powodu w kierunkach działań sformułowanych w programie często

występuje konieczność diagnozy konkretnych potrzeb, która powinna zostać przeprowadzona na bazie badania opinii mieszkańców.

Niniejszy program przed przyjęciem przez i Radę Miejską skonsultowany został zarówno z jej członkami, jak i przedstawicielami samorządu i społeczności lokalnej. Po przeanalizowaniu zgłoszonych uwag i konstruktywnej dyskusji opracowano ostateczną wersję dokumentu, uwzględniającą wszystkie zastrzeżenia. Po przyjęciu dokumentu przez Radę Miejską należy w kolejnym kroku przedstawić treść programu wszystkim zainteresowanym mieszkańcom. Kampania informacyjna zawierała będzie co najmniej następujące działania:

- Umieszczenie na plakatach i/lub ulotkach informacji o przyjęciu programu wraz z podaniem źródła internetowego do elektronicznej wersji dokumentu. Proponuje się kolportaż plakatów/ulotek na terenie jednostek organizacyjnych.
- Umieszczenie informacji o przyjęciu LPR-u na stronie internetowej gminy oraz w gazecie lokalnej.

Prawidłowo realizowana w ramach programu polityka promocyjno-informacyjna powinna zapewnić:

- wyjaśnienie mieszkańcom lub innym grupom interesariuszy korzyści płynących z wdrażania poszczególnych kierunków działań,
- dostęp do informacji na temat ewentualnych problemów związanych z wdrażaniem programu.

Konieczne jest systematyczne przekazywanie informacji na temat podejmowanych działań i osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu, np. w formie raportu z monitoringu programu (mogą być to np. podsumowania z przeprowadzonych spotkań zespołu roboczego wdrażającego LPR).

Podstawowe obszary działań w zakresie komunikacji dwustronnej i współpracy władz gminy ze społecznością lokalną to:

- informacja o postępach we wdrażaniu LPR-u - mieszkańcy będą mieli możliwość uzyskania informacji o aktualnym zaawansowaniu we wdrażaniu programu bezpośrednio w Urzędzie lub poprzez stronę internetową Urzędu,
- podjęcie współpracy z mediami lokalnymi - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach lokalnych przynajmniej raz w roku.

11 System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Łędziny na lata 2017-2020 stanowi dokument otwarty, który poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań. Do zmieniających się uwarunkowań zaliczyć należy m.in. możliwość wyznaczenia innych niż identyfikowane obecnie obszarów rewitalizacji, co wiązało będzie się z koniecznością przeprowadzenia ponownej analizy społeczno-gospodarczej.

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiąganych wskaźników rezultatów i oddziaływania.

Komórką odpowiedzialną za prowadzenie stałego monitoringu będzie Wydział Komunikacji Społecznej, Promocji, Kultury, Sportu, Funduszy Europejskich i Współpracy z Zagranicą UM Łędziny, którego zadaniem będzie pozyskiwanie niezbędnych danych umożliwiających monitoring programu, a następnie ich przetwarzanie i przygotowywanie raportu o stanie realizacji Programu. Wydział będzie ściśle współpracował w tym zakresie z MOPS w Łędzinach, Komendą Powiatowa Policji w Bieruniu oraz Strażą Miejską w Łędzinach. W cyklu corocznym (od dnia uchwalenia programu przez Radę Miasta) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem programu, w szczególności:

- osiągalność zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe gminy do dalszej realizacji programu.

W przypadku znacznej dysproporcji pomiędzy założeniami LPR-u a realnymi efektami jego realizacji, powołany zostanie Zespół ds. realizacji LPR-u, którego rolą będzie podjęcie kroków zmierzających do odwrócenia niekorzystnych czynników. Jeżeli zaistnieje konieczność aktualizacji dokumentu, Burmistrz zwoła Zespół Zadaniowy oraz zorganizuje konsultacje społeczne z partnerami zaangażowanymi w realizację programu. W kolejnym kroku propozycja zaktualizowanej strategii przedłożona zostanie do konsultacji Radzie Miasta. Po opracowaniu kompletnego dokumentu aktualizacja zostanie przyjęta uchwałą Rady Miasta.

Monitorowanie postępu we wdrażaniu LPR-u będzie możliwe dzięki wykorzystaniu zdefiniowanych poniżej wskaźników produktu oraz rezultatu. Formułując wskaźniki przyjęto założenie, iż stan bazowy dla realizacji każdego z nich zostaje ustalony na poziomie

zerowym („0,00”), natomiast postęp będzie mierzony w cyklach dwuletnich, począwszy od roku w którym Rada Miasta przyjmie LPR do realizacji.

Podstawą monitorowania niektórych wskaźników będą informacje pozyskane od podmiotów zewnętrznych odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań, gdyż nie wszystkie przedsięwzięcia wpływające na realizację założeń niniejszego programu pozostają w gestii UM Łęczyny.

11.1 Wskaźniki dla programu

Wskaźniki zdiagnozowano w momencie przyjmowania zakresu projektów strategicznych/podstawowych, ich realizacja odzwierciedlać będzie realizację poszczególnych celów programu, należą do nich:

- liczba budynków zrewitalizowanych na cele społeczne: 3 szt. - realizacja C.3.
- liczba nowych CAS udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 1 szt. - realizacja C.1. i C.3.
- liczba użytkowników CAS: 320 osób rocznie - realizacja C.1. i C.2.
- liczba nowych CUS udostępnionych na obszarach zdegradowanych: 1 szt. - realizacja C.1. i C.3.
- liczba użytkowników CUS: 410 osób rocznie - realizacja C.1. i C.2.
- liczba NGO wspartych na skutek realizacji projektu: 4 szt. - realizacja C.1. i C.2.
- liczba nowych usług publicznych prowadzących do rozwiązania problemów społecznych: 11 szt. - realizacja C.1. i C.2.
- liczba wdrożonych programów aktywizacji i integracji społecznej: 2 szt. - realizacja C.1. i C.2.
- liczba dostępnych nowych mieszkań socjalnych: 30 szt. - realizacja C.2.
- liczba nowych mieszkań chronionych: 10 szt. - realizacja C.2.
- liczba nowych mieszkań wspomaganych: 5 szt. - realizacja C.2.
- liczba nowych usług publicznych prowadzących do podniesienia kompetencji zawodowych: 5 szt. - realizacja C.1. i C.3.
- liczba wymienionych słupów i opraw oświetlenia ulicznego: 150 szt., realizacja C.2.

11.2 Wskaźniki oddziaływania

Wskaźniki oddziaływania dla LPR-u określono w odniesieniu do podstawowych problemów, na których opiera się program. Realizacja programu w perspektywie długookresowej przynieść ma korzyści mierzone następującymi wskaźnikami oddziaływania:

- Wzrost kompetencji zawodowych u co najmniej 10% mieszkańców wskazanych Obszarów Rewitalizacji (ok. 450 osób).
- Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla co najmniej 15% mieszkańców wskazanych Obszarów Rewitalizacji (ok. 680 osób).
- Wzrost kompetencji i kwalifikacji u co najmniej 3% mieszkańców wskazanych Obszarów Rewitalizacji w wieku 25+ (ok. 100 osób).
- Podjęcie pracy lub założenie działalności gospodarczej przez co najmniej 5% mieszkańców wskazanych Obszarów Rewitalizacji (ok. 225 osób).
- Zmniejszenie liczby przestępstw popełnionych na terenie wyznaczonych Obszarów Rewitalizacji o co najmniej 10%.

Poza wskaźnikami dla programu określić można również wskaźniki oddziaływania, tj. korzyści planowane do osiągnięcia w perspektywie długookresowej, należą do nich:

- Poprawa atrakcyjności warunków zamieszkania w gminie dla obecnych i potencjalnych mieszkańców.
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego w gminie.
- Poprawa atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy.
- Zawiązanie więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami wszystkich dzielnic gminy.
- Włączenie społeczne mieszkańców OR do życia społecznego gminy.
- Wzrost jakości życia w całej gminie.
- Wzrost atrakcyjności przestrzennej gminy.
- Poprawa estetyki gminnego krajobrazu.
- Podniesienie atrakcyjności oferty sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy (szczególnie dla młodzieży).
- Podniesienie atrakcyjności oferty kulturalno-oświatowej na terenie gminy.
- Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Mimo, że co do zasady wskaźniki oddziaływania są niemierzalne i stanowią odzwierciedlenie subiektywnych odczuć obywateli, można wskazać następujące mierzalne wskaźniki, świadczące o skuteczności wdrażania LPR-u jako całościowego planu. Pozytywne skutki rewitalizacji podniosą atrakcyjność społeczno-gospodarczych rewitalizowanych obszarów a w konsekwencji również całego miasta:

- Wzrost liczby mieszkańców gminy [osoba]
- Wzrost wskaźników salda migracji - osiągnięcie przewagi zameldowań nad wymeldowaniami
- Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy [szt.]

Wszystkie wskaźniki można monitorować na bazie danych GUS, jednak nie częściej niż w okresie corocznym (dane GUS aktualizowane są maksymalnie 1 raz w roku).

12 Spis rysunków i tabel

Rysunek 1 Położenie Łędzin na tle powiatu i województwa	8
Rysunek 2 Umowny podział terytorialny miasta na dzielnice, przyjęty na potrzeby LPR-u .	10
Rysunek 3 Poziom liczby ludności w Gminie Łędziny w latach 2010-2014	18
Rysunek 4 Poziom liczby mieszkańców w obszarze największej zabudowy wielorodzinnej w stosunku do ogólnej liczby mieszkań w Gminie Łędziny w roku 2014	36
Rysunek 5 Historyczny układ przestrzenny Łędzin.....	40
Rysunek 6 Lokalizacja gminy na tle części połączeń komunikacyjnych Aglomeracji Górnośląskiej	44
Rysunek 7 Struktura dynamiki przestępczości na terenie gminy w latach 2010-2014	49
Rysunek 8 Struktura zdarzeń drogowych na terenie gminy w Latach 2010-2014.....	50
Rysunek 9 Struktura osób podejrzanych o doznawanie i stosowanie przemocy w rodzinie .	56
Rysunek 10 Struktura problemów alkoholowych mieszkańców gminy w latach 2010-2014..	57
Rysunek 11 Granice obszarów wyznaczonych do prowadzenia pracy socjalnej	59
Rysunek 12 Wykres charakteryzujący mapę problemów mieszkańców Gminy Łędziny w roku 2014	61
Rysunek 13 Zależności pomiędzy czynnikami charakteryzującymi jakość życia	74
Rysunek 14 Mieszkańcy gminy zatrudnieni w KWK Piast-Zimowit wg dzielnic zamieszkania [udział % zatrudnionych]	87
Rysunek 15 Zatrudnienie w KWK Ziemowit-Piast z podziałem na dzielnice i miejsce pracy [liczba zatrudnionych].....	88
Rysunek 16 Mieszkańcy osiedli zatrudnieni w KWK Piast-Ziemowit	88
Rysunek 17 Strefy Zagrożenia publicznego w Łędzinach	91
Rysunek 18 Powiązania przyczynowo-skutkowe obszarów problemowych	117
Tabela 1 Struktura gruntów na terenie Gminy Łędziny	11
Tabela 2 Inwentaryzacja zużycia energii końcowej i emisji CO2 w poszczególnych grupach odbiorców w roku 2014.....	15
Tabela 3 Liczba ludności w Gminie Łędziny, wg zameldowania na pobyt stały, stan na 31.12	17
Tabela 4 Struktura liczby mieszkańców poszczególnych dzielnic gminy w latach 2010-2014	18
Tabela 5 Prognoza liczby mieszkańców powiatu bieruńsko-łędzkiego w latach 2015-2050	19
Tabela 6 Przyrost naturalny w Gminie Łędziny w latach 2010-2014, stan na 31.12	19
Tabela 7 Liczba ludności w przedziałach wiekowych w latach 2010-2014.....	19
Tabela 8 Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w Gminie Łędziny, lata 2010-2014	20
Tabela 9 Migracje gminne na pobyt stały wg płci, typu i kierunku w latach 2010-2014	20
Tabela 10 Prognoza salda migracji oraz przyrostu naturalnego w powiecie bieruńsko-łędzkim w latach 2015-2050.....	21
Tabela 11 Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD, stan na 31.12.2014 r.	23
Tabela 12 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w gminie, wg sektorów własnościowych w latach 2010-2014	24
Tabela 13 Liczba osób pracujących na terenie gminy w latach 2010-2014	24
Tabela 14 Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie bieruńsko-łędzkim	28

Tabela 15 Oferta inwestycyjna Gminy Łędziny	29
Tabela 16 Liczba uczniów wg typów szkół w latach 2010-2014	30
Tabela 17 Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w latach 2012-2015.....	32
Tabela 18 Powierzchnia gruntów komunalnych wg prawnych form własności wg stanu na dzień 31.12.2014r.	36
Tabela 19 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Łędzin.....	36
Tabela 20 Zaległości w opłatach mieszkaniowych na terenie Gminy Łędziny	38
Tabela 21 Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Łędziny	43
Tabela 22 Infrastruktura sieciowa na terenie gminy Łędziny, stan na 31.12.2014	45
Tabela 23 Ewidencja wyników działań Straży Miejskiej w latach 2010-2014.....	49
Tabela 24 Wykaz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej w latach 2010-2014 na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tj. Dz. U. z 2015r., poz.163)	52
Tabela 25 Praca socjalna w formie niepieniężnej pomocy świadczeń społecznych w latach 2010-2014 na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tj. Dz. U. z 2015r., poz.163).....	53
Tabela 26 Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Łędzinach oraz w ramach powołanych przez niego grup roboczych w latach 2010-2014	55
Tabela 27 Formy przemocy domowej odnotowane w formularzu „Niebieskiej Karty A”	56
Tabela 28 Terytorialne występowanie problemów społecznych w gminie, dane za 2014 r. 60	
Tabela 29 Ocena skuteczności ingerencji gminy w wyeliminowaniu danego problemu społecznego	63
Tabela 30 Charakterystyczne cechy obszarów gminy	69
Tabela 31 Macierz wyników - wzajemny wpływ obszarów problemowych względem siebie	72
Tabela 32 Obszary problemowe a czynniki charakteryzujące jakość życia w gminie	73
Tabela 33 Obszary występowania problemów kluczowych.....	75
Tabela 34 Powierzchnia i ludność OR wg limitów wskazanych w Wytocznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.....	79
Tabela 35 Nasilenie występowania kluczowych dla analizy problemów społecznych na wyznaczonych OR	80
Tabela 36 Bezrobotni mieszkańcy Gminy Łędziny zarejestrowani w PUP Tychy	81
Tabela 37 Liczba mieszkańców Łędzin zatrudnionych w KWK Piast-Zimowych z podziałem na miejsce zamieszkania.....	84
Tabela 38 Cele i kierunki działań	94
Tabela 39 Projekty podstawowe zaplanowane w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych	104
Tabela 40 Zdiagnozowane problemy i odpowiadające im przedsięwzięcia	107
Tabela 41 Charakterystyka projektów podstawowych	109
Tabela 42 Źródła finansowania LPR.....	115
Tabela 43 Matryca logiczna powiązania dokumentów strategicznych i planistycznych gminy z celami strategicznymi LPR-u	120
Tabela 44 Wpływ zaplanowanych projektów na realizację wiązki Strategii ZIT	122

13 Załączniki

13.1 Mapy - obszar zdegradowany = obszar rewitalizacji

Lokalny Program Rewitalizacji

Miasta Łęczyny

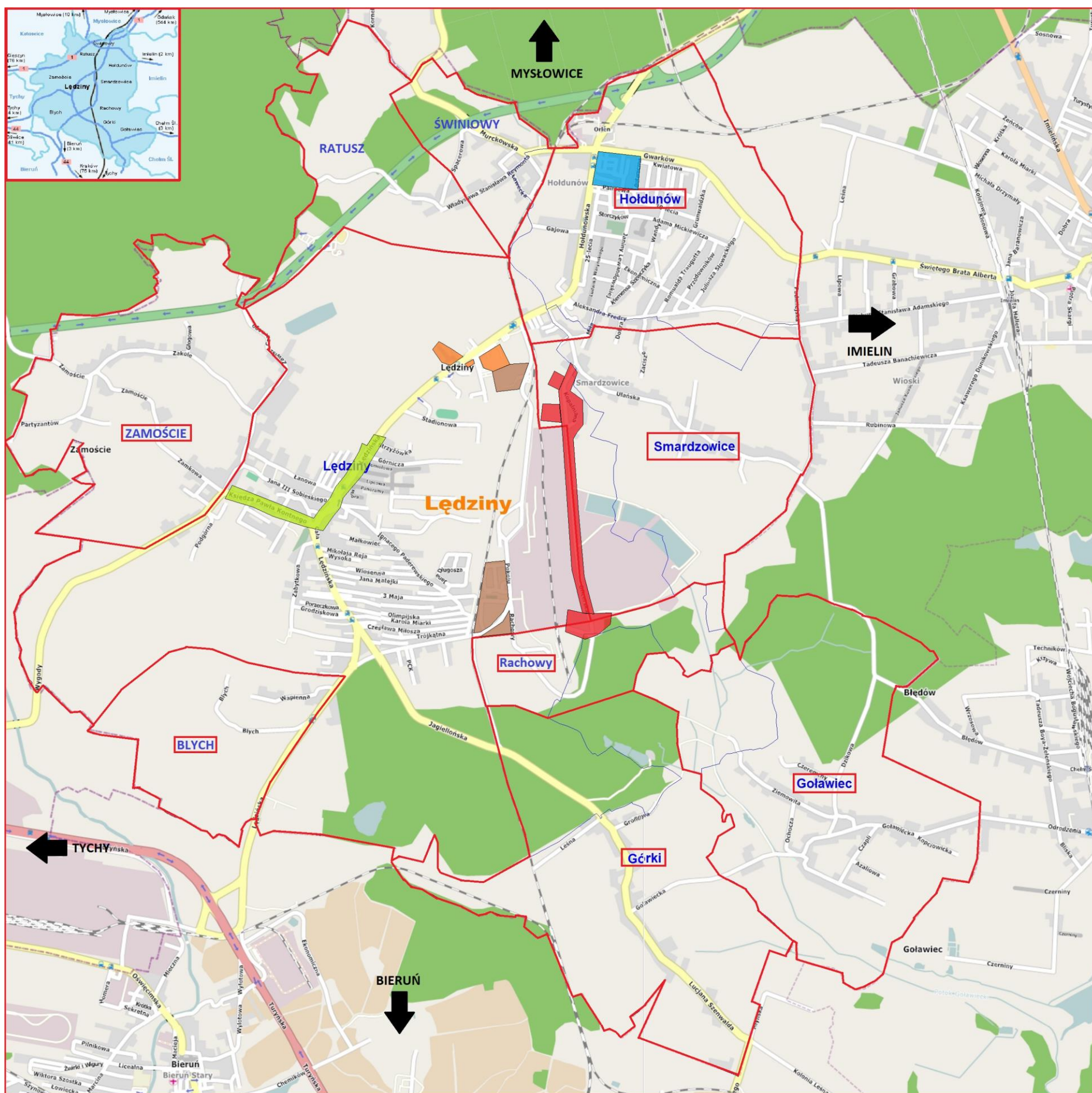
---

na lata 2017-2020

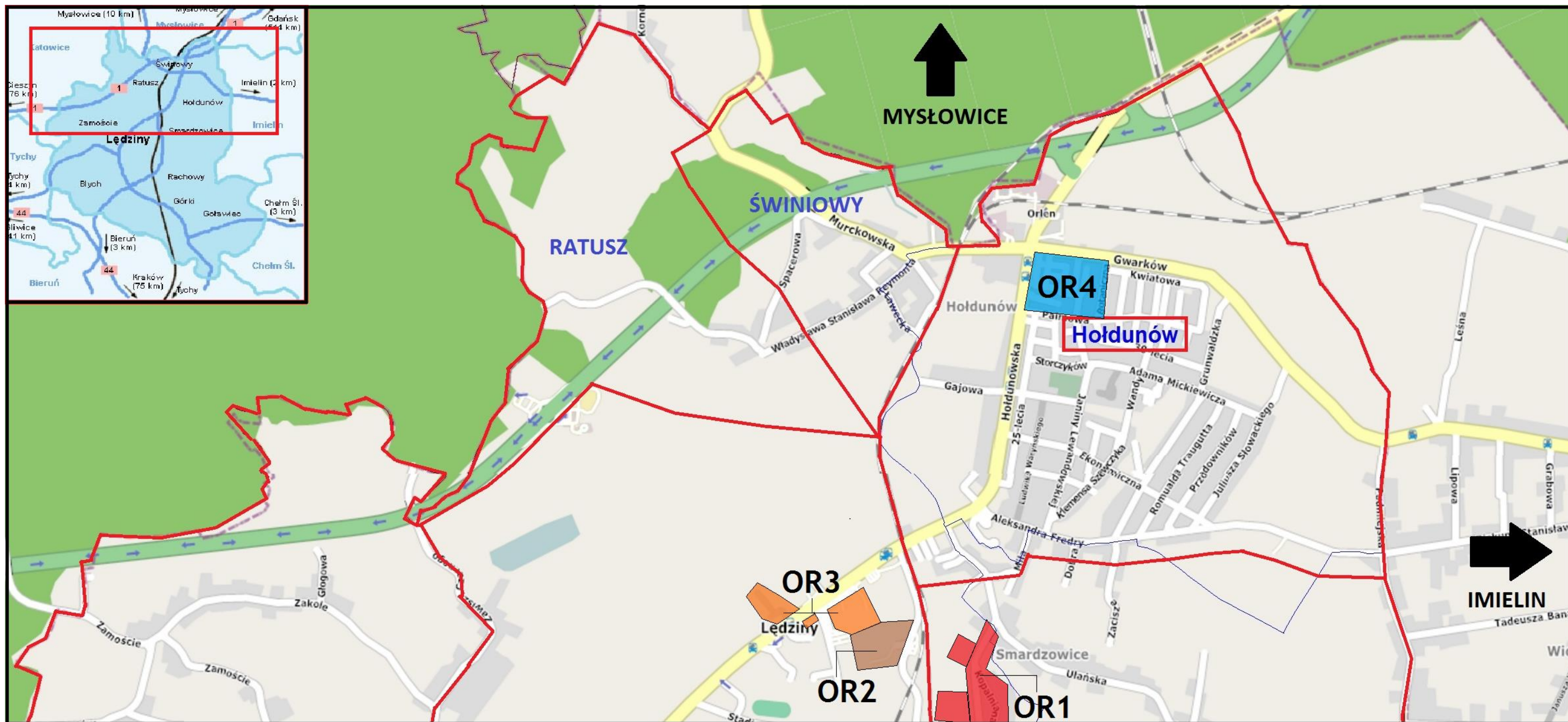
Załącznik 1

Mapy obszarów zdegradowanych = obszarów rewitalizacji

OR na tle miasta

OR na tle miasta (część północna)

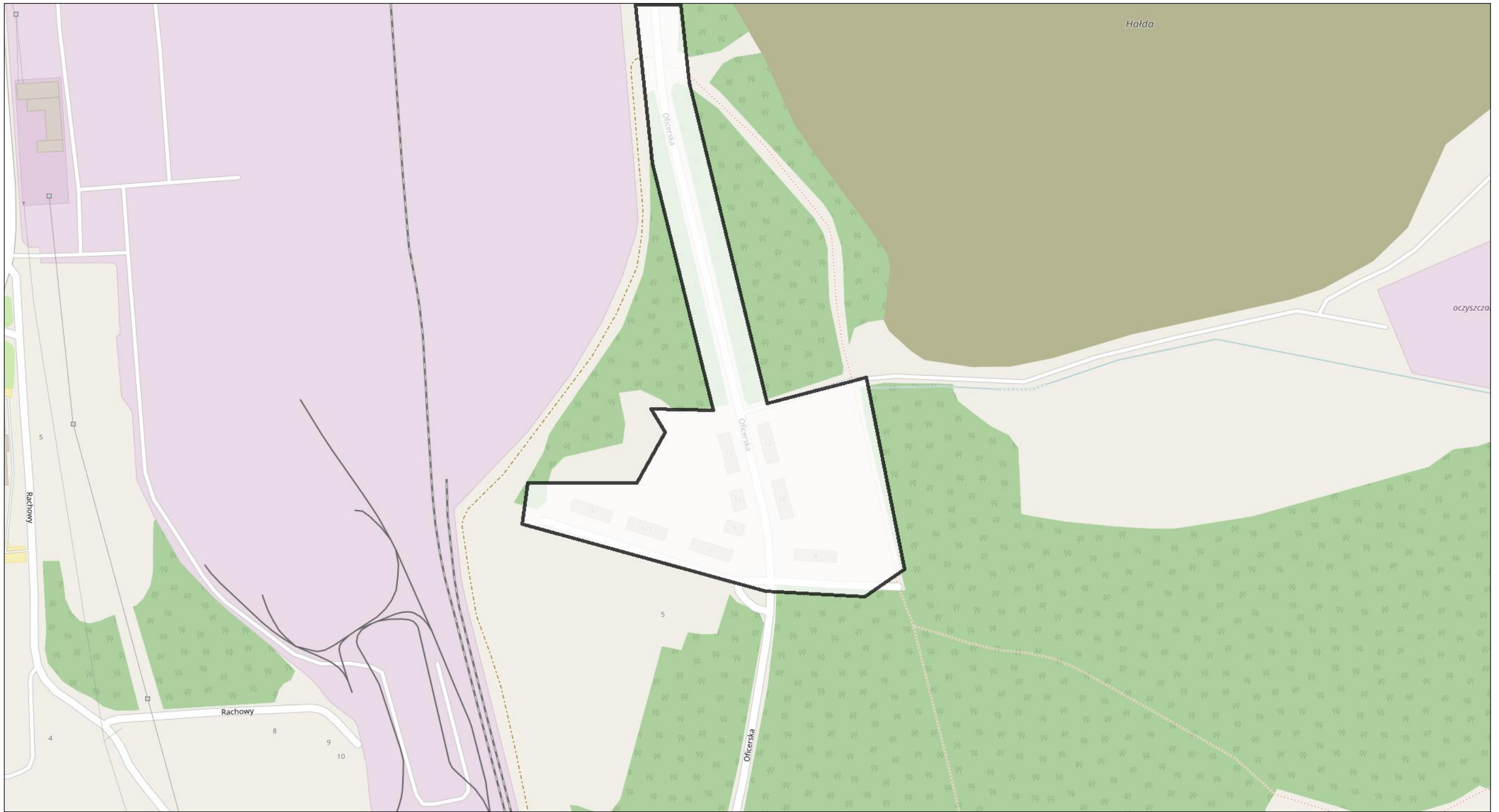
OR na tle miasta (część południowa)

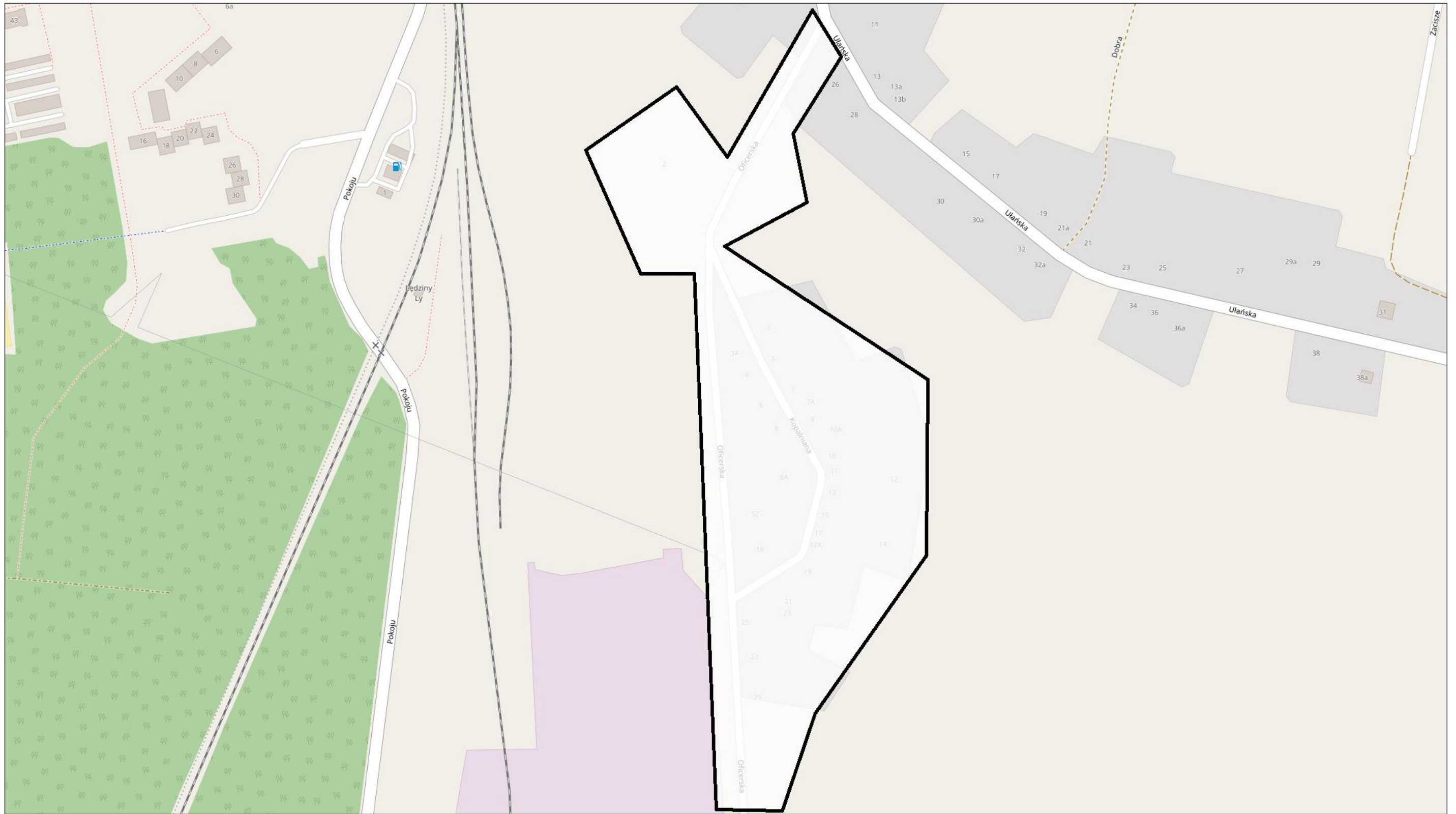

OR.1. ul. Oficerska i Osiedle Rachowy
rewitalizacja społeczna (ludzie) i przestrzenna
(infrastruktura)

zabudowa mieszkalna

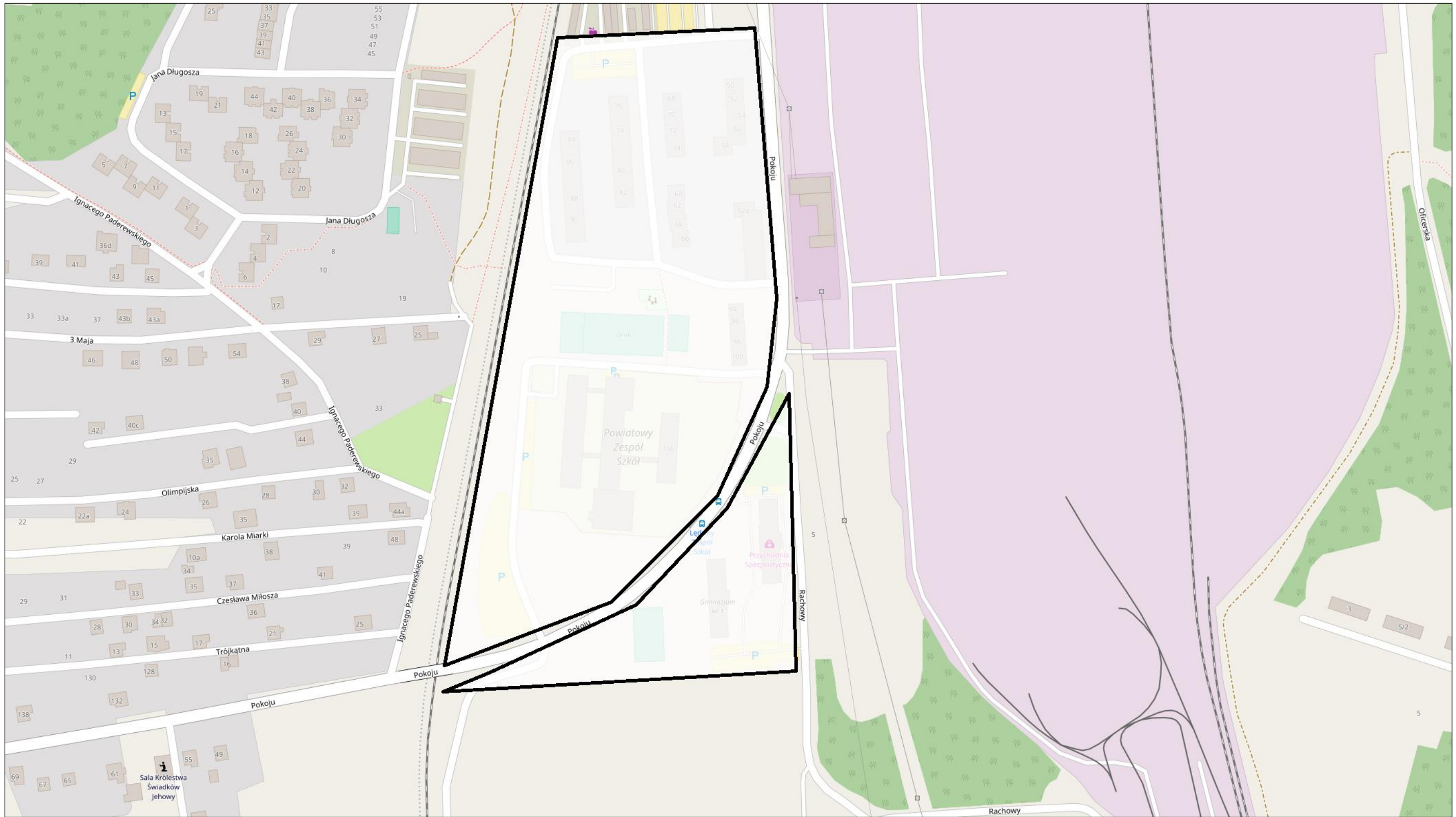

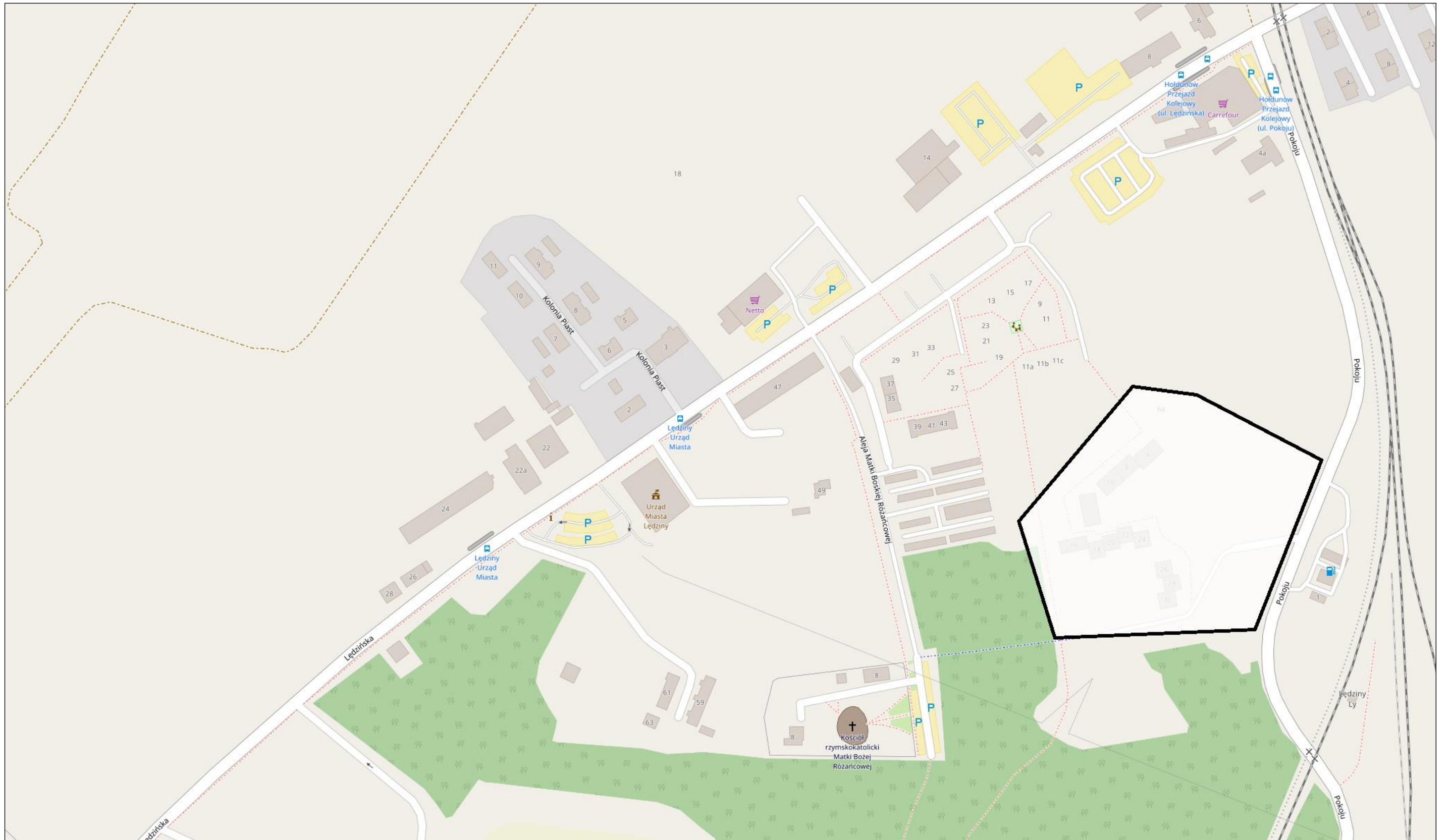
**OR.2. ul. Pokoju - rewitalizacja społeczna
(ludzie) i przestrzenna (infrastruktura)**

zabudowa mieszkalna

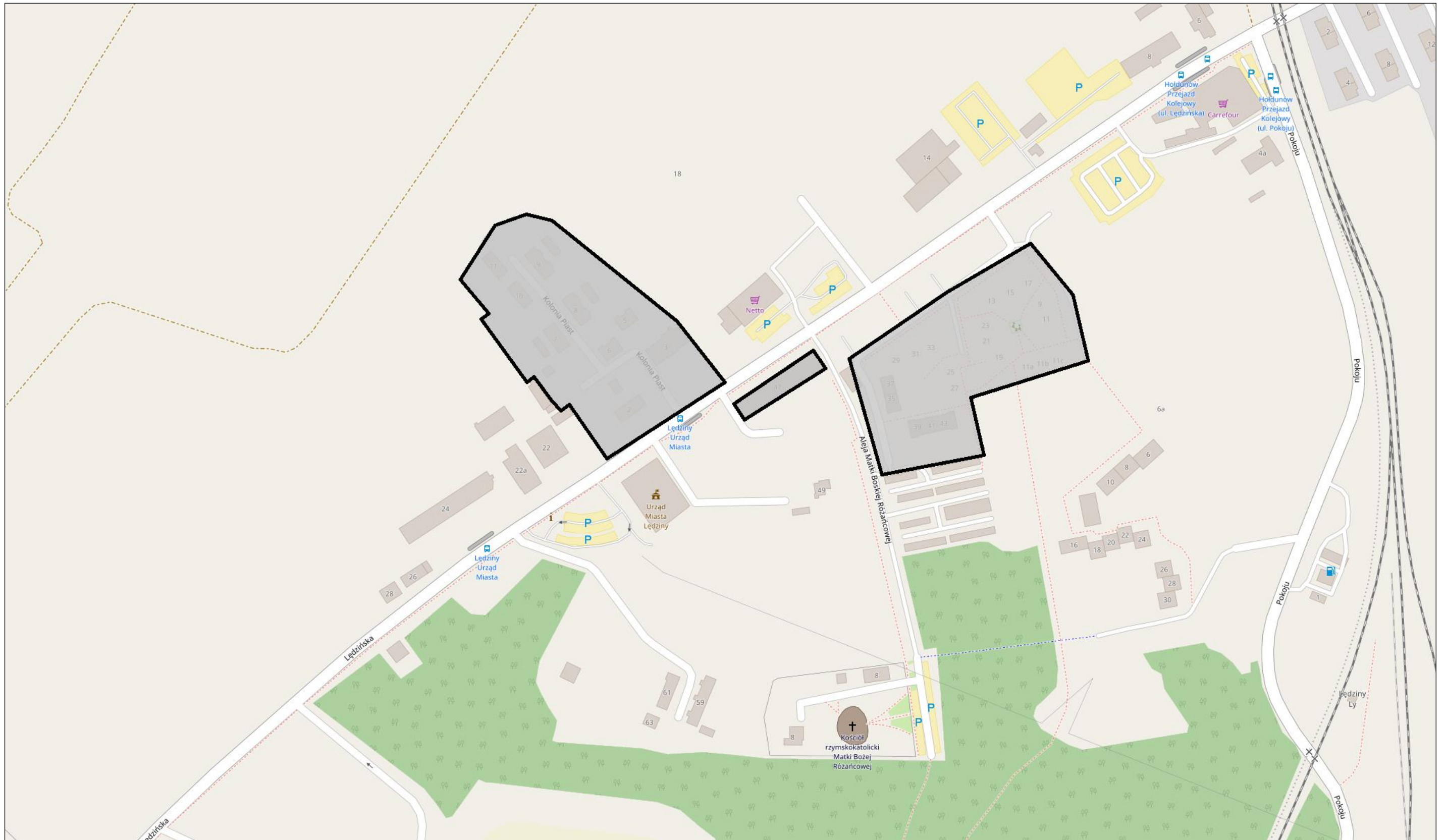

**OR.3 ul. Lędzińska (Dom Górnika)
i Osiedle Kolonia Piast - rewitalizacja
społeczna (ludzie) i przestrzenna
(infrastruktura)**

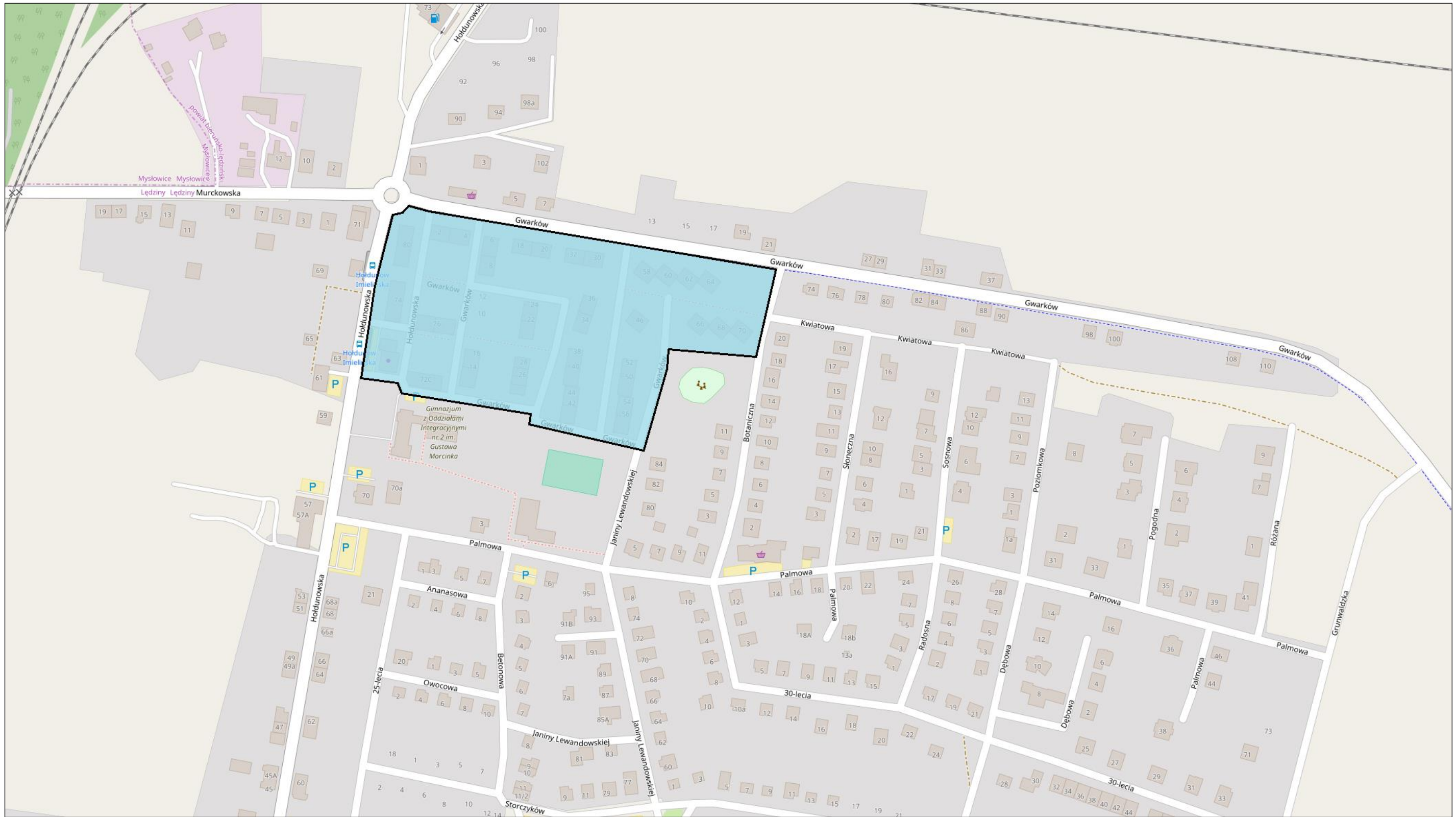
zabudowa mieszkalna

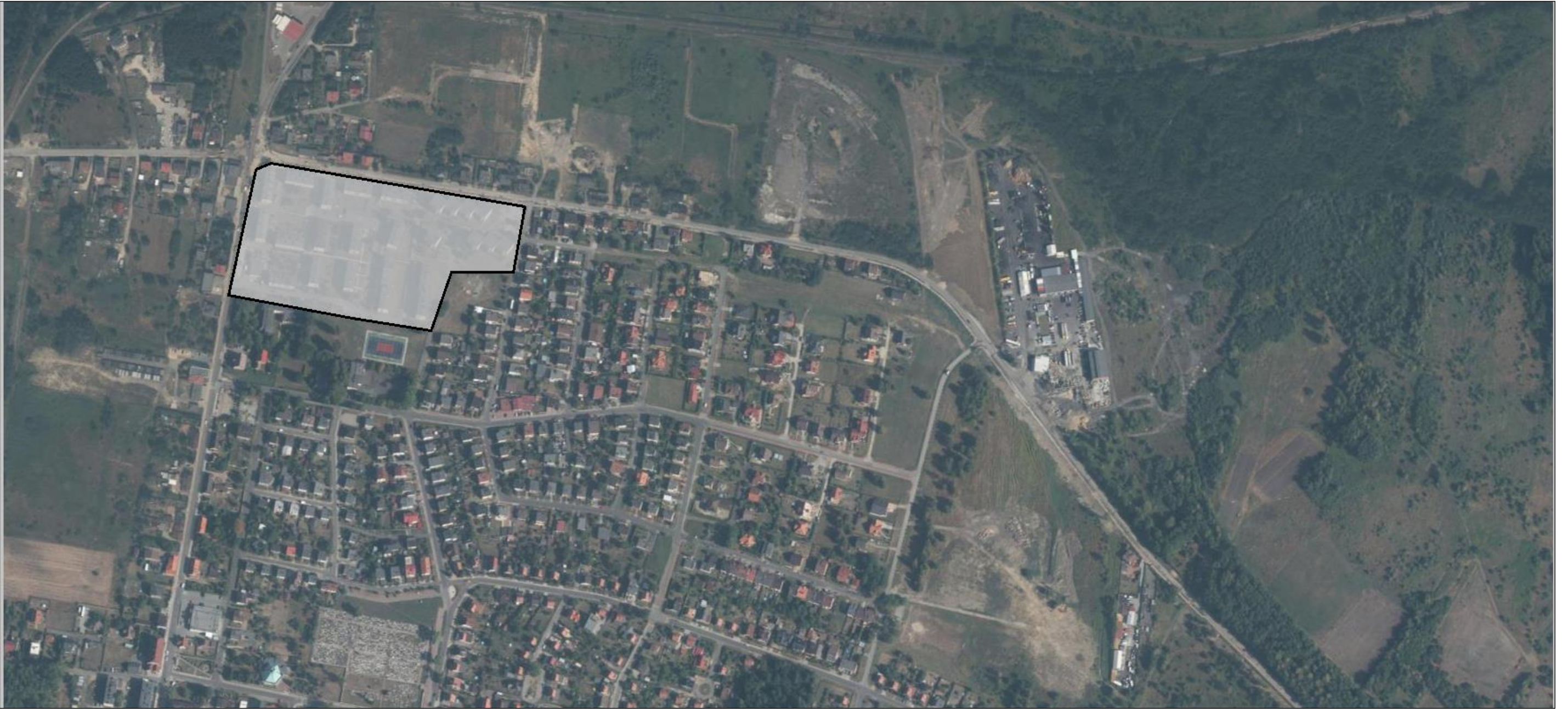

OR.4. Osiedle Gwarków - rewitalizacja społeczna (ludzie)

zabudowa mieszkalna

**OR.5. ul. Kontnego i ul. Lędzińska (część
południowa) - rewitalizacja społeczna
(ludzie) i przestrzenna (infrastruktura)**

